

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 1)

Bankalar Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/5)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG/196-342/2492

3.6.1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Önceki yasama döneminde hazırlanıp Başkanlığımıza sunulan ve İçtüzüğü'nün 77 nci maddesi uyarınca hükümsüz sayılan 1/843 esas numaralı "Bankalar Kanunu Tasarısı"nın yenilenmesi Bakanlar Kurulunca uygun görülmüştür.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit
Başbakan

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG/101-1393/6455

16.11.1998

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulunca 11.11.1998 tarihinde kararlaştırılan "Bankalar Kanunu Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Mesut Yılmaz
Başbakan

GENEL GEREKÇE

Türk mali sektörü, 1980 yılından başlayarak uygulamaya konulan liberal politikalar sonucunda önemli ölçüde yapısal değişikliğe uğramış, dinamizm kazanmıştır. Finansal işlemlerin gayrisafi milli hâsıla içindeki payı giderek genişlemiş, mali yasaların derinliği artmıştır. Mali sektör kurumları ve kurumların işlevleri bu dönemde önemli bir gelişme kaydetmiş, en büyük gelişme ise mali sektörün lokomotif konumunda bulunan bankacılıkta görülmüştür. Bu gelişimde, selektif kredi politikalarının kaldırılması, mevduat ve kredi faizlerine serbesti tanınması, liberal kambiyo düzenlemeleri gibi deregülasyona yönelik uygulamaların benimsenmesinin yanısıra, sektöre ilişkin mevzuat düzenlemelerinin uluslararası normlar seviyesine yükseltilmesi için yapılan çalışmalar da rol oynamıştır.

Bankalar genel olarak halktan kaynak temin eden ve temin ettikleri bu kaynakları kendileri veya kaynak sahipleri adına kullanan kuruluşlardır. İşlevsel bu özellikleri bakımından bankalara ilişkin düzenlemeler iki temel amaca dayanmaktadır. Bu amaçlardan biri bankalara tevdi edilen tasarrufların korunması, diğeri ise toplanan kaynakların etkin bir şekilde ekonominin ihtiyaçlarına uy-

gun olarak kullanılmasının sağlanmasıdır. Diğer taraftan, içinde bulunduğumuz enformasyon teknolojisinin çok gelişmiş olduğu bilgi çağında, mali sektör ile reel sektör arasındaki etkileşim hızı oldukça artmış, dolayısıyla, mali sektörde yaşanan gelişmelerin reel sektörü etkileme süreci kısalmıştır.

Bu bakımdan, gerek tasarrufların korunması ve bunların etkin ve verimli bir şekilde kullanılması, gerekse mali sektörde doğabilecek olumsuzlukların önlenmesi için, ülkeden ülkeye farklılık arz etmekle birlikte, kanun koyucu bankalara ilişkin mevzuat ile tasarrufları koruyucu önlemler getirmekte ve birer güven ve itibar müessesesi olarak kurulan bankaların likidite, emniyet ve rantabilite ilkeleri çerçevesinde faaliyet göstermelerini ve etkin bir şekilde denetlenmelerini sağlayacak düzenlemeler yapmaktadır.

Nitekim, son yıllarda Avrupa Birliği, OECD gibi uluslararası kuruluşlar nezdinde, bankaların faaliyet ve denetimlerine ilişkin uygulamaların bağımsız kurumlar tarafından yürütülmesi, banka sahipliğinin ve yönetiminin kontrol altında tutulması ve bankaların denetim ve gözetimlerinin daha etkin, geniş boyutlu ve işlevsel bir şekilde yapılması esasları benimsenmiş ve bu suretle bankaların denetim ve gözetimlerinin daha etkin, geniş boyutlu ve işlevsel bir şekilde yapılması esasları benimsenmiş ve bu suretle bankaların disiplin altına alınması amaç edinilmiştir.

Bankalar Kanunu Tasarısı da temelde bu amaçlara yönelik düzenlemeler getirmektedir. Tasarı ile getirilen düzenlemelere geçmeden önce, düzenleme ihtiyacını doğuran nedenlere kısaca değinmekte yarar bulunmaktadır.

Ülkemizde mali sektörde en büyük paya sahip olan bankacılık sistemini düzenleyen 25.4.1985 tarihli ve 3182 sayılı Bankalar Kanununda, uygulama dönemi içerisinde günün koşullarına ve uluslararası uygulamada ortaya çıkan gelişmelere uyum sağlamak amacıyla muhtelif değişiklikler yapılmıştır. Ancak, Bankalar Kanununda değişiklik yapılmasına ilişkin 16.6.1994 tarihli ve 538 sayılı Bankalar Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Hükmünde Kararnamenin dayanağını oluşturan 3991 sayılı Yetki Kanununun iptali ile birlikte, 538 sayılı Kanun Hükmünde Kararname de anayasal olarak tartışılır hale gelmiştir.

Anılan Kanun Hükmünde Kararnamenin iptali için süresi içinde Anayasa Mahkemesine yapılmış herhangi bir başvuruyu bulunmamakla birlikte, Bankalar Kanunu hükümlerinin uygulanması ile ilgili olarak gerek adli gerekse idari yargı mercilerinde görülmekte olan davalar sırasında 538 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Anayasaya aykırılığı doğrultusundaki iddiaların Anayasa Mahkemesine intikal ettirilmesi nedeniyle sözkonusu Kanun Hükmünde Kararnamenin önemli bazı maddeleri de Anayasa Mahkemesi tarafından şekil yönünden iptal edilmiş bulunmaktadır. Sözkonusu iptal kararları, Kanunun etkin bir şekilde uygulanabilmesi açısından zafiyet yaratacak nitelik taşımaktadır. Örnek vermek gerekirse, Anayasa Mahkemesinin idari bir işlemin dava edilmesi aşamasında konunun kendisine intikal etmesi sonucu verdiği karar, mali bünyesinde zafiyet görülen bankaların rehabilitasyona tabi tutulması amacıyla Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilmesine olanak sağlayan Kanunun 65 inci maddesinin uygulanması olanğını ortadan kaldırmıştır. 3182 sayılı Bankalar Kanununun bir çok önemli maddesini değiştirmiş olan 538 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlükte bulunan maddelerinin de benzeri şekilde iptal edilmesi durumunda ortaya çıkacak hukuksal boşluğun bankacılık sisteminde ciddi ve çözülmesi zor sorunlar yaratması ise kaçınılmazdır.

Bu çerçevede, bankacılık sektörünün düzenlenmesi hususunda mevcut hukukî zafiyetin giderilmesi bir zorunluluk arz etmektedir.

Bankaların etkin bir şekilde gözetim ve denetiminin ana şartlarından birinin denetim otoritesinin bağımsız karar alma yetkisine sahip bir statüde bulunması olduğu bilinmektedir. Bundan ötürüdür ki Kara Avrupasında önceleri bakanlık veya merkez bankalarına ait olan denetim yetkisi zamanla genel idare dışında oluşturulan özerk kuruluşlara devredilmiştir. Geçtiğimiz yıl İngiltere'de "Financial Services Authority"nin oluşturulması bu yaklaşımın en son örneğidir. Ülkemizde de Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı ve buna ilişkin yıllık programlarda denetim ve gözetim sisteminin etkinliğinin artırılması ve bu amaçla bağımsız karar mekanizmalarına kavuşturulması öngörülmüş bulunmaktadır.

Diğer taraftan, bankacılık sistemimizin uluslararası piyasalarla bütünleştirilmesi esastır. Bunun sağlanabilmesi için bankalara ilişkin düzenlemelerin Avrupa Birliği ve uluslararası standartlara itibak ettirilmesi gerekmektedir.

Yukarıda özet olarak belirtilen ihtiyaçları gidermek amacıyla hazırlanmış olan bu Kanun ile bankaların kuruluşu, yönetimi, çalışma esasları, devir, birleşme ve tasfiyeleri ile denetimleri, gerek uygulamada karşılaşılan sorunlar gerekse uluslararası alandaki gelişmeler dikkate alınmak suretiyle yeniden düzenlenmiştir.

Bu çerçevede hazırlanan Tasarı ile getirilmek istenen yenilikler aşağıda belirtilen şekilde özetlenebilir.

1. Denetim ve gözetim yetkisinin daha etkin bir şekilde kullanılabilmesini teminen, Kanunun çeşitli maddelerinde öngörülen izinleri verme yetkisine, Kanunun uygulanmasına ilişkin temel ilkeleri belirleme işlevine ve siyasi otoriteden bağımsız karar alma yetkisine sahip özerk bir statüde "Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu" kurulmaktadır.

2. Banka sahipliği ve yönetiminin denetim altına alınması ve piyasaya girişte yeterli ve sağlıklı özkaynak aranması suretiyle mali piyasalarda güven ve itibarın tesisi amaçlanmaktadır.

3. Denetimin etkinliği caydırıcı ve zamanında uygulanabilen yaptırımların varlığına bağlıdır. Ayrıca ekonomik suçta ekonomik ceza verilmesi esastır. Bu yaklaşımdan hareketle, idari para cezası uygulanmasına ilişkin düzenleme getirilmekte, adli cezaların ise, izinsiz faaliyette bulunmak ve kanun denetiminin etkinliğinin azaltılmasına yol açan eylemler başta olmak üzere, önemli ve istisnai hallerde uygulanması öngörülmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Bu madde Kanunun amaç ve kapsamını belirlemektedir. Amaç, maddede değinildiği gibi tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerini korumak, mali piyasalarda güven ve istikrarı ve kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışmasını sağlamak üzere bankaların kuruluş, yönetim, çalışma esasları, devir, birleşme, tasfiye ve denetlenmelerini düzenlemektir.

Madde 2. — Kanunda yer alan bazı kavramlar tanımlanmaktadır.

Madde 3. — Banka denetim ve gözetiminin her türlü etkiden uzak ve daha etkin biçimde yürütülmesini teminen, bankacılık sektörüne ilişkin politikaları belirlemek ve Kanunun uygulaması ile ilgili görevleri yerine getirmek üzere, uluslararası standartların gerektirdiği idari ve mali özerkliği haiz "Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu" kurulmuş ve Kurulun görevleri ve çalışma esasları belirlenmiştir.

Madde 4. — 3182 sayılı Bankalar Kanununun 4 üncü, 5 inci, 6 ncı, 10 uncu, 11 inci, 20 nci ve 74 üncü maddeleri hükümleri bazı değişiklikler yapılmak suretiyle Kanunun sistematığına uygun şekilde birleştirilmiştir. 3182 sayılı Bankalar Kanununun 5 inci maddesi hükmü, banka kurucularında aranan şartlar günün koşullarına göre gözden geçirilmek suretiyle yeniden düzenlenmiştir. Böy-

lelikte, mali piyasaların güvenli ve istikrarlı çalışmasını teminen, banka sahipliğinin daha etkin bir şekilde izlenmesi sağlanmak üzere sisteme girişte bir takım ilave tedbirler de dahil edilmiş ve bu hususlarda düzenleme yapma ve karar alma yetkisi Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruluna devredilmiştir.

Bu çerçevede, tasfiyeye tabi tutulan bankerler ile bankalar, sigorta şirketleri ve para ve sermaye piyasalarında faaliyet gösteren tasfiyeye tabi kurumlarda % 10 ve daha fazla bir oranda pay sahibi olan gerçek veya tüzelkişilerin kurucu ortak olmaları engellenmiş, ayrıca, 13.11.1996 tarih ve 4208 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesine paralel olarak kurucuların karapara aktarma suçundan hüküm giymemiş olması koşulu maddeye eklenmiştir.

Banka hisse senetlerinde asgari itibari değer uygulaması ve hisse senetlerinin menkul kıymetler borsasına kote edilmesi zorunluluğu kaldırılarak, uygulamanın konuya ilişkin genel düzenlemelere göre yürütülmesinin sağlanması amaçlanmıştır. Diğer yandan, banka sahipliğinin daha sağlıklı bir şekilde izlenmesini teminen banka kurucuları arasında yeralan tüzelkişilerde, yönetim ve denetimi elinde bulunduran gerçek kişi ortakların kimliklerinin belgelendirilmesi ve bu kişilerin banka kurucularında aranan şartları taşıması gerektiği hükme bağlanmıştır.

Banka kuruluşunda aranacak asgari ödenmiş sermaye miktarı, günün koşulları ve genel fiyat endekslerinde görülen artış oranı dikkate alınarak, 10 trilyon liraya çıkarılmıştır.

Ayrıca, gerekli görüldüğü takdirde kuruluşta ilave şartlar aranması hususunda Kurul yetkili kılınmıştır.

Madde 5. — 3182 sayılı Bankalar Kanununun 14 üncü ve 21 inci maddeleri, 24 üncü maddesinin birinci fıkrası, 28 inci, 29 uncu ve 31 inci maddeleri, 62 nci maddesinin birinci fıkrası ile 75 ve 76 ncı maddelerinde yeralan hükümler bazı değişiklikler yapılmak suretiyle Kanunun sistematiğine uygun şekilde birleştirilmiştir.

Maddeye murahhas üyelerin de genel müdürde aranan şartları taşıması zorunluluğu eklenmiştir. Yapılan değişiklikle bankacılık bilgi ve tecrübesi olmayan kişilerin murahhas üye olarak bankanın yönetiminde yer almalarının engellenmesi amaçlanmaktadır.

Banka genel müdür ve yardımcılarında aranacak niteliklere yönelik yapılan değişiklikle, farklı alanlarda yüksek öğrenim görmüş, ancak uzmanlık alanları itibariyle belirli bölümlerden sorumlu olmasında yarar görülen kişilerin bankalarca genel müdür yardımcısı olarak istihdam edilmelerine olanak sağlanmıştır. Yetki ve görevleri itibariyle genel müdür yardımcısına eş veya daha üst konumlarda görev yapan diğer yöneticilerin de, başka unvanlarla istihdam edilseler dahi Kanun uygulamasında genel müdür yardımcısı sayılacakları hususu açık bir şekilde düzenlenmiştir. Ayrıca banka üst düzey yöneticilerinin denetim mercileri tarafından izlenebilmesine olanak sağlamak amacıyla, bankaların genel müdürlüğe ve yardımcılıklarına atayacakları kişiler ile bu görevlerden herhangi bir nedenle ayrılanların Kurula bildirilmesi zorunluluğu getirilmiştir. Bunun yanı sıra, yurtdışında kurulu bankaların Türkiye'deki merkez şubesi müdürünün genel müdür, müdürler kurulunun diğer üyelerinin ise genel müdür yardımcısı gibi değerlendirileceği hüküm altına alınmıştır.

Ayrıca, Avrupa Birliği düzenlemelerine uyum sağlamak amacıyla ve uygulamada karşılaşılan sorunlar dikkate alınarak, bankaların, bu Kanun uyarınca Kurul tarafından yürürlüğe konulacak standart oranları gerçekleştirdiklerinin tespiti kaydıyla şube açmaları serbest hale getirilmiştir. Ancak, Kurulun sistemin genelini ve mali piyasaların içinde bulunduğu durumu gözetererek, gerektiğinde bankaların şube açmasını izne tabi tutabileceği öngörülmüştür.

Diğer yandan, bankaların şube sayılarını özsermayeleri ile uyumlu hale getirmek amacıyla, asgari kuruluş sermayesine ek olarak, merkez şube haricinde açılacak her yeni şube için ilave sermaye zorunluluğu getirilmiştir.

Madde 6. — 3182 sayılı Bankalar Kanununun 13 üncü maddesindeki mevduata ilişkin hüküm aynen korunmuştur. Tasarımın 1 inci maddesinde belirtilen amaçlar arasında yer alan tasarruf sahiplerinin menfaatlerini korumak hükmü dikkate alınarak, bankanın iflası halinde tasarruf mevduatı sahiplerinin, Fonun alacaklarından sonra gelmek üzere mevduatlarının sigortaya tabi olmayan kısmı için imtiyazlı alacaklı oldukları hükme bağlanmıştır. 17/2/1926 tarih ve 743 sayılı Medeni Kanunun rehinlere ve 22/4/1926 tarih ve 818 sayılı Borçlar Kanununun alacağın devir ve temlikine ilişkin hükümleri ile diğer kanunların verdiği yetkiler ve koyduğu yükümlülükler hariç olmak üzere, mevduat sahiplerinin mevduatlarını geri alma haklarının hiçbir şekilde sınırlandırılmayacağı açık bir şekilde ifade edilmiştir.

Ayrıca, bankalar nezdindeki zamanasımına uğramış her türlü mevduat, emanet ve alacakların, Kurulun belirleyeceği esaslar çerçevesinde Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilmesi öngörülmüştür.

Madde 7. — Bankaların kaynaklarını kullanırken uymak zorunda oldukları genel risk sınırlarına ilişkin, 3182 sayılı Bankalar Kanununun 38 inci maddesi hükümleri, günün koşulları ve uluslararası genel kabul görmüş ilkeler dikkate alınmak suretiyle sistematik bir şekilde yeniden düzenlenmiştir.

Bu çerçevede, risk yoğunlaşmasını önlemek amacıyla:

a) Kredi tanımlaması detaylı olarak yeniden yapılmış ve tevdiatlar ile varlıkların vadeli satışından doğan alacaklar da kredi kapsamına dahil edilmiştir.

b) Bir gerçek veya tüzelkişiye doğrudan veya dolaylı olarak kullandırılan ve banka özkaynaklarının %10'unu aşan krediler konuya ilişkin Avrupa Birliği Direktifinde öngörüldüğü şekilde büyük kredi olarak tanımlanmış, bu tür kredilerin toplamı özkaynakların 8 katı, dolaylı kredi ilişkisinde bulunan gerçek ve tüzelkişilerin tümüne birden açılacak grup kredileri ise banka özkaynaklarının %50'si ile sınırlandırılmıştır.

c) Ayrıca, bu madde uygulamasında istisna tutulacak kredi işlemleri günün koşullarına göre yeniden düzenlenmiştir.

Diğer taraftan, 3182 sayılı Bankalar Kanununun iştiraklere kullandırılan kredilere ilişkin 39 uncu maddesinin birinci fıkrası aynen korunurken, Kanunun genel amacı çerçevesinde anılan maddenin ikinci fıkrasındaki istisna dikkate alınmamıştır.

Banka ortakları ve mensupları ile ilgili işlemler tasarının sistematığına uygun olarak yeniden düzenlenmiş, bankalarca açılacak krediler ve verilecek kefaletler için hesap durumu aranacak halleri belirlemeye Kurul yetkili kılınmıştır.

3182 sayılı Bankalar Kanununun 47 ve 48 inci maddelerinde yer alan "İştirakler" ve "Sermaye Azaltıcı İşlem Yasağı" hükümleri birleştirilerek tek bir fıkra altında yeniden düzenlenmiştir. İştirak sınırlarının aşılmasına olanak veren mevcut 47 nci maddenin "İştirak olunan ortaklığın sermayesinin %10'undan az olan iştirak tutarları yukarıda belirtilen limitlerin hesabında dikkate alınmaz" hükmüne Tasarıda yer verilmemiştir. Bunun yanı sıra bankaların yurtdışında iştirak edinmeleri, yurtdışına aktaracakları kaynakların izlenmesini teminen, Kurulun iznine tabi tutulmuştur.

Buna ilave olarak mevcut Kanunun emtia ve gayrimenkul üzerine işlemlere yönelik yasaklama ve sınırlamalara ilişkin 49 ve 50 nci maddeleri ile hesap ve kayıt düzeni hakkındaki hükümleri konuya ilişkin yetkiler Kurula verilmek suretiyle ayrıntıya girilmeden genel çerçeve halinde yeniden düzenlenmiştir.

Madde 8. — Reel sektör ile hızlı bir etkileşim içinde olduğu gerçeğinden hareketle, bankacılık sistemindeki sorunların başlangıç aşamasında tespiti, sistemde faaliyet gösteren bankaların mali bünyelerinde meydana gelecek zaafiyetlerin nedenlerinin belirlenmesi ve buna göre gerekli önlemlerin sıratle alınarak uygulamaya konulmasına ilişkin hükümler, bu konudaki uluslararası genel kabul-görmüş prensipler ve 3182 sayılı Bankalar Kanununun 64 üncü maddesi ile ilgili uygulamada karşılaşılan sorunlar dikkate alınmak ve mevcut eksiklikler giderilmek suretiyle detaylı olarak düzenlenmiş; bu husustaki yetkiler uluslararası standartların gerektirdiği şekilde oluşturulan idari ve mali özerkliği haiz Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruluna devredilmiştir.

Diğer taraftan, bir bankanın kaynaklarının ortaklar tarafından istismar edilmesi halinde uygulanacak tedbirlere de bu maddede yer verilmiş ve bu durumu tespit edilen ortakların ortaklık haklarının sınırlandırılmasına ve gerekli şartların mevcudiyeti halinde hisselerinin Fona devredilmesine imkan sağlanmıştır.

Ayrıca, uygulanan tedbirlerin sonuçları çerçevesinde, mevduat kabul etme ve bankacılık işlemleri yapma yetkisinin kaldırılmasına ilişkin hususlar da bu madde kapsamına alınmıştır.

Madde 9. — 3182 sayılı Bankalar Kanununun Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna ilişkin maddeleri büyük ölçüde korunmak ve Fonun etkinliğinin sağlanması bakımından Fon kaynaklarını artırıcı hükümler eklenmek suretiyle, Tasarımın sistematiğine uygun olarak tek madde altında yeniden düzenlenmiş ve tüzelkişiliği haiz bir şekilde oluşturulan anılan Fonun temsil ve idare yetkisi Kurula bırakılmıştır.

Madde 10. — Mevduat kabul ve bankacılık işlemleri yapma yetkisi kaldırılmış olan bir bankanın tasfiye sürecinin hızlandırılması bakımından uygulamada karşılaşılan sorunlar dikkate alınarak, 3182 sayılı Bankalar Kanununun 68 inci maddesi büyük ölçüde korunmak suretiyle yeniden düzenlenmiştir.

Bu çerçevede, mevduat kabul ve bankacılık işlemleri yapma yetkisi kaldırılmış olan bir bankanın yönetim ve denetiminin doğrudan Fona intikal edeceği hüküm altına alınmış; ayrıca, Fona devredilmiş olan bankanın iflas ve tasfiyesine ilişkin yapılacak işlemlere açıklık getirilmiştir.

Madde 11. — 3182 sayılı Bankalar Kanununun 69 uncu maddesi, uygulamada karşılaşılan sorunlar dikkate alınarak yeniden düzenlenmiştir. Kurul, yaptıkları işlemler nedeniyle mevduat kabul ve bankacılık işlemleri yapma yetkisinin kaldırılmasına neden oldukları tespit edilen banka yönetim kurulu üyeleri ile genel müdür, genel müdür yardımcıları ve imzaları bankayı ilzam eden men-suplarının şahsi iflaslarını istemeye yetkili kılınmıştır.

Ortakların sorumlulukları ise bankanın yönetim ve denetim hâkimiyeti ve menfaat temini şartlarına bağlanmak suretiyle sağladıkları menfaatler ile sınırlandırılmış, ayrıca 8 inci maddenin (4) numaralı fıkrası uyarınca ortaklık hakları sınırlandırılan veya hisseleri Fona devrolunan ortakların da bankanın iflası aranmaksızın şahsi iflaslarının istenmesine imkân sağlanmıştır.

Madde 12. — 3182 sayılı Bankalar Kanununun bu konudaki 57, 58, 59 ve 60 ncı madde hükümleri tek madde altında birleştirilerek Türkiye Bankalar Birliğinin görev ve yetkileri, statü ve organları ile giderlerinin karşılanmasına ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Madde 13. — 3182 sayılı Bankalar Kanununun 37 ve 40 ıncı maddelerinde yer alan mevduat ve kredi işlemlerine uygulanacak faiz oranları ile diğer menfaatlere ilişkin hükümler tek bir madde altında düzenlenmiştir.

Mevduat kabul etmeyen bankalar ile ilgili hususlar ile Kanunun bunlar hakkında uygulanmayacak hükümlerinin Kurul tarafından belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

3182 sayılı Bankalar Kanununun 95 inci maddesinin 3 üncü fıkrası, konuya ilişkin yetki Kurula verilmek suretiyle aynen korunmuştur.

4358 sayılı Vergi Kimlik Numarası Kullanımının Yaygınlaştırılması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile 3182 sayılı Bankalar Kanununun 52 inci maddesine eklenen hüküm tasarının kapsamı dikkate alınmak suretiyle korunmuştur.

3182 sayılı Bankalar Kanununun 70 inci maddesi hükmü, maddenin uygulanabilir hale getirilmesi amacıyla gözden geçirilerek yeniden düzenlenmiştir.

Diğer taraftan bankaların faaliyet konuları itibarıyla kendine has özellikleri olan kuruluşlar oldukları dikkate alınarak, bunların devir ve birleşmelerine ilişkin usul ve esasların Bakanlar Kurulu Kararı ile çıkarılacak bir yönetmelikle belirleneceği hükme bağlanmıştır.

Bankaların ihtiyarı tasfiyesinde uyulması gereken esaslar da bu madde ile düzenlenmiştir.

3182 sayılı Bankalar Kanununun 96 ncı maddesi hükmü maddeye aynen aktarılmıştır.

Madde 14. — Bankaların ve diğer malî kuruluşlarının denetim ve gözetim görevinin yerine getirilmesinde etkinliği sağlamak ve denetimin işlevselliğini artırmak amacıyla, Kurula, gerekçesini belirtmek şartıyla maddede sınırlanmış durumlarda idarî para cezası uygulama yetkisi tanınmıştır. Keyfi uygulamaların engellenebilmesini teminen, sözkonusu idarî para cezalarının gerekçeli olmasının yanısıra, bu tür cezaların uygulanmasından önce ilgili kuruluş ve kişilerin savunmalarının alınması esası benimsenmiştir. İdarî para cezasına konu olan fiillerin aynı zamanda bu ve diğer kanunların adli cezalara ilişkin hükümleri uyarınca cezalandırılması gereken fiillerden olması halinde, mahkûmiyet kesinleşinceye kadar ayrıca para cezası uygulanmaması hüküm altına alınmıştır.

Madde 15. — İzinsiz faaliyetler başta olmak üzere, denetimin etkinliğini azaltacak ve bankacılık siteminin güven ve itibarı ile tasarruf sahiplerinin haklarını önemli ölçüde haleldar edecek mahiyetteki fiillere uygulanacak adli cezalar bu maddede düzenlenmiş ve verilecek cezaların nispeti bu amaca uygun olarak ağırlaştırılmıştır.

Kamudan fon toplamak ve bu fonları kendileri veya kamu adına kullanmak suretiyle faaliyette bulunan bankaların mensuplarının, görevleri dolayısıyla kendilerine tevdi olunan veya muhafazaları, denetimleri ve sorumlulukları altında bulunan kuruluşa ait varlıkları istismar etmelerinin önlenmesini teminen, Türk Ceza Kanununun 202 nci maddesinde yer alan zimmet suçu, bu kuruluşların faaliyetlerinin mahiyeti dikkate alınarak ceza hadleri ağırlaştırılmak suretiyle Tasarıya dahil edilmiştir.

Madde 16. — 3182 sayılı Bankalar Kanununun 89 uncu maddesi hükümleri korunmak suretiyle Tasarının sistematigi dikkate alınarak yeniden düzenlenmiştir

Madde 17. — 3182 sayılı Bankalar Kanununun 87 nci maddesi hükümleri, kanuna aykırı işlemlerin yasal takip sürecinin hızlandırılması bakımından, yazılı başvuruda bulunulması yetkisinin Kurula verilmesi ve görevli mahkemenin tespitinin genel hükümlere bırakılması suretiyle aynen korunmuş, 88 inci maddesi hükümleri ise maddeye aynen aktarılmıştır.

Madde 18. — Maddede belirtilen düzenlemeler, ilgili hususların bu Kanun kapsamında düzenlenmiş olması ve konuya ilişkin yetkilerin Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruluna aktarılması nedeniyle yürürlükten kaldırılmış ya da değiştirilmiştir.

Geçici Madde 1. — Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun faaliyete başlayacağı tarih belirlenerek, geçiş sürecinde Kanunda yeralan görev ve yetkilerin hangi mercilerce kullanılacağı ve yapılacak diğer işlemler hususlarına açıklık getirilmiştir.

Geçici Madde 2. — Tasarıda belirtilen kararname, yönetmelik ve tebliğler çıkarılmaya kadar, geçiş sürecinde doğabilecek mevzuat boşluğunun önlenmesi bakımından, bunların düzenleyeceği konulara ilişkin yürürlükten kaldırılan mevzuatın bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunacağı hükmüne bağlanmıştır; ayrıca, yürürlük tarihi itibarıyla faaliyette bulunan bankaların Kanunun çeşitli maddelerine intibakı ile ilgili hususlara yer verilmiştir.

Bankaların iştirak tutarlarını 31.12.1999 tarihine kadar bu Kanun hükümlerine uygun hale getirmelerini öngören hüküm ile haklarında 3182 sayılı Kanunun 64 üncü maddesinin 538 sayılı Kanun Hükümünde Kararname ile kaldırılan (3) numaralı fıkrası hükümleri uygulanan bankalar hakkında eski hükümlerin uygulanmasına devam olunacağına dair hüküm, 538 sayılı Kanun Hükümünde Kararnameden Tasarıya aynen aktarılmıştır.

Diğer yandan, bankalarca, 3182 sayılı Bankalar Kanununun 32 nci maddesi uyarınca ayrılmış bulunan muhtemel zarar karşılıklarının yedek akçelere aktarılması hüküm altına alınmıştır.

Madde 19. — Yürürlük maddesidir.

Madde 20. — Yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

11.6.1999

Esas No. : 1/5

Karar No. : 2

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

20 nci Yasama döneminde, 55 inci Hükümet tarafından hazırlanarak 16.11.1998 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlığa aynı tarihte Komisyonumuza havale edilen "Bankalar Kanunu Tasarısı" 25.11.1998 tarihinde Komisyonumuz gündemine alınmış ve yapılan çalışmalar sonucunda oluşturulan komisyon raporu ve metni S.Sayı 783 olarak Genel Kurul Gündeminde yer almıştır. Ancak, 18 Nisan 1999 tarihinde yapılan Milletvekili Erken Genel Seçimleri nedeniyle 20 nci Dönemin sona ermesi ile sözkonusu Tasarı, İhtisaz gereğince hükümsüz sayılmıştır. Seçimlerden sonra kurulmuş bulunan 57 nci Hükümet, Tasarının, İhtisazın 77 nci maddesi uyarınca yenilenmesini kararlaştırmış, bu karara ilişkin 3.6.1999 tarihli ve 2492 sayılı Başbakanlık tezkeresi aynı tarihte Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına intikal etmiş ve Tasarı Başkanlığa 4.6.1999 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

Bilindiği gibi; Türk mali sektörü, özellikle 1980'li yılların başından itibaren uygulamaya konulan liberal politikalar sonucunda, çok önemli yapısal değişikliklere uğramış, bu çerçevede bankacılık sektörü de ülkemizdeki en aktif ve en dinamik sektör olma niteliğini kazanarak para piyasalarının işleyişinde etkin bir rol üstlenmiştir. Selektif kredi politikalarının kaldırılması, mevduat ve kredi faizlerine serbesti tanınması, mevzuatın uluslararası normlara paralellüğünün sağlanması gibi mevzuat değişikliklerinin yanında mali piyasaların derinlik kazanması, kredi kartı kullanımının ve döviz transferlerinin yaygınlaşması gibi faktörlerin etkisiyle, bankalar giderek daha fazla önem kazanmaya başlamışlardır.

Bütün dünyada olduğu gibi, ülkemizde de malî sektörün en önemli kurumları olarak kabul edilen bankalar, genel olarak, halktan kaynak temin eden ve bu kaynakları kendileri veya kaynak sahipleri adına çeşitli şekillerde kullanan kuruluşlardır. Bu nedenle bankalar, özel veya kamu kesimi şirketi olmasına bakılmaksızın, kamu hizmeti gördükleri kabul edilerek, kamu otoritesinin gözetimi altında bulundurulmaktadır. Bu çerçevede, bankalara tevdi edilen tasarrufların korunmasına ve bu tasarrufların ülke ekonomisine azami katkıyı sağlayacak şekilde kullanılmasına yönelik düzenlemelerin yapılması zorunluluğu doğmaktadır. Son yıllarda, bankacılık sektörünün Gayri Safi Millî Hâsıla içindeki payı giderek artmakta, sektördeki uzmanlaşma neticesinde kalkınma bankaları ve yatırım bankaları gibi türler yaygınlaşmaktadır. Diğer taraftan, malî piyasaların dinamizminin artması ve malî sektörle reel sektör arasındaki etkileşimin yoğunluk kazanması sonucunda, bu iki sektör arasındaki ilişki bir bağımlılık ilişkisi olma niteliği kazanmıştır. Bu nedenle, malî sektörde meydana gelebilecek bir krizin anında kontrol altına alınarak, diğer sektörlerle yayılmasının önüne geçilmesi, ülke ekonomisi açısından hayati önem taşımaktadır. Bu doğrultuda, ülkeden ülkeye değişmekle birlikte, bütün ülkelerde, kanun koyucu, gerek müdilerin tasarruflarının güvence altına alınması, gerekse kaynakların en rasyonel şekilde kullanılmasını sağlamak üzere bankaların likidite, emniyet ve verimlilik ilkeleri çerçevesinde çalışabilmelerini ve etkin bir şekilde denetlenebilmelerini sağlayacak kuralları koymaktadır.

Son yıllarda, Avrupa Birliği, OECD gibi uluslararası kuruluşlar nezdinde, bankaların faaliyet ve denetimlerine ilişkin uygulamaların bağımsız otoriteler tarafından yürütülmesine, banka sahibi olabilmeye yeni kriterler getirilmesine ve bankaların daha sıkı denetlenmesine ilişkin düzenlemeler yapılmaya başlanmıştır.

Bu çerçevede, ülkemizde bankacılık sistemini düzenleyen 25.4.1985 tarihli ve 3182 sayılı Bankalar Kanununda da güncel koşullarına uygun olarak çeşitli değişiklikler yapılmıştır. Ancak, 16.6.1994 tarih ve 538 sayılı "Bankalar Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Hükmünde Kararname"nin dayanağını oluşturan 1.6.1994 tarih ve 3991 sayılı Yetki Kanunu Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilince, sözkonusu Kararname'nin hukuki durumu tartışılır hale gelmiştir. Diğer taraftan; malî bünyesi ciddi şekilde bozulmuş bulunan bir bankanın yönetiminin "Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu"na tevdi ile Bankalar Kanununun 65 inci maddesinin uygulanması hususunda Bakana yetki veren 64 üncü maddenin ikinci fıkrasının birinci bendi ile bir bankanın iflasına sebep olanların şahsen iflaslarına imkân veren 69 uncu maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında yer alan "Banka Yönetim Kurulu Başkanı, Yönetim Kurulu Üyeleri ve Genel Müdürü" ifadesi ve buna bağlı olarak üçüncü fıkrası da Anayasa Mahkemesince iptal edilmiştir. Bu durum Kanunun etkin bir şekilde uygulanmasına olumsuz etkide bulunmaktadır. Bu nedenle, sözkonusu Kanunun diğer maddelerinin de iptal edilmesi halinde ortaya çıkacak hukuksal boşluğun bankacılık sisteminde yol açabileceği sorunların bertaraf edilebilmesini sağlayacak düzenlemelerin yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Diğer taraftan, bankaların faaliyetlerinin mevzuata uygunluğunu, kredi veriş usullerinin yakından takip edilmesini ve dünyadaki denetim mekanizmaları ile paralelliği sağlayacak etkin ve bağımsız bir denetim otoritesine ihtiyaç duyulmaktadır. Bunun yanında, bankacılık sistemimizin uluslararası piyasalarla bütünleşmesini sağlayacak düzenlemelerin bir an önce yapılması gerekmektedir.

Tasarı, bu ihtiyaçların giderilmesi amacıyla, uygulamada karşılaşılan sorunlar ve uluslararası alandaki gelişmeler dikkate alınarak hazırlanmıştır.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde;

- Denetim ve gözetim yetkisinin daha etkin bir şekilde kullanılabilmesi amacıyla, Tasarının çeşitli maddelerinde öngörülen izinleri verme ve uygulamaya ilişkin temel ilkeleri belirleme yetkisini haiz, siyasi otoriteden bağımsız karar alabilen, özerk bir "Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu" kurulmasının,

- Mali piyasaların güven ve istikrar içinde çalışabilmesini ve banka sahipliğinin yakından izlenebilmesini teminen, banka kurucularında aranan şartların, günün koşullarına göre gözden geçirilerek yeniden düzenlenmesi konusunda Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruluna yetki verilmesinin,

- Banka kurulurken aranacak asgari ödenmiş sermaye oranının, günün koşullarına uygun olarak artırılmasının, ayrıca bankaların şube sayılarını özsermayeleri ile uyumlu hale getirmek amacıyla şubeler için de ilave sermaye zorunluluğu getirilmesinin, standartlara uygun olmak şartıyla şube açmalarının serbest bırakılmasının,

- Mevduat sahiplerini koruyucu yeni düzenlemeler yapılmasının, zamanaşımına uğramış mevduat, emanet ve alacakların Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilmesinin,

- Kredi tanımına, günün koşullarına uygun bir içerik kazandırılarak tevdiatlar ile varlıkların vadeli satışından doğan alacakların da kapsama dahil edilmesinin, ayrıca kredi işlemlerine ilişkin yeni düzenlemeler getirilmesinin,

- Bankacılık sistemindeki sorunların hemen başlangıç aşamasında tespit edilerek gerekli önlemlerin alınmasına ilişkin düzenlemelerin yapılmasının,

- Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna ilişkin yeni düzenlemeler yapılarak Fonun kaynaklarının artırılmasının ve temsil ve idare yetkisinin Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruluna bırakılmasının,

- Tasfiyesi gereken bankaların tasfiyesinde ortaya çıkan sorunların giderilmesine yönelik düzenlemeler getirilmesinin, yaptıkları işlemler dolayısıyla bankanın mevduat kabul etme ve bankacılık işlemleri yapma yetkisinin kaldırılmasına neden olanların şahsi iflaslarını istemeye Kurulun yetkili kılınmasının,

- Denetime etkinlik ve caydırıcılık kazandırmak amacıyla, "ekonomik suça ekonomik ceza" ilkesinden hareketle, Kurula, idari para cezası verebilme yetkisi tanınmasının ve denetim etkinliğini azaltacak ve bankacılık sistemindeki güven ve itibarı zedeleyecek fiillere uygulanacak adli cezaların ağırlaştırılmasının,

amaçlandığı görülmektedir.

Komisyonumuz, Bankalar Kanunu Tasarısı üzerindeki çalışmalarına, 7.6.1999 tarihinde, Devlet Bakanı Hikmet Uluğbay ile maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanlığı ve Türkiye Bankalar Birliği Başkanlığı temsilcilerinin de katılımıyla yapmış olduğu 2 nci birleşiminde başlamış ve Tasarının daha ayrıntılı bir şekilde incelenebilmesini ve gerekli düzenlemelerin yapılabilmesini teminen bir alt komisyon kurulmasına karar vermiştir.

Alt Komisyon, 8.6.1999 tarihinde Devlet Bakanı Hikmet Uluğbay ile maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanlığı ve Türkiye Bankalar Birliği Başkanlığı temsilcilerinin de katılımıyla yapmış olduğu toplantıda, 20 nci Dönemde Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülerek kabul edilen Tasarı metnini de dikkate almak suretiyle titiz ve kapsamlı bir çalışma yapmış ve hazırladığı metni Komisyonumuza sunmuştur.

Komisyonumuz; bu defa, 9.6.1999 tarihinde yapmış olduğu 3 üncü birleşiminde, çalışmalarına Alt Komisyonun hazırlamış olduğu metin üzerinden devam edilmesine karar vermiştir. Tasarı ve Alt komisyon metninin geneli üzerinde yapılan görüşmelerde;

- Türk bankacılık sisteminin pek çok olumsuzluk içinde bulunduğu, bunların başında da enflasyona dayanan kârlılığın geldiği, ayrıca holding bankacılığının yaygınlaştığı, bu durumun da çeşitli olumsuz uygulamaları beraberinde getirdiği,

- Bankacılık sisteminde kârlılığın oldukça yüksek olduğu, bu durumun, enflasyon nedeniyle devletin yüksek faiz oranları üzerinden borçlanmasıyla kaynaklandığı, banka kredilerinin daha çok devlet borç senetlerine yatırılmasının da devletin borç yükünün ağırlaşmasına sebep olduğu,

- Türk bankacılığının güçlü ve rekabetçi bir nitelik kazanması için banka kurma ve şube açmanın daha sıkı koşullara bağlanmasının yerinde olacağı,

- Bankalardan paravan şirketlere para aktarılması suretiyle bankaların iflase sürüklenmelerinin önüne geçilebilmesi için gerekli idarî ve idarî tedbirlerin mutlaka alınması gerektiği,

- Bankacılık sektöründe disiplinin bozulmasının nedenlerinden birisinin de mevduatlara getirilen yüzde yüz devlet güvencesi olduğu, oysa söz konusu güvencenin 5 Nisan 1994 kararlarının olağanüstü koşullarında getirdiği, ancak, bu koşullar sona erdikten sonra tekrar gözden geçirilmediği,

- Sistem içinde büyük ağırlık taşıyan kamu bankalarının, siyasî müdahaleler nedeniyle sağlıklı çalışmadığı, bunun da tüm bankacılık sistemini olumsuz etkilediği,

- Tasarının öncelikle değerlendirilmeyi gerektiren bir önem taşıdığı, bankacılık sektöründe; hem mevzuatın, hem de uygulamaların günümüz koşullarında yetersiz kaldığı, bu nedenle yeni düzenlemelere ihtiyaç duyulduğu,

- Bankacılık sistemindeki sorunları çözecek özerk bir kurumun oluşturulmasının şart olduğu, ancak tasarı ile oluşturulması öngörülen Kurulun gerçek anlamda özerkliğe sahip olduğunun söylenemeyeceği, tasarının özerkliği zedeleyici hükümler içerdiği, bunların metinden ayıklanması gerektiği,

- Ülkemizdeki aktif varlığın yarısının bankaların elinde bulunduğu, böylesine önemli bir sektörün sorunları ile başa çıkabilecek önemli bir Kurul oluşturulmaya çalışıldığı, bu çerçevede Hazine Müsteşarlığının bazı birimlerinin ve yetkilerinin de yeni kurulacak kuruma devredildiği,

- Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun Türkiye Büyük Millet Meclisince denetlenmesi gerektiği,

- Tasarı ile oluşturulması öngörülen Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nun siyasî etkilerden uzak bir şekilde çalışabilmesinin büyük önem taşıdığı,

- Kurulun alacağı kararların siyasî sorumluluğunun kimde olacağı, kurulun zamanında karar alıp alamayacağı, aldığı kararları uygulayıp uygulayamayacağı, aldığı kararlardan dolayı kime hesap vereceği gibi soruların cevaplarının çok iyi belirlenmesi gerektiği,

- Getirilmesi düşünülen sistemin Türk idarî sistemi ile ne ölçüde uyuyacağı konusunda endişeler bulunduğu, tasarı ile sadece karar mekanizmasının değil, karar organının da temelden değiştirildiği, denetim sonuçlarının uygulanması bakımından son derece geniş yetkilere sahip bir otorite kurulduğu, böyle bir sistemin başarısızlığı halinde hem hükümetlerin hem de ekonominin büyük risk altında kalacağı, bu nedenle de Kurulun idarî ve malî özerkliğe sahip olmasının hayati önem taşıdığı,

şeklindeki görüş ve eleştirileri takiben, Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalarda;

- Ülkemizde gerek malî sistemimizin çağdaş finans sistemleri ile uyumunun sağlanması, gerekse zaman içinde hukuki yapıda ortaya çıkan boşlukların giderilmesi için malî sektör reformunun mutlaka yapılması gerektiği, getirilen tasarının bu amaca yönelik olduğu,

- Bankacılık sektörünün sağlam bir hukukî temele kavuşturulması, mevduat sahiplerinin hak ve menfaatlerinin korunması ve banka sisteminde güven ve istikrarın sağlanması açısından bu düzenlemelere ihtiyaç duyulduğu, bu bakımdan Tasarımın büyük bir önem ve aciliyet arzettiği,

- Tasarı ile öngörülen düzenlemelerden birisinin de, bankacılık sektörünün malî ve idarî özerkliğe sahip bir kuruluş tarafından denetlenmesi olduğu,

- Bankaların malî bünyelerini sağlam tutacak düzenlemelere yer verildiği, bankanın iflasına sebep olan yöneticilerin şahsî iflaslarını isteme yolunun açıldığı, sağlıklı bir yapıya kavuşturulmaları amacıyla bankaların kurulmasında ve el değiştirmesinde aranan şartların ağırlaştırıldığı,

- Dünya genelinde bankacılık alanında yeni normların oluşturulduğu, Türk bankacılık sisteminin de uluslararası standartlara uygunluğunun sağlanması gerektiği, tasarının bu amaçla hazırlanmış olduğu,

- Bankacılık sektörünün yeniden yapılandırılması için köklü kanunî düzenlemelere ihtiyaç duyulduğu,

- Anayasa Mahkemesinin 3182 sayılı Bankalar Kanununun bazı hükümlerini iptal etmesinin uygulamada bir boşluk doğurmadığı, dolayısıyla bir hukukî boşluk meydana geldiği şeklindeki görüşlere katılmamayacağı,

- Uluslararası sistemin olanaklarından daha fazla yararlanılabilmesi için bankacılık alanında yapısal reformların mutlaka gerçekleştirilmesi gerektiği,

- Getirilen düzenleme ile bankaların malî bünyelerinin durumuna göre, farklı dozda ve şekilde tedbirler almaya yetkili bir örgüt kurulmasının amaçlandığı, bankalar arasında haksız rekabeti önleyici hükümlere de yer verildiği, denetim ve gözetime ilişkin etkin araçların sisteme kazandırıldığı,

- Tasarıda yer alan düzenlemelerin öncelikle bankacılık sisteminin bozulmasını önlemeyi amaçladığı, her şeye rağmen malî bünyesi bozulmuş olan bankaların ıslah edilerek sisteme kazandırılmasına da önem verildiği,

ifade edilmiştir.

Bu görüşmeleri takiben, tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek, Alt Komisyon metni esas alınmak suretiyle maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Metnin;

- 1 ve 2 nci maddeleri aynen,

- 3 üncü maddesi; Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu üyelerinde aranacak niteliklerle ilişkin (3) numaralı fıkrasına, fıkroda sayılan öğrenim dallarının yanı sıra, bu dalların dengi veya bu dallarla ilgili mühendislik alanlarında en az lisans düzeyinde öğrenim yapanların da kapsama alınmasına imkân veren bir hükmün ilave edilmesi, aynı fıkranın (a) bendinin, Kurula Hazine Müsteşarlığı, Merkez Bankası ve Türkiye Bankalar Birliği tarafından önerilecek adayların tamamının bankacılık ve finans alanında fiilen 12 yıl çalışmış ve üst düzey yöneticilik yapmış olanlardan teklif edilmesi gerektiğine açıklık getirilecek şekilde yeniden düzenlenmesi, (b) bendine; Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve Sermaye Piyasası Kurulu Başkanlığı tarafından önerilecek adaylarda aranacak şartlar arasına, bankacı, hukukçu veya bu alanda akademik unvan sahibi ve 12 yıl çalışmış olma şartlarının eklenmesi suretiyle,

- 4 üncü maddesi aynen,

- 5 inci maddesi ; ifadeye açıklık kazandırılması amacıyla, (3) numaralı fıkrasında yer alan " ...bunlar da..." ibaresinin, "...bilgi istenenler de.." şeklinde değiştirilmesi, (4) numaralı fıkrasında

yer alan "Risk Merkezi" ibaresinden sonra gelmek üzere " görevleriyle ilgili olarak" ibaresinin eklenmesi suretiyle,

- 6 ncı maddesi ; (4) numaralı fıkrasına, Kurumun 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümlerine tabi olmayacağına ilişkin bir ibarenin eklenmesi, (6) numaralı fıkrasının konuya açıklık getirilmesi amacıyla yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- 7 nci maddesi aynen,

- 8 inci maddesi ; (2) numaralı fıkrasının (a) bendinin son cümlesinde yer alan "Yönetim ve denetim kurullarına üye önerme ya da belirleme" ibaresinin "Yönetim ve denetim kurullarına üye belirleme" şeklinde değiştirilmesi suretiyle,

- 9 uncu maddesi; (2) numaralı fıkrasının (a) bendine, banka genel müdürlerinde aranacak olan öğrenim dalları arasına bu dallarla ilgili mühendislik alanlarının da ilave edilmesi suretiyle,

- 10 uncu maddesi aynen,

- 11 inci maddesi; (11) numaralı fıkrasının son cümlesine "muhasabe ilkelerine uygunluğunun" ibaresinden sonra gelmek üzere "Kurumca belirlenecek esaslar dahilinde 1/6/1989 tarihli ve 3568 sayılı Kanuna göre ruhsat almış denetim yetkisine sahip meslek mensupları tarafından denetlenmesi şarttır" ibaresinin eklenmesi suretiyle,

- 12, 13, 14, 15 ve 16 ncı maddeleri aynen,

- 17 nci maddesi ; (1) numaralı fıkrasının ilk cümlesinde yer alan "Kurul kararıyla" ibaresinin madde metninden çıkarılması ve " şahsen iflaslarına " ibaresinden önce gelmek üzere "Kurul kararına istinaden ve Fonun talebi üzerine" ibaresinin eklenmesi suretiyle,

- 18 ,19, 20 ve 21 inci maddeleri aynen,

- 22 inci maddesi ; (6) numaralı fıkrasının başında yer alan "Bankaların" ibaresinin "Bir bankanın..." şeklinde değiştirilmesi, aynı fıkranın son cümlesinin; isimleri belirtilmese dahi bankaların güvenilirliği konusunda kamuoyunda tereddüte yol açarak bankaların mali bünyelerinin olumsuz etkilenmesine neden olabilecek nitelikte asılsız haberleri, fıkrada belirtilen yayın araçlarıyla yayınlayanlara, iki milyar liradan dört milyar liraya kadar ağır para cezası verilmesi doğrultusunda yeniden düzenlenmesi suretiyle, (8) numaralı fıkrasına; birinci cümleden sonra gelmek üzere banka mensupları ve diğer görevlilerin bankalara veya müşterilerine ait surları görevden ayrıldıktan sonra da açıklayamayacaklarına dair bir hükmün ilave edilmesi suretiyle,

- 23 üncü maddesi ; (3) numaralı fıkrasında yer alan "Bankanın bildirmesi üzerine" ibaresinin anlatıma açıklık kazandırmak amacıyla "Bankaca Kuruma bildirimde bulunulması" şeklinde, "Kurul" ibaresinin "Kurum" olarak değiştirilmesi ve fıkranın son cümlesinin metninden çıkarılması suretiyle,

- 24 üncü maddesi aynen,

- Kaldırılan ve değiştirilen hükümlere ilişkin 25 inci maddesinin (3) numaralı fıkrasının yeniden düzenlenmesi ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun bu maddeyle değiştirilmesi öngörülen 44 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "formüllere" ibaresinin "standartlara" şeklinde değiştirilmesi,

- Geçici 1 inci maddesi; (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde, Kurul Başkanı ve üyelerinin atanmasına ilişkin sürenin "üç ay" olarak belirlenmesi, (b) bendinin ilk cümlesinin; Kurumun, başkan ve üyelerin atandığı tarihten itibaren en geç bir yıl içinde faaliyete geçmesini sağlayacak şekilde yeniden düzenlenmesi, (d) bendine bankalardan alınacak olan giderlere katılma paylarını, ilk iki yıl için iki katına kadar arttırmaya Bakanlar Kuruluna yetki veren bir hükmün ilave edilmesi, kuruluş bütçesi yürürlüğe girinceye kadar Kurul üyelerinin ücretleri, mali hakları ve sair giderlerinin Fon tarafından karşılanacağına dair hükme açıklık getirilmesi, (e) bendinde sehven "...kullanma-

yan..." olarak geçen ibarenin "kullanılmayan" şeklinde düzeltilmesi ve (f) bendinin ikinci cümlesinde yer alan "bankacılık uzman yardımcılığında" ibaresinin "bankacılık uzman ve uzman yardımcılığında" şeklinde redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- Geçici 2 nci maddesi ; (f) fıkrasında yer alan "uç yıl" ibaresinin "dört yıl" şeklinde değiştirilmesi ve (k) fıkrasının, 21 inci maddede yazılı oransal cezaların 2000 yılı sonuna kadar maddede belirtilenlerin yarısı nispetinde uygulanması doğrultusunda yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- Geçici 3 üncü maddesi ; ilk fıkrasında yer alan banka isimlerinin açık yazılması suretiyle,
- Yürürlük ve yürütmeye ilişkin 26 ve 27 nci maddeleri ise aynen,
kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili
<i>Metin Şahin</i>	<i>Mehmet Hanifi Tiryaki</i>
Antalya	Gaziantep
Sözcü	Kâtip
<i>Nihat Gökbulut</i>	<i>Cafer Tufan Yazıcıoğlu</i>
Kırıkkale	Bartın
Üye	Üye
<i>Abdülkadir Akcan</i>	<i>Gaffar Yakın</i>
Afyon	Afyon
Üye	Üye
<i>Sait Açıba</i>	<i>Ali Uzumruk</i>
Afyon	Aydın
(Muhalefet şerhim ekli.)	
Üye	Üye
<i>Zeki Ergezen</i>	<i>M. Altan Karapaşaoğlu</i>
Bitlis	Bursa
	(Muhalefet şerhim ekli)
Üye	Üye
<i>Recep Önal</i>	<i>Süleyman Coşkun</i>
Bursa	Burdur
Üye	Üye
<i>Hakkı Duran</i>	<i>Aslan Polat</i>
Çankırı	Erzurum
	(Muhalefet şerhim ekli)
Üye	Üye
<i>Mücahit Himoğlu</i>	<i>Ali Er</i>
Erzurum	İçel
Üye	Üye
<i>Ramazan Gül</i>	<i>Aydın Ayaydın</i>
Isparta	İstanbul
(Muhalefet şerhi eklidir)	
Üye	Üye
<i>Ali Coşkun</i>	<i>Yılmaz Karakoyunlu</i>
İstanbul	İstanbul
(Muhalefet şerhi eklidir)	

Üye
Nesrin Nas
İstanbul
Üye
Celal Adan
İstanbul
(Muhalefet şerhi eklidir)

Üye
İlhami Yılmaz
Karabük
Üye
Necdet Tekin
Kırklareli
Üye
Mehmet Ali Yavuz
Konya
(Muhalefet şerhi eklidir)

Üye
Süleyman Çelebi
Mardin
Üye
S. Ramis Savaş
Sakarya
Üye
Kemal Kabataş
Samsun
(Muhalefet şerhi eklidir)

Üye
Lütfi Ceylan
Tokat

Üye
Masum Türker
İstanbul
Üye
Hasan Metin
İzmir
Üye
Zeki Ünal
Karaman
(İmzada bulunamadı)
Üye
Ali Gebeş
Konya
Üye
Ahmet Derin
Kütahya
(Muhalefet şerhi eklidir)

Üye
Veysi Şahin
Mardin
(Muhalefet şerhi eklidir)
Üye
Cevat Ayhan
Sakarya
(Muhalefet şerhi eklidir)
Üye
Tarık Cengiz
Samsun

Üye
Hasan Özgöbek
Uşak

Üye
Bekir Gündoğan
Tunceli

BANKALAR YASASI İÇİN İTİRAZ ŞERHİMİZDİR

9.6.1999

Bankalar yasasının 3 üncü maddesindeki Kurul oluşumu ile ilgili 7 kişilik sayının 9 kişiye çıkarılması gerekmektedir. Bu kurulun bünyesinde bulunması gereken unsurlar.

1. Para yönetimi uzmanları
2. Denetim mekanizmaları uzmanları
3. Para piyasaları uzmanları

- a) Reel ekonomi adına
b) Sermaye piyasaları adına olmalıdır.

Bunun ifadesi ise; Bu kurulda
malîyeden belirlenmiş 1 kişi
Hazineden belirlenmiş 1 kişi
Sermaye Piyasası Kurulundan 1 kişi
Devlet Planlama Teşkilâtından 1 kişi
Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinden 1 kişi
(TÜRMOB) Yeminli Mali Müşavirlerden 1 kişi
Rekabet Kurulundan 1 kişi
Bankalar adına 1 kişi
TESK-Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu adına 1 kişi

Olmak üzere toplam 9 süper bilgi ve kabiliyetli toplumda temyiz etmiş uzman bulundurmak gerekir. Böylece oligarşik, bürokratik bir ekonomik güç odağı oluşturmak yerine özellikle ekonomik ve sivil toplum teşekküllerinin katılımı ile oluşturulacak olan bu kurul; ayrıca para konusunda bir Akreditasyon Konseyi gibi çalışacaktır. Bankaların iç ve dış piyasalardan taze para bularak ekonomimize canlılık kazandırma konusundaki faaliyetlerine de katkıda bulunacaktır. Ayrıca bu kurumun kamuoyuna ve uluslararası finans çevrelerine, iş alemine güven vermesi ve bağımsız olduklarını da kanıtlanması gerekmektedir. Dolayısı ile oluşturulacak kurulun özellikleri yanında tayin ve tespit kriterleri de önem arz etmektedir.

Böyle önemli konseyin son görevlendirme merciinin de TBMM olması gerekmektedir. Aksi takdirde ihaleye yolsuzluk karıştırdığı gerekçesi ile düşürülen bir hükümetin devamı niteliğinde olan bu 57 nci Hükümetin 56 ncı Hükümet kanatlarının bir icraatı olarak algılanacaktır.

Yukarıda belirtilen kesimler 3 katı olarak, nitelikleri yasanın belirlenmiş aday kurum dışından olmak üzere teklif etmelidir. Bu 3 kat oranındaki elemanları, Bakanlar Kurulunda 2 kata düşürülmelidir. Sayıları 2 kata düşürülen bu temsilciler de, TBMM de bire yani aslı üyeye indirilerek, seçilmesine demokratik görüntü kazandırılmalıdır. Bağımsız ve özerk bir kurum olduğu ifadesi olacak olan TBMM seçimini asla gündemden çıkarmamak gerekir. Bu seçim Türk milleti adına olacak, topluma güven gelecek, özerk ve millet adına icraat yapan ve millete karşı sorumlu bir kurum oluşacaktır. Dış dünyaya da bankalarımız ve paramız hakkında bir güven verecektir. Ancak karşılaştığımız manzara ürkütücüdür. Hazine denetiminde bir dev KİT oluşturulmak istenmektedir. Bir vücudun hayat güvencesi olan "Kan" konumunda olan "Para" halkımızdan toplanarak, toplumu sömüren bir "Dev" e enjekte edilecektir. Bu "Dev" kana doymayacak ve daha sömürmek üzere, hareket ettikçe bir para kasırgası oluşturulacaktır. Bu yasanın 3 üncü maddesi Plan ve Bütçe Komisyonunda bu şekilde çıkması güven hislerini zedelemiştir. Meslek taassubu ile oluşturulmak istenen kurul, daha oluşurken yara alacaktır. Yukarıda saydığımız bu gerekçelerden dolayı, Bankalar Yasasının 3 üncü maddesinin tümüne karşı olduğumuzu belirtiriz.

Mehmet Altan Karapaşaoğlu

Bursa

Aslan Polar

Erzurum

Ahmet Derin

Kütahya

Sait Açıba

Afyon

Ali Coşkun

İstanbul

Cevat Ayhan

Sakarya

MUHALEFET ŞERHİMİZ

Tasarı Madde 3

Alt komisyonda yapılan görüşme ve değerlendirmeler sırasında benimsenen tasarının 3 ve bu madde ile bağlantılı diğer maddelerdeki değişikliklere karşı görüşümün gerekçeleri aşağıda açıklanmıştır.

1. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu öneriler yapısı itibariyle, gelişen olaylar karşısında hızlı, doğru ve yerinde karar alma yönünden yeterli olmayacaktır. Değişik kurumlardan farklı kültür ve eğitimden gelen kurul üyelerinin önemli sorunlarla karşı karşıya bulunan bankacılık sektörü hakkında ihtiyaç duyulan kararları alamayacak sektörde esasen gecikmiş olan bazı stratejik kararların alınması daha da gecikecektir.

2. Bankalar özellikle malî bünyesinde sorunu olan bankalar, siyasi iradedden destek almayan, siyasi sorumlularla ortaklaşa alınmayan kararlar nedeniyle birer kamu görevlisi olan kurul üyeleri ihtiyaç duyulan kararları geciktirecek sorumluluk almakta çekingen davranacaklar, sektörde ilgili kararlar gecikecektir.

3. Bankacılık düzenleme ve denetleme fonksiyonunun temel ekonomik politikalarla çok yakın ilişkisi vardır. Bu temel fonksiyonun devletin temel kurumlarından ve genel ekonomik politikaları ve siyasi sorumluluk taşıyan ilgili bakanlardan, tamamen ayrı bir kurulda oluşturulması, siyasîlerin alınan kararların olumsuz sonuçları karşısında sorumluluk taşımamaları ve böylesine önemli konularda sorumluluğu bürokrasiye yüklemeleri sonucunu doğuracaktır.

4. Bugünkü ortamda alelacele, belli çevrelerin denetim bağımsızlaştırılma sloganından esinlenen yaklaşımla, diğer ülkelerde var, bizde de olsun anlayışıyla bir kurul oluşturulması yoluna gidilmektedir. Türkiye'nin genel yönetim kültüründe, kurumlar eliyle adil, hızlı, doğru, tarafsız, tutarlı karar alma, uygulama teamül yoktur. Bankacılık sektörü, içinde bulunduğu kritik durum nedeniyle, böyle bir modelin denendiği ilk sektör olmamalıdır.

Madde 21. — İdarî Suç ve Cezalar

Bu madde ile Türk bankacılık sektörü için ilk kez yer yer çok ağır ceza hükümleri getirilmektedir. Bankalar için denetim ve caydırma amacıyla para cezası uygulanması ilke olarak yanlıştır. Bankalar denetimi para cezası uygulaması ile yönlendirilemeyecek kadar ciddi kurumlardır. Denetim fonksiyonunu icra edecek murakiplerin denetimde öncelikle para cezası uygulaması denetimde öne çıkarılacaktır. Para cezalarına yapılacak itirazlar nedeniyle bankaların kendi dosyalarının idarî yargıda elden ele dolaşmasına, bankacılık sırlarının önemli ölçüde zedelenmesine neden olacaktır.

Bu nedenlerle 21 inci madde ile getirilen idarî para cezalarına karşıyım.

Madde 21/1(9)

Fıkra yeralan cezalar çok yüksek ve caydırıcı olmaktan çok malî bünyesi tahrip edici olduğundan, cezaların düşürülmesi ve kanunun yürürlüğe gireceği tarihten sonra kullanılacak kredilere uygulanması gerekmektedir.

Kemal Kabataş

Samsun

Ramazan Güll

Isparta

M. Ali Yavuz

Konya

Veysi Şahin

Mardin

Celal Adan

İstanbul

ALT KOMİSYON RAPORU

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

20 nci yasama döneminde, 55 inci Hükümet tarafından hazırlanarak 16.11.1998 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça aynı tarihte Komisyonumuza havale edilen "Bankalar Kanunu Tasarısı" 25.11.1998 tarihinde Komisyonumuz gündemine alınmış ve yapılan çalışmalar sonucunda oluşturulan komisyon raporu ve metni S. Sayısı 783 olarak Genel Kurul Gündeminde yer almıştı. Ancak, 18 Nisan 1999 tarihinde yapılan Milletvekili Erken Genel Seçimleri nedeniyle 20 nci Dönemin sona ermesi ile sözkonusu tasarı, içtüzük gereğince hükümsüz sayılmıştır. Seçimlerden sonra kurulmuş bulunan 57 nci Hükümet, tasarıнын, içtüzüğün 77 nci maddesi uyarınca yenilenmesini kararlaştırmış ve bu karara ilişkin 3.6.1999 tarihli ve 2492 sayılı Başbakanlık tezkeresi aynı tarihte Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına intikal etmiş ve tasarı Başkanlıkça 4.6.1999 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir. Komisyonumuz, Bankalar Kanunu Tasarısı üzerindeki çalışmalarına, 7.6.1999 tarihinde, Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve Merkez Bankası temsilcilerinin de katılımıyla yapmış olduğu 2 nci birleşimin de başlamış ve tasarıнын daha ayrıntılı bir şekilde incelenebilmesini teminen bir alt komisyon kurulmasına karar vermiştir.

Alt Komisyon, 8.6.1999 tarihinde Devlet Bakanı Hikmet Uluğbay ile Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Merkez Bankası ve Bankalar Birliği temsilcilerinin de katılımlarıyla yapmış olduğu toplantıda, 20 nci Dönemde Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülerek kabul edilen tasarı metnini de dikkate almak suretiyle titiz ve kapsamlı bir çalışma yapmıştır.

Bu çalışmalar sonucunda hazırlanan Alt Komisyon metni takdirlerinize sunulmuştur.

Raporumuz, Plan ve Bütçe Komisyonuna saygı ile arz olunur.

Başkan	Üye	Üye
<i>Metin Şahin</i>	<i>Ali Uzunırmak</i>	<i>Recep Önal</i>
Antalya	Aydın	Bursa
Üye	Üye	Üye
<i>Aydın Ayaydın</i>	<i>Ali Coşkun</i>	<i>Kemal Kabataş</i>
İstanbul	İstanbul	Samsun
		(Muhalefet şerhim ektedir)
	Üye	
	<i>Bekir Gündoğan</i>	
	Tunceli	

ALT KOMİSYON RAPORUNA MUHALEFET ŞERHİMDİR

Tasarı Madde : 3

Alt Komisyonunda yapılan görüşme ve değerlendirmeler sırasında benimsenen tasarıнын 3, ve bu madde ile bağlantılı diğer maddelerdeki değişikliklere karşıyım, karşı görüşümün gerekçeleri aşağıda açıklanmıştır.

1. Bankacılık düzenleme ve Denetleme Kurulu öneriler yapısı itibariyle, gelişen olaylar karşısında hızlı, doğru ve yerinde karar alma yönünden yeterli olmayacaktır. Değişik kurumlardan farklı kültür ve eğitimden gelen kurul üyelerinin önemli sorunlarla karşı karşıya bulunan bankacılık sektörü hakkında ihtiyaç duyulan kararları alamayacak sektörde esasen gecikmiş olan bazı stratejik kararların alınması dahada gecikecektir.

2. Bankalar özellikle malî bünyesinde sorunu olan bankalar, siyasî iradeden destek almayan, siyasî sorumlularla ortaklaşa alınmayan kararlar nedeniyle birer kamu görevlisi olan kurul üyeleri ihtiyaç duyulan kararları geciktirecek sorumluluk almakta çekingen davranacaklar, sektörle ilgili kararlar gecikecektir.

3. Bankacılık düzenleme ve denetleme fonksiyonunun temel ekonomik politikalarla çok yakın ilişkisi vardır. Bu temel fonksiyonun devletin temel kurumlarından ve genel ekonomik politikaları ve siyasî sorumluluk taşıyan ilgili bakanlardan, tamamen ayrı bir kurulda oluşturulması, siyasilerin alınan kararların olumsuz sonuçları karşısında sorumluluk taşımamaları ve böylesine önemli konularda sorumluluğu bürokrasiye yüklemeleri sonucunu doğuracaktır.

4. Bu günkü ortamda alelacele, belli çevrelerin denetim bağımsızlaştırılma sloganından esinlenen yaklaşımla, diğer ülkelerde var, bizde de olsun anlayışıyla bir kurul oluşturulması yoluna gidilmektedir. Türkiye'nin genel yönetim kültüründe, kurumlar eliyle adil, hızlı, doğru, tarafsız, tutarlı karar alma, uygulama teamül yoktur. Bankacılık sektörü, içinde bulunduğu kritik durum nedeniyle, böyle bir modelin denendiği ilk sektör olmamalıdır.

Madde 21. — İdari Suç ve cezalar

Bu madde ile Türk bankacılık sektörü için ilk kez yer yer çok ağır ceza hükümleri getirilmektedir. Bankalar için denetim ve caydırma amacıyla para cezası uygulanması ilke olarak yanlıştır. Bankalar denetimi para cezası uygulaması ile yönlendirilemeyecek kadar ciddi kurumlardır. Denetim fonksiyonunu icra edecek murakıpların denetimde öncelikle para cezası uygulaması denetimde öne çıkarılacaktır. Para cezalarına yapılacak itirazlar nedeniyle bankaların kendi dosyalarının idarî yargıda elden ele dolaşmasına, bankacılık sırlarının önemli ölçüde zedelenmesine neden olmaktadır.

Bu nedenlerle 21 inci madde ile getirilen idarî para cezalarına karşıyım.

Madde 21/1 (9). — Fıkıradaki yeralan cezalar çok yüksek ve caydırıcı olmaktan çok malî bünyesi tahrip edici olduğundan, cezaların düşürülmesi ve kanunun yürürlüğe gireceği tarihten sonra kullanılacak kredilere uygulanması gerekmektedir.

Kemal Kabataş
Samsun

ALT KOMİSYON METNİ
BANKALAR KANUNU TASARISI

Amaç ve kapsam.

MADDE 1.— 1. Bu Kanunun amacı, tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerini korumak, mali piyasalarda güven ve istikrarı ve ekonomik kalkınmanın gereklerini de dikkate alarak kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışmasını sağlamak üzere bankaların kuruluş, yönetim, çalışma, devir, birleşme, tasfiye ve denetlenmelerine ilişkin esasları düzenlemektir.

2. Türkiye'de kurulmuş ve kurulacak bankalar ile yurtdışında kurulmuş ve kurulacak bankaların Türkiye'deki şubeleri bu Kanun hükümlerine tabidir. Özel kanunlarla kurulmuş olan bankalar hakkında da kanunlarında yer alan hükümler dışında bu Kanun hükümleri tatbik olunur. Bu Kanunda açıklık olmayan hallerde genel hükümler uygulanır.

Tanımlar

MADDE 2.— Bu Kanunun uygulanmasında;

İlgili Bakan; Başbakan veya görevlendireceği Devlet Bakanını,

Kurum ; Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunu,

Kurul ; Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunu,

Başkan; Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu Başkanını,

Merkez Bankası ; Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Anonim Şirketini,

Fon ; Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunu,

Banka; Bu Kanuna göre banka adı altında Türkiye'de kurulan kuruluşlar ile yurtdışında kurulu bankaların Türkiye'deki şubelerini,

Şube ; Bankaların elektronik işlem cihazlarından ibaret birimleri hariç, şube, ajans ve mevduat kabulü veya diğer bankacılık işlemleriyle uğraşan sabit ya da seyyar büroları gibi her türlü yerel teşkilatlarını,

Ödenmiş sermaye; Bankaların üç aylık hesap özettelindeki fiilen ve her türlü muvazaadan arı olarak ödenmiş veya Türkiye'ye ayrılmış ve ödenmiş sermayelerinden, bilançoda görülen zararın yedek akçelerle karşılanamayan kısmı düşüldükten sonra kalan tutarı,

Yedek akçeler; Bankaların 29/6/1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve ilgili kanunlar ile anasözleşmelerine göre ayırdıkları ve üç aylık hesap özettelinde görülen yedek akçelerinden varsa bilanço zararının düşülmesinden sonra elde edilen tutarı,

Özkaynak; Bankaların ödenmiş veya Türkiye'ye ayrılmış sermayeleri ve yedek akçeleri ile Kurulca belirlenecek diğer sermaye benzeri kaynaklar toplamını,

ifade eder.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu

MADDE 3.— 1. Bu Kanun ve ilgili diğer mevzuatın, Kanunda gösterilen yetkiler çerçevesinde düzenlemeler de yapmak suretiyle uygulanmasını sağlamak, uygulamayı denetlemek ve sonuçlandırmak, tasarrufların güvence altına alınmasını temin etmek ve Kanunla verilen diğer görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak üzere kamu tüzelkişiliğini haiz, idari ve mali özerkliğe sahip "Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu" kurulmuştur. Kurum, tasarruf sahiplerinin haklarını ve

bankaların düzenli ve emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye sokabilecek ve ekonomide önemli zararlar doğurabilecek her türlü işlem ve uygulamaları önlemek, kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışmasını sağlamak üzere gerekli karar ve tedbirleri almak ve uygulamakla yükümlü ve yetkilidir. Kurumun merkezi Ankara'dadır. Kurum gerekli gördüğü yerlerde teşkilat kurabilir.

2. İlgili Bakan, Fon dahil olmak üzere Kurumun yıllık hesapları ile harcamalarına ilişkin işlemlerini denetletir. Denetleme sonuçlarıyla ilgili gerekli tedbirleri alır. Denetim sonuçları ile bunlara ilişkin işlemleri ve alınan tedbirleri gösterir bir rapor, Kurumun yıllık faaliyet raporu ile birlikte ilgili Bakan tarafından Bakanlar Kuruluna sunulur.

3. Kurumun karar organı, biri başkan, biri ikinci başkan olmak üzere yedi üyeden oluşan Kuruldur. Kurul Başkanı, Kurumun da başkanıdır. Üyelerin hukuk, iktisat, maliye, bankacılık, işletmecilik, kamu yönetimi veya dengi dallarda en az lisans düzeyinde öğrenim görmüş olmaları şarttır. Adaylardan;

a) Asgari ikisi Kurum meslek personeli arasından olmak üzere üçü Kurumca,

b) Biri Maliye Bakanlığınca, biri Hazine Müsteşarlığınca, biri Merkez Bankasınca biri de Türkiye Bankalar Birliğince,

bankacılık veya mali piyasalar ve mali denetim alanlarında yönetici, denetim elemanı veya en az profesör ünvanını haiz öğretim üyesi olarak asgari 12 yıl tecrübe sahibi ve mesleklerinde başarılı ve temayüz etmiş olmak kaydıyla, gösterilecek bir katı aday arasından Bakanlar Kurulunca atanır. Bakanlar Kurulu, Kurumca gösterilen adaylardan birini başkan olarak atar. Kurul yapacağı ilk toplantıda, üyeler arasından ikinci başkan seçer. Başkan ve ikinci başkanın bulunmadığı toplantılarda başkanın belirlediği üye toplantıya başkanlık eder.

4.a) Kurul Başkan ve üyelerinin görev süreleri altı yıldır. Süreleri biten üyeler yeniden seçilebilirler. Başkanlık ve üyelikler, görev süreleri dolmadan herhangi bir sebeple boşaldığı takdirde, boşalan yerlere yukarıda belirtilen esaslar dahilinde iki ay içinde seçim ve atama yapılır. Bu şekilde atanmalar, yerine atandıkları kişinin süresini tamamlar. Kurul Başkanının veya üyelerden bir ya da bir kaçının hastalık, kaza ve sair nedenlerle geçici iş göremezliğe uğraması halinde, bunların yerine mesleki kıdemi en yüksek olandan başlamak üzere kıdem sırasına göre Kurum Başkan Yardımcıları vekalet eder. Geçici iş göremezlik halinin üç aydan fazla sürmesi halinde, bu durumda olan üyelerin üyelikleri düşer ve bunların yerlerine yedi gün içinde atama yapılır.

b) Kurul Başkan ve üyelerinin görev süreleri dolmadan görevlerine son verilemez. Ancak atanmaları için gerekli şartları kaybettikleri veya durumlarının (5) numaralı fıkraya aykırı düştüğü tespit edilen, görevleri ile ilgili olarak işledikleri suçlardan dolayı haklarında verilen mahkumiyet kararı kesinleşen Kurul Başkan ve üyeleri süreleri dolmadan Başbakanın onayı ile görevden alınır. Bu durumda en geç iki ay içinde üye ataması yapılır. Bu sürede, bu üyelerin yerine mesleki kıdemi en yüksek olanından başlamak üzere kıdem sırasına göre Kurum Başkan Yardımcıları üyelik görevini görür.

c) Bu fıkra hükmüne istinaden Kurul üyelerine vekalet eden ya da görev yapan Başkan Yardımcılarının mali ve özlük haklarında bir değişiklik olmaz.

5. Kurul üyeleri, özel bir kanuna dayanmadıkça resmi veya özel hiçbir görev alamaz, ticaretle uğraşamaz, serbest meslek faaliyetinde bulunamaz, ticret karşılığı konferans ve ders veremez, sınav ve benzeri görev alamaz, her türlü ortaklıklarda pay sahibi olamazlar. Dernek, vakıf, kooperatif ve benzeri yerlerde yöneticilik yapamazlar. Kurul üyeleri görevden ayrılmasını takip eden 3 yıl süreyle bu Kanun kapsamına giren kuruluşlarda üst düzey görevli olarak çalıştırılmazlar.

6. Kurul üyeleri, Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu huzurunda görevlerinin devamı süresince görevlerini tam bir dikkat ve dürüstlük ile yürüteceklerine, kanun hükümlerine aykırı hareket etmeyeceklerine ve ettirmeyeceklerine dair yemin ederler. Yemin için yapılan başvuru Yargıtayca acele işlerden sayılır. Kurul üyeleri, yemin etmedikçe göreve başlayamazlar.

7. Kurul, Başkan veya bulunmadığı hallerde İkinci Başkanın başkanlığında en az beş üyenin hazır bulunması ile toplanır. Kurul kararları en az dört üyenin aynı yöndeki oyuyla alınır. Kurul kararları kesindir. Başkan ve üyeler 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 245 inci maddesinin üçüncü bendinde yazılı derecelerde akrabalığı bulunan kimselerle ilgili konulardaki müzakerelere iştirak edemez ve oylamaya katılamazlar. Kurumun genel yönetim ve temsili ile Kurulca alınan kararların yürütülmesi Başkana aittir. Başkanın izin, hastalık, yurtiçi ve yurtdışı görevlendirme, görevden uzaklaştırma ve görevde bulunmadığı diğer hallerde İkinci Başkan Başkana vekalet eder.

8. Kurul üyeleri ile Kurumun her türlü personeli, çalışmaları ve denetlemeleri sırasında ilgililere ve üçüncü kişilere ait öğrendikleri sırları bu konuda kanunen yetkili kılınan mercilerden başkasına açıklayamazlar ve kendi yararlarına kullanamazlar. Bu yükümlülük görevden ayrılmalarından sonra da devam eder. Kurumun para, evrak ve her çeşit malları Devlet malı hükmündedir. Kurul üyeleri ve Kurum personeli, görevleri esnasında veya görevleri nedeniyle işledikleri ve kendilerine karşı işlenen suçlar bakımından Devlet memuru sayılırlar. Buna ilişkin soruşturmalar genel hükümlere göre yapılır. Kurul Başkanı, üyeleri ve başkan yardımcıları hakkında soruşturma yapılabilmesi için ilgili Bakanın izni gerekir.

9. Kurum, görevleri ile ilgili konularda bakanlıklardan, ilgili resmi ve özel kuruluşlar ile kişilerden gizli dahi olsa her türlü belge ve bilgiyi isteyebilir. Bunlar sözkonusu isteğe cevap vermek ve Kurumun görevlilerine gereken kolaylığı göstermekle yükümlüdürler. Kurum, talepleri halinde veya gerektiğinde Hazine Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ile Merkez Bankasına para, kredi ve bankacılık politikalarının yürütülmesi ile ilgili konularda mütalaa ve bilgi verir.

10. Yabancı ülke kanunlarına göre denetime yetkili mercilerin, kendi ülkelerindeki mali piyasalarda faaliyet gösteren kuruluşların Türkiye'deki bu Kanuna tabi şube veya ortaklıklarında denetim yapma ve bilgi isteme taleplerinin yerine getirilmesi Kurulun iznine tabidir. Bu mercilerce istenen bilgiler, açıklanmaması kaydıyla Kurum tarafından verilebilir. Kurul yabancı ülkelerin denetime yetkili mercileri ile yapacağı anlaşmalar çerçevesinde bankacılıkla ilgili her türlü işbirliği ve bilgi alışverişinde bulunabilir.

11. Kurum, Kurul kararıyla bu Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelikler ve tebliğler çıkarmaya yetkilidir. Kurul ve Kurum, yetkilerini, düzenleyici işlemler tesis ederek ve özel nitelikli kararlar alarak kullanır. Düzenleyici işlem niteliğindeki yönetmelik ve tebliğler, Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulur. Özel nitelikli kararlardan gerekli görülenler, Kurumun haftalık bülteni ile ilgili kişi ve kuruluşlara duyurulur.

Kurum başkanlığı ve hizmet birimleri

MADDE 4.— 1. Başkana görevlerinde yardımcı olmak üzere Kurul kararıyla üç başkan yardımcısı atanır. Başkan yardımcıları hukuk, iktisat, maliye, bankacılık, işletmecilik, kamu yönetimi, istatistik ve mühendislik dallarında en az lisans düzeyinde öğrenim görmüş ve Kurumda veya Kurumun görev alanına giren konularda en az 10 yıl çalışmış kişiler arasından seçilir.

2. a) Kurumun hizmet birimleri; Kurum görev ve yetkilerinin gerektirdiği sayıda daire başkanlıkları şeklinde teşkilatlanmış ana hizmet birimleri, Bankalar Yeminli Murakıpları Kurulu, danışma birimleri ve yardımcı hizmet birimlerinden oluşur. Kurumun hizmet birimleri ile bunların görev ve

sorumlulukları Kurulun önerisi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

b) Bu Kanun ile Kuruma verilen görevlerin gerektirdiği asli ve sürekli görev ve hizmetler Bankalar Yeminli Murakıpları ve Yardımcıları ile Bankacılık Uzman ve Uzman Yardımcılarından oluşan meslek personeli ve diğer personel eliyle yürütüldür.

c) Kurum emrinde çalıştırılan bankalar yeminli murakıpları ve Yardımcıları ile bankacılık uzman ve uzman yardımcıları ve diğer personel, sözleşmeli olarak istihdam edilir.

d) Bankacılık uzman yardımcılarını konuları ile ilgili dallarda en az lisans düzeyinde öğrenim yapmış adaylar arasından sınavla seçilerek alınırlar. Uzman yardımcılığına atanmalar, en az üç yıl çalışmak ve olumlu sicil almak kaydıyla konuları ile ilgili hazırlayacakları uzmanlık tezinin Kurulca kabul edilmesi ve yapılacak uzmanlık sınavında başarılı olmaları halinde, en az beş üyenin olumlu oyu ile alınmış Kurul kararıyla Bankacılık Uzmanı olarak atanırlar. Bankacılık uzman ve uzman yardımcılığı yeterlik ve yarışma sınavları ile çalışma usul ve esasları yönetmelikle düzenlenir.

Bankalar yeminli murakıpları

MADDE 5. — 1. Bu Kanun ile diğer kanunların bankalarla ilgili hükümlerinin uygulanmasının ve her türlü bankacılık işlemlerinin denetimi, bankaların varlıkları, alacakları, özkaynakları, borçları, kar ve zarar hesapları arasındaki ilgi ve dengelemlerin ve mali bünyeyi etkileyen diğer tüm unsurların tespit ve tahlili Kurum adına doğrudan Başkana bağlı bir Kurul teşkil eden bankalar yeminli murakıpları ve yardımcılarını tarafından yapılır.

2. Bankalar yeminli murakıpları ve yardımcılarını, bu Kanunda yazılı görevleriyle kayıtlı olmak üzere vergi inceleme yetkisine ve 20/2/1930 tarihli ve 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun hükümlerine aykırı hareket eden banka ve ilgililer hakkında adıgeçen Kanunun ek 1 inci maddesindeki yetkilere sahip oldukları gibi tüm bankaların kuruluş kanunu hükümleri ile diğer kanunların bankalarla ilgili hükümlerinin uygulanmasını da denetlemeye yetkilidirler.

3. Bankalar yeminli murakıpları ve yardımcılarını, bankalar ve bankaların iştirak ve kuruluşları ile diğer gerçek ve tüzelkişilerden bu Kanun hükümleri ile ilgili göreceklere bütün bilgileri istemeye, bunların tüm defter, kayıt ve belgelerini incelemeye yetkili olup, bunlar da istenilen bilgileri vermekle, defter, kayıt ve belgeleri incelemeye hazır bulundurmakla yükümlüdürler.

4. Kamu kurum ve kuruluşları, Merkez Bankası ve benzeri kuruluşlar ile Risk Merkezi istenecek her türlü bilgiyi gizli de olsa bankalar yeminli murakıpları ve yardımcılarınına verirler.

5. Bankalar yeminli murakıp yardımcılarını konuları ile ilgili dallarda yükseköğrenim yapmış adaylar arasından sınavla seçilerek alınırlar. En az üç yıl bankalar yeminli murakıp yardımcılığı yaptıktan sonra yeterlik sınavında başarı gösterenler, en az beş üyenin olumlu oyu ile alınmış Kurul kararıyla bankalar yeminli murakıpları olarak atanırlar.

6. Bankalar Yeminli Murakıpları Kurulu Başkanı, Kurum başkan yardımcısı statüsünde olup bankalar yeminli murakıpları sıfat ve yetkisini taşır.

7. Bankalar yeminli murakıpları ve yardımcılarını Ankara'da Asliye Ticaret Mahkemesinde yemin etmedikçe denetim yapamazlar.

8. Bankalar yeminli murakıplarının çalışma esas ve usulleri bir yönetmelikle düzenlenir.

Kurum çalışanlarının özlük ve mali hakları, Kurumun bütçesi,

MADDE 6. — 1.a) Kurum personeli ile Kurul üyeliklerine atanmalar hakkında 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile ek ve değişikliklerine ilişkin hükümler uygulanır.

Emeklilik açısından Kurul Başkanına Bakanlık Müsteşarı, Kurul üyelerine Bakanlık Müsteşar Yardımcısı, Kurum Başkan Yardımcılarına Bakanlık Genel Müdürlü, Bankalar Yeminli Murakipları Kurulu Başkanına Bakanlık Kurul Başkanı, Kurum 1 inci dereceli Daire Başkanlarına Bakanlık Genel Müdür Yardımcısı, en az dört yıl süreli yükseköğrenim veren fakülte veya yüksek okulları bitirmiş, Türkiye düzeyinde teftiş, denetim veya inceleme yetkisine sahip ve birinci dereceli Bankalar Yeminli Murakiplarına bakanlık müfettişi, en az dört yıl süreli yükseköğrenim veren fakülte veya yüksekokulları bitirmiş, kazanılmış hak aylıkları birinci derecede olmak şartıyla Bankacılık Uzmanlarına Hazine Uzmanı için tespit edilen ek gösterge ve makam tazminatı uygulanır. Bu görevlerde geçirilen süreler makam tazminatı ödenmesini gerektiren görevlerde geçmiş sayılır.

b) Kurul Başkan ve üyeliklerine atanarlardan atama yapılmadan önce kanunla kurulmuş diğer sosyal güvenlik kurumlarına bağlı olanların bu kurumlara bağlılıkları devam eder ve bunlar hakkında yukarıdaki hükümler uygulanmaz.

c) Kurul Başkan ve üyeliklerine atanarlarn Kurulda görev yaptıkları sürede eski görevleri ile olan ilişkileri kesilir. Ancak, Kuruldaki görevleri sona erdikten sonra ilgili Bakan tarafından, müktesepelerine uygun bir kadroya atanırlar. Akademik ünvanların kazanılması için gerekli şartlar saklıdır.

2. a) Kurul üyelerinin aylık ücretleri Bakanlar Kurulunca belirlenir.

b) Kurum personelinin ücret ve diğer mali hakları, Bakanlar Kurulunca belirlenecek esaslar çerçevesinde Kurulca tespit olunur.

3. Kurumun giderleri Kurul kararıyla yürürlüğe giren yıllık bütçeye göre yapılır. Kurumun bütçe yılı takvim yılıdır. Bütçe, bütçe yılından önce gelen 30 gün içinde hazırlanır ve giderler bir önceki yıl sonu bilanço toplamlarına göre bankalarca bütçenin yürürlüğe girmesinden önce Kuruma yapılacak ödemelerle karşılanır. Giderlere katılma payı olarak tahsil olunacak tutar bankaların bilanço toplamlarının onbinde ikisini geçemez. Belirtilen süre içerisinde ödenmeyen gider payları 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edilir. Kurulun bütçe uygulama sonuçlarına ilişkin Yıllık Mali Raporu ve Bütçe Kesin Hesabı, Bakanlar Kurulu kararıyla ibra edilir.

4. Kurum, 26/5/1927 tarihli ve 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanunu, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 2/4/1987 tarihli ve 3346 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri ile Fonların Türkiye Büyük Millet Meclisince Denetlenmesinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun, 21/2/1967 tarihli ve 832 sayılı Sayıştay Kanunu, 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ile bunların ek ve değişikliklerine tabi değildir.

5. Kurul üyeleri ile Kurumun her türlü personelinin 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin (A) fıkrasının 1, 4, 5, 6 ve 7 nci bentlerinde belirtilen şartları taşımaları zorunludur.

6. 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununun grev ve lokavt yasaklarına ilişkin hükümleri Kurum görevlileri ve hizmetlerinde de uygulanır.

Bankaların kuruluşları ve faaliyete geçme esasları

MADDE 7. — 1. Türkiye'de bir bankanın kurulması veya yurtdışında kurulmuş bir bankanın Türkiye'de ilk şubesinin açılmasına Kurulun, en az beş üyenin olumlu oyuyla aldığı karara istinaden yapacağı öneri üzerine Bakanlar Kurulu tarafından izin verilir. İzin için yapılacak başvurular ve izin verilmesine ilişkin esas ve usuller, Kurulun önerisi üzerine, Bakanlar Kurulunca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir. Kuruluşa veya Türkiye'de şube açılmasına ilişkin izinler, izin tarihin-den itibaren bir yıl içinde faaliyete geçilmemesi halinde geçersiz olur.

2. Türkiye'de kurulacak bir bankanın;

a) Anonim şirket şeklinde kurulması,

b) Kurucularının;

ba) Müflis veya konkordato ilan etmiş olmaması,

bb) Tasfiyeye tabi tutulan bankerler, bankalar, sigorta şirketleri ve para ve sermaye piyasalarında faaliyet gösteren kurumlarda ve Fona devredilen bankalarda doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on ve daha fazla bir oranda pay sahibi olmaması,

bc) Hakkında 14 üncü madde uyarınca işlem yapılmakta olan bir bankada doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on ve daha fazla bir oranda pay sahibi olmaması,

bd) Taksirli suçlar hariç olmak üzere affa uğramış olsalar bile ağır hapis veya beş yıldan fazla hapis yahut basit ve nitelikli zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı köttiye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlar ile istimal ve istihlak kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları, resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, karapara aklama veya Devlet sınırlarını açığa vurma, vergi kaçakçılığı veya vergi kaçakçılığına teşebbüs ya da iştirak suçlarından dolayı hüküm giymiş bulunmaması,

be) Banka kurucusu veya ortağı olmanın gerektirdiği mali güç ve itibara sahip bulunması,

c) Hisse senetlerinin nakit karşılığı çıkarılması ve tamamının ada yazılı olması, tüzelkişi kurucuların yönetim ve denetimine sahip gerçek kişilerin kim olduğunun belgelenmesi ve kurucularda aranan şartları taşıması,

d) Nakden ve her türlü muvazaadan arı olarak ödenmiş olan sermayesinin yirmi trilyon liradan az olmaması,

e) Anasözleşmesinin bu Kanun hükümlerine uygun olması,

şarttır.

3. Türkiye'de şube açmak suretiyle faaliyet gösterecek yurtdışında kurulu bankaların;

a) Türkiye'ye ayrılan ödenmiş sermayelerinin (2) numaralı fıkranın (d) bendinde belirtilen miktardan az olmaması,

b) Kuruldukları veya faaliyette buldukları ülkelerde mevduat kabul etmelerinin veya bankacılık işlemleri yapmalarının yasaklanmamış veya kısıtlanmamış olması,

şarttır.

4. Kuruluş izni veya Türkiye'de şube açma izni almış olan bir bankanın, mevduat kabulü veya bankacılık işlemleri yapmak üzere ayrıca izin alması şarttır. Bu izin bir beyanname ile yapılacak başvuru üzerine Kurulca verilir. Verilen izinler Resmi Gazetede yayımlanır. Kurum, bu Kanun ve bu Kanuna dayanılarak yapılan düzenlemelerdeki şartları taşımayanlara gerekli düzeltmeleri yapmaları ve eksiklikleri tamamlamaları için uygun bir süre verir. Bu süre içinde yeniden başvuranlar hakkında yapılan inceleme sonunda durumları uygun bulunmayanlara sonuç tebliğ olunur ve verilmiş olan kuruluş izni geçersiz olur. Başvuru ile iznin verilmesine ilişkin esas ve usuller Kurumca çıkarılacak yönetmelikle tespit edilir. Kuruluş izni almış bir bankanın faaliyete geçebilmesi için,

a) Sermayenin nakit olarak ödenmiş olması,

b) Yüzde beşi faaliyete başlamadan önce ve kalan yüzde beşi de faaliyete geçiş tarihinden itibaren bir yıl içinde olmak üzere kurucular tarafından Fona (2) numaralı fıkranın (d) bendinde belirtilen asgari sermayenin yüzde onu tutarında ayrıca sisteme giriş payı yatırılması,

c) Bankacılık işlemlerini gerçekleştirebilecek ölçüde yönetim, personel ve teknik donanımına sahip olunması,

şarttır.

5. Türkiye'de münhasıran kıyı bankacılığı faaliyetinde bulunmak üzere banka kurulmasına ve ya yurtdışında kurulu bankalarca şube açılmasına ilişkin hususlar, faaliyet esas ve alanları, hesap ve kayıt düzeni ile denetim usulleri ve faaliyetlerinin geçici veya sürekli durdurulması Kurul kararıyla belirlenir. Münhasıran kıyı bankacılığı faaliyetinde bulunan bankalar hakkında bu fıkra haricinde bu Kanunun diğer maddeleri ile 14/1/1970 tarihli ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 40 nci maddesi uygulanmaz. Ancak, kıyı bankacılığı dışında, serbest bölgelerdeki bankacılık faaliyetleri hakkında bu Kanun hükümleri uygulanır.

Bankaların anasözleşme ve ortak değişiklikleri

MADDE 8. — 1. Bankaların anasözleşmelerinin değiştirilmesinde Kurumun uygun gördüğü aranır. Kurumca uygun görülmeyen değişiklik tasarıları genel kurulda görüştülemez. Sicil memuru, Kurumun uygun gördüğü olmaksızın anasözleşme değişikliklerini Ticaret Siciline tescil edemez. Sermayenin mevzuata aykırı olarak artırıldığı tespit edilen kısmı, özkaynak hesabında dikkate alınmaz.

2.a) Bir kişinin, doğrudan veya dolaylı olarak banka sermayesinin yüzde onunu ve daha fazlasını temsil eden payları edinmesi veya bir ortağa ait payların banka sermayesinin yüzde on, yüzde yirmi, yüzde otuzilç veya yüzde ellisini aşması sonucunu veren pay edinimleri ile bir ortağa ait payların yukarıdaki oranların altına düşmesi sonucunu veren pay devirleri Kurulun iznine tabidir. Ortak sayısının beşten aşağı düşmesine yol açan işlemler ile izin alınmadan yapılan pay devirleri pay defterine kaydolunmaz. Bu hükme aykırı olarak pay defterine yapılan kayıtlar hükümsüzdür. Oy hakkı edinilmesi ile hisselerin rehnedilmesinde de bu hüküm uygulanır. Yönetim ve denetim kurullarına üye önerme ya da belirleme imtiyazı veren veya intifa hakkı tanınan hisse senetlerinin devri, yukarıdaki oransal sınırlara bakılmaksızın Kurulun iznine tabidir.

b) Sermayenin doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on ve daha fazlasına sahip olan ortakların kurucularda aranan nitelikleri taşıması şarttır. Bu nitelikleri kaybeden ortaklar ile Kurulun iznini almadan pay edinen ortaklar temettü dışındaki ortaklık haklarından yararlanamaz. Bu halde diğer ortaklık hakları Fon tarafından kullanılır.

c) Tüzelkişilere yapılacak izne tabi pay devirlerinde, devralan tüzelkişilerin yönetim ve denetimine sahip gerçek kişilerin kim olduğunun belgelenmesi ve bunların kurucularda aranan şartları taşıması zorunludur.

d) Bu madde uygulamasında dolaylı pay sahipliği, 11 inci maddenin (3) numaralı fıkrasının (b) bendine göre belirlenir.

Bankaların teşkilat ve organları

MADDE 9. — 1-a) Bankaların yönetim kurulları beş kişiden az olamaz. Banka genel müdürü, bulunmadığı hallerde vekili yönetim kurulunun tabii üyesidir. Bu maddenin (2) numaralı fıkrasının (a) bendinde genel müdür için öngörülen şartlar, süre hariç yönetim kurulu üyelerinin yarıdan bir fazlası için de aranır. Murahhas üyelerin genel müdürde aranan şartları taşımaları zorunludur. Türkiye'de şube açmak suretiyle faaliyette bulunan yurtdışında kurulu bankaların Türkiye'deki yönetim merkezlerinde, yönetim kurulu yetki ve sorumluluklarını taşıyan, merkez müdürünün de dahil olduğu üç kişilik bir müdürler kurulu kurulur.

b) Bankaların yönetim kurulu üyeleri ile yurtdışında kurulu bankaların Türkiye'deki şubelerinin müdürler kurulu başkan ve üyeleri, seçilmeleri veya atanmalarından sonra yemin etmekle yükümlüdür.

kümlüdürler. Bunlar ile bankaların Kurulca belirlenen diğer görevlerinde bulunanlar 19/4/1990 tarihli ve 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu hükümlerine tabidirler. Yemin ve mal bildiriminin esas ve usulleri Kurulca belirlenir.

c) Kredi açma yetkisi yönetim kuruluna aittir. Yönetim kurulu bu yetkisini Kurulca belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde kredi komitesine veya genel müdürlüğe devredebilir. Kredi komitesinin oluşumu ile çalışma ve karar alma esasları Kurulca belirlenir.

2.a) Banka genel müdürlerinin hukuk, iktisat, işletmecilik, maliye, bankacılık, kamu yönetimi ve dengi dallarda lisans düzeyinde öğrenim görmüş olmaları veya mühendislik alanında lisans düzeyindeki öğrenimlerine ilave olarak yukarıda belirtilen alanlarda lisanüstü öğrenim görmüş bulunmaları ve bankacılık veya işletmecilik alanında en az on yıllık mesleki deneyime sahip olmaları şarttır.

b) Banka genel müdür yardımcılarının, asgari yarısı (a) bendinde belirtilen alanlarda olmak kaydıyla, en az lisans düzeyinde öğrenim görmüş olmaları ve bankacılık veya işletmecilik alanında en az yedi yıllık mesleki deneyime sahip olmaları şarttır. Başka ünvanlarla istihdam edilseler dahi, yetki ve görevleri itibarıyla genel müdür yardımcısına denk veya daha üst konumlarda görev yapan diğer yöneticiler de bu Kanunun genel müdür yardımcılara ilişkin hükümlerine tabidir.

3.a) Genel müdürlüğe ve yardımcılıklarına atanacakların, bu maddede aranan şartları taşıdıklarını gösteren belgelerle birlikte Kuruma bildirilmesi şarttır. Bunların atanmaları, Kurum tarafından bildirim alındığı tarihten itibaren yedi iş günü içinde gerekçeli olumsuz bir görüş bildirilmediği takdirde yapılabilir.

b) Herhangi bir nedenle görevden ayrılan genel müdür ve yardımcılarının, görevden ayrılma nedenleri banka ve görevden ayrılan tarafından, ayrılış tarihinden itibaren yedi iş günü içinde Kuruma bildirilir.

c) Bu madde uygulamasında, yurtdışında kurulu bankaların Türkiye'deki merkez şubesi müdürü genel müdür, müdürler kurulunun diğer üyeleri genel müdür yardımcısı gibi değerlendirilirler.

4. Bankalar, işlemleri nedeniyle karşılaştıkları risklerin izlenmesi ve kontrolünü sağlamak amacıyla faaliyetlerinin kapsamı ve yapısıyla uyumlu, esas ve usulleri Kurulca çıkarılacak yönetmelikle belirlenecek etkin bir iç denetim sistemi ile risk kontrol ve yönetim sistemi kurmakla yükümlüdürler. Bankaların, işlemlerinin bankacılık ilkelerine ve mevzuatına uygunluğunu denetlemek üzere yeteri kadar müfettiş çalıştırmaları zorunludur.

5. Bu Kanun hükümlerine aykırı hareketlerinden dolayı hapis veya bir defadan fazla ağır para cezası ile cezalandırılan kişiler, durumları bu Kanunun 7 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (be) alt bendi hükmü hariç olmak üzere (b) bendine uymayanlar hiç bir bankada yönetim kurulu başkanı, üyesi, denetçi, genel müdür, genel müdür yardımcısı veya birinci derecede imza yetkisini haiz görevli olarak çalıştırılmazlar. Bankalar bu gibi kişilerin imza yetkilerini derhal kaldırmak zorundadırlar. Yapılan denetlemeler sonucunda, bu Kanun veya ilgili diğer mevzuat hükümlerini ihlal ettikleri ve bankanın emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye düşürdükleri tespit edilen banka mensuplarının, haklarında kanuni kovuşturma istenmesini müteakip Kurulun talebi üzerine geçici olarak imza yetkilerinin kaldırılması zorunludur. Bu kişiler Kurulun izni olmadıkça imza yetkisini haiz personel olarak hiç bir bankada çalıştırılmazlar.

6. a) Bankaların Kurulca belirlenecek esaslara uymaları ve bu Kanun uyarınca yürürlüğe konulacak standart oranları gerçekleştirmeleri kaydıyla şube açmaları serbesttir. Kurul, gerektiğinde bankaların şube açmasını izne tabi tutabilir. Bankaların, merkez şubesi hariç, her bir şubesi için en

az 7 nci maddenin (2) numaralı fıkrasının (d) bendinde yazılı sermaye miktarının yüzde biri oranında özkaynak bulundurmaları zorunludur.

b) Türkiye’de kurulan bankalar yurtdışında şube veya temsilcilik açmak için Kuruldan izin almak zorundadırlar.

c) Yurtdışında kurulu bankaların mevduat kabul etmemek ve bankacılık işlemleri yapmamak kaydıyla Türkiye’de temsilcilik açmaları Kurulun iznine tabidir.

Mevduata ilişkin hükümler

MADDE 10-1. Bu Kanuna göre izin verilen bankalarla özel kanunlarına göre yetkili olanlar dışında hiç bir gerçek veya tüzelkişi aslen veya fer’an meslek edinerek mevduat kabul edemeyeceği gibi ticaret unvanları ve kamuya yapacakları açıklamalar ile ilan ve reklamlarında mevduat kabul ettikleri izlenimini yaratacak ifade ve deyimleri kullanamazlar. Bu Kanunun uygulanmasında yazılı ya da sözlü olarak veya herhangi bir şekilde halka duyurulmak suretiyle ivazsız veya bir ivaz karşılığında istendiğinde ya da belli bir vadede iade edilmek üzere para kabulü mevduat kabulü sayılır. Karşılığında mevduat cüzdanı yerine katılma belgesi, makbuz, senet ve benzeri belgelerin verilmesi, alınan paraların mevduat sayılmasına engel değildir. Resmi ve özel kuruluşlar ile ortaklıklarda, yalnız kendi çalışanlarına ait olmak üzere sağlık ve sosyal yardım, ihtiyat ve tasarruf sağlama amaçlarıyla kurulan sandıkların münhasıran kendi üyelerinden ve bu amaçlar için topladıkları paralar, bu Kanun uygulanmasında mevduat sayılmaz. 28/7/1981 tarihli ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine göre sermaye piyasası araçları ihracı hakkında bu madde hükümleri uygulanmaz.

2. a) Bankalar tasarruf mevduatını diğer mevduat hesaplarından ayırmak ve mevduat hesaplarını, Merkez Bankasınca tespit edilecek vade ve türlerine göre tasnif etmek zorundadırlar.

b) Tasarruf mevduatı, gerçek kişiler tarafından bu nam altında açtırılan ve ticari işlemlere konu olmayan mevduattır. Ancak vadesiz tasarruf mevduatı hesapları üzerine münhasıran çek keşide edilmesi ticari işlem sayılmaz.

c) Bir bankanın iflâsı halinde tasarruf mevduatı sahipleri, Fonun alacaklarından sonra gelmek üzere tasarruf mevduatlarının sigortaya tabi olmayan kısmı için 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanununun 206 nci maddesindeki birinci sırası anlamında imtiyazlı alacaklıdırlar.

3. 17/2/1926 tarihli ve 743 sayılı Türk Kanunu Medenisinin rehinlere ve 22/4/1926 tarihli ve 818 sayılı Borçlar Kanununun alacağın devir ve temlikine ilişkin hükümleri ile diğer kanunların verdiği yetkiler ve koyduğu yükümlülükler saklı kalmak şartıyla, mevduat sahiplerinin mevduatlarını geri alma hakları hiç bir suretle sınırlandırılmaz. Mevduat sahibi ile banka arasında vade ve ihbar süresi hakkında kararlaştırılan şartlar saklıdır.

4. Bankalar nezdindeki her türlü mevduat, emanet ve alacaklardan en son talep, işlem veya müddiin herhangi bir şekilde yazılı talimatı tarihinden başlayarak 10 yıl içinde aranmayanlar zamanasına tabidir. Zamanasına uğrayan mevduat, emanet ve alacaklar Fona gelir kaydedilir. Bununla ilgili esas ve usuller Kurulca belirlenir.

Genel kredi sınırları, iştiraklere, ortaklara ve mensuplara kredi

MADDE 11. — 1. Bir bankanın vereceği nakdi krediler ile teminat mektupları, kefaletler, aval, ciro ve kabuller gibi gayrinakdi krediler, satın alacağı tahvil ve benzeri sermaye piyasası araçları, tevdiatta bulunmak suretiyle ya da herhangi bir şekil ve surette vereceği ödünçler, varlıkların vadelî satışından doğan alacaklar, vadesi geçmiş nakdi krediler ve gayrinakdi kredilerin nakde tahvil olan bedelleri, izlendikleri hesaba bakılmaksızın bu Kanun uygulanmasında kredi sayılır.

2. a) Bir banka gerçek veya tüzel bir kişiye özkaynaklarının yüzde yirmibeşinden fazla kredi veremez, aval ve kefaletlerini kabul edemez. Bir adi ortaklık tarafından kullanılmak üzere verilecek krediler, sorumlulukları oranında ortaklara verilmiş kredi sayılır.

b) Bir gerçek ya da tüzelkişiye doğrudan veya dolaylı olarak banka özkaynaklarının yüzde onundan daha fazla bir oranda verilen krediler ile kabul edilen aval ve kefaletler büyük kredi sayılır ve kabul edilen aval ve kefaletler hariç olmak üzere bunların toplamı özkaynakların sekiz katını aşamaz.

3. a) Her birine açılacak kredi miktarı hakkında (2) numaralı fıkradaki sınırlar saklı olmak üzere, bir bankanın dolaylı kredi ilişkisi içinde bulunan gerçek veya tüzelkişilerin tümüne açacağı kredilerin toplamı banka özkaynaklarının yüzde ellisini aşamaz.

b) Bu Kanun uygulamasında lehlerine kredi verilip verilmediğine bakılmaksızın;

ba) Bir gerçek kişi ile eş ve velayet altındaki çocuklarına, bunların sınırsız sorumlulukla katıldıkları veya yönetim kurulu başkanı, üyesi, genel müdürü ya da genel müdür yardımcısı oldukları ortaklıklara,

bb) Bir tüzelkişinin veya (ba) alt bendinde sayılanların sermayelerinin doğrudan veya dolaylı olarak yüzde yirmibeş ve daha fazlasına iştirak ettikleri ortaklıklara,

verilen krediler, bir gerçek veya tüzelkişiye dolaylı olarak verilmiş kredi sayılır. Dolaylı iştirak oranı, iştirak oranlarının çarpılması suretiyle bulunur.

c) Dolaylı kredi ilişkisi içinde bulunan gerçek ya da tüzelkişilerin bu krediler için bankaca kabul edilen aval ve kefaletleri dolaylı kredi sınırının hesabında dikkate alınmaz.

4. Nakit kredi temini amacıyla verilen teminat ve garantiler hariç olmak üzere gayrinakdi krediler bu maddenin uygulanmasında yüzde yirmibeş oranında dikkate alınır.

5. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü üyesi ülkeler ile Kurulca kabul edilecek diğer ülkelerdeki kredi kurumları ile yapılan işlemler veya bu kurumlarca çıkarılan ya da ödenmesi garanti edilen bono, tahvil ve benzeri sermaye piyasası araçları ve verilen diğer garantiler karşılığı yapılan işlemler Kurulca belirlenen oranlar dahilinde dikkate alınır.

6. Aşağıdaki kredi işlemleri bu maddedeki sınırlamalara tabi değildir.

a) Karşılığı nakit olan işlemler,

b) Hazine, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı ve Toplu Konut İdaresi Başkanlığıyla yapılan işlemler ile bu kurumlarca çıkarılan ya da ödenmesi garanti edilen bono ve tahviller karşılığı yapılan işlemler,

c) Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü üyesi ülkeler ile Kurulca kabul edilecek diğer ülkelerin merkezi yönetimleri ve merkez bankaları ile yapılan işlemler veya bu kurumlarca çıkarılan ya da ödenmesi garanti edilen bono, tahvil ve benzeri sermaye piyasası araçları karşılığı yapılan işlemler,

d) Merkez Bankası ile ya da bu Banka nezdindeki piyasalarda yapılan işlemler,

e) Merkez Bankası ile Türkiye İhracat ve Kredi Bankasından sağlanan reeskont kredileri ve avanslar için verilen cirolar,

f) Bankaların kendi aralarındaki işlemler,

g) Diğer bankaların kendi kredi sınırları dahilindeki mukabil garantileri ile verilen gayrinakdi krediler,

h) Kredi limitlerinin hesabında aynı kişiye yeni kredi tahsisi halinde daha önce yabancı para cinsinden verilen kredilerin müteakiben tahsis edilen kredinin kullandırıldığı tarihteki cari kurdan dikkate alınması kaydıyla, kredilerde kur değişikliklerinin doğurduğu artışlar ile vadesi geçmiş kredilere tahakkuk ettirilen faiz ve diğer unsurlar.

7. Bu maddenin (1), (2), (3), (4), (5) ve (6) numaralı fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bankaların;

a) Sermayelerinin yüzde on ve daha fazlasına sahip oldukları iştiraklerine,

b) (a) bendindeki iştiraklerinin banka iştirak payı dahil ayrı ayrı veya birlikte sermayelerinin yüzde yirmibeşinden fazlasına sahip oldukları ortaklıklara,

c) (a) ve (b) bentlerindeki ortaklıkların kefaleti ile diğer gerçek ve tüzelkişilere, vereceği kredilerin toplamı banka özkaynaklarının iki katını aşamaz.

8. Bu maddenin (1), (2), (3), (4), (5) ve (6) numaralı fıkra hükümleri saklı kalmak üzere, bir bankanın sermayesinin yüzde on ve daha fazlasına sahip olan ortaklarına ve ikinci dereceye kadar, bu derece dahil, kan ve sıhri hisimlerini kapsayacak şekilde bunlarla dolaylı kredi kapsamına giren gerçek veya tüzelkişilere vereceği kredilerin toplamı banka özkaynaklarının yarısını aşamaz.

9. Bankalar;

a) Yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile genel müdür ve yardımcılara, kredi açmaya yetkili diğer mensuplarına, bunların eş ve velayet altındaki çocuklarına ve bunların ayrı ayrı veya birlikte sermayelerinin yüzde yirmibeş ve daha fazlasına sahip oldukları ortaklıklara,

b) (a) bendinde sayılanlar dışında kalan mensupları ile bunların eş ve velayet altındaki çocuklarına,

c) Banka mensuplarının kurduğu veya bunlar için kurulan sandık, dernek, sendika veya vakıflara,

her ne şekilde olursa olsun kredi veremez, kefaletlerini kabul edemez ve tahvil ya da benzeri menkul kıymetlerini satın alamazlar. (a) bendi hükümleri, yönetim kurulu üyeliklerinde bulunan (8) numaralı fıkra kapsamındaki gerçek kişi ortaklar ile tüzelkişi ortakların hissedarları hakkında uygulanmaz. Bir bankanın iştirak veya kuruluşlarının yönetim ve denetim kurullarında bulunan kimselerin aynı zamanda bu bankanın mensubu olması, bu iştirak ve kuruluşun banka ile işlem yapmasına engel değildir. Banka mensuplarına aylık net ücretleri toplamının beş katını aşmamak üzere verilecek nakdi krediler ile bu kişilere yönetmelikle belirlenecek esas ve şartlar çerçevesinde kredi kartı verilmek suretiyle kullandırılacak krediler ve bunlar için kabul edilecek kefaletler bu fıkra hükümlerine tabi değildir.

10. Sonradan (8) ve (9) numaralı fıkra hükümlerine aykırı hale gelen kredilerin altı ay içinde tasfiye edilmesi zorunludur. Kredinin vadesi konusunda önceden tespit olunmuş şartlar saklıdır.

11. Bankalar açacakları krediler ve verecekleri kefalet ya da teminatlar için, talepte bulunanlardan Kurumca belirlenecek esas ve usuller dahilinde hesap durumu almak zorundadırlar. Sermayenin yarısından fazlasına genel ve katma bütçeli dairelerin, kamu iktisadi teşebbüslerinin, 28/5/1986 tarihli ve 3291 sayılı Kanun kapsamına alınan kuruluşların sahip olduğu kurum ve ortaklıklar ve bankalar dışında kalan müşterilere açılacak krediler ve verilecek kefalet ya da teminatların Kurumca belirlenecek tutarı geçmesi halinde alınacak hesap durumu belgesi ile eki bilanço ve kâr ve zarar cetvellerinin genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine uygunluğunun 1/6/1989 tarihli ve 3568 sayılı Kanuna göre tasdiğe yetkili yeminli mali müşavirler tarafından tasdik edilmesi şarttır.

12. Bankalar, kredileri ile diğer alacaklarından doğmuş veya doğması beklenen ancak miktarı kesin olarak belli olmayan zararlarını karşılamak amacıyla karşılık ayırmak zorundadırlar. Karşılık ayrılacak kredi ve alacakların nitelikleri ile karşılıklara ilişkin esas ve usuller Kurulun önerisi üzerine Bakanlar Kurulu Kararıyla düzenlenir. Bu karşılıklardan Bakanlar Kurulunun belirlediği esaslar çerçevesinde teminatsız kalan kredilere tekabül eden kısmı, ayrıldıkları yılda kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak kabul edilir.

İştirakler, emtia ticareti yasağı ve gayrimenkul üzerine işlemler

MADDE 12. — 1.a) Bankalar, ana faaliyet konuları para ve sermaye piyasaları ile sigortacılık olan ve bu konularda özel kanunlarına göre izin ve ruhsat ile faaliyet gösteren mali kurumlar dışındaki bir ortaklığa, özkaynaklarının en fazla yüzde onbeşi oranında iştirak edebilirler. Bu tür ortaklıkların toplam tutarı banka özkaynaklarının yüzde altmışını aşamaz.

b) Bankalar ve sermayelerinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları iştirakleri, banka sermayesinin yüzde onundan fazlasına sahip olan ortakların, yönetim kurulu başkanı ve üyelerinin, genel müdür ve yardımcılarının ayrı ayrı ya da birlikte sermayelerinin yüzde yirmibeşinden fazlasına sahip oldukları ortaklıklara iştirak edemezler.

c) Bir bankanın iştirak ettiği ortaklık ve kuruluşlar, sermayelerine iştirak eden bankanın hisse senetlerini satın alamazlar, rehin olarak kabul edemezler ve karşılığında avans veremezler.

d) Bankaların yurtdışında ortaklık kurmaları veya kurulmuş ortaklıklara katılmaları Kurulun iznine tabidir.

e) Bu Kanuna göre yürürlüğe konulan standart oranları gerçekleştiremeyen bankalar, mevcut iştiraklerden bedelsiz edinilen hisseler hariç, hiçbir surette yeni iştirak edinemezler.

2. Bankalar; ticaret amacıyla gayrimenkul alım ve satımında bulunamayacakları gibi basılı ve külçe halinde altın ile Kurulca uygun görülecek diğer kıymetli madenlerin alım ve satımı hariç ticaret amacıyla emtia alım ve satımı ile de uğraşamazlar, gayrimenkul yatırım ortaklıkları hariç olmak üzere münhasıran gayrimenkul ticareti yapan ortaklıklara katılamazlar ve bu konuda iş yapan gerçek ve tüzelkişilere kredi açamazlar. Bankaların edinecekleri gayrimenkullerin amortismanlar düşüldükten sonraki kayıtlı değerleri toplamı özkaynaklarının yarısını aşamaz. Bu hesaplamada yeniden değerlendirilerek gayrimenkul hesabına eklenen tutarlar yüzde elli oranında dikkate alınır. Bankaların alacaklarından dolayı edinmek zorunda kaldıkları emtia ile gayrimenkullerin elden çıkarılmasına ilişkin esas ve usuller Kurumca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Hesap ve kayıt düzeni

MADDE 13. — 1. a) Bankalar hesaplarını ve yıllık bilançoları ile kâr ve zarar cetvellerini Türkiye Bankalar Birliğinin görüşü alınarak Kurulca belirlenecek esas ve usullere uygun şekilde tutmak, yayımlamak ve ilgili mercilere göndermekle yükümlüdür. Kurul, bu Kanunun uygulanmasını izlemek amacıyla bankalardan belirleyeceği esaslar ve örneklere uygun her türlü cetvel, rapor ve mali tablolar istemeye, uluslararası ilke ve standartları da dikkate alarak mali bünyeleri ve kaynaklarının kullanımı ile ilgili standart oranları, bu oranlar ile mali tabloların gerekli görüldüğü takdirde yayımlanmasına ilişkin esas ve usulleri, Türkiye Bankalar Birliğinin görüşlerini alarak tespit yetkilidir. Bankalar bu cetvel, rapor ve mali tabloları Kuruma tevdi etmek ve tespit edilecek oranlara uymak zorundadır.

b) Bankalar işlemlerini kayıt dışı bırakamazlar ve gerçek mahiyetlerine uygun düşmeyen bir şekilde muhasebeleştirmezler. Bankalar kanuni ve yardımcı defterleri ile kayıtları, şubeleri, yurtiçi ve yurtdışındaki muhabirleri ile hesap uygunluğu sağlamadan bilançolarını kapatamazlar.

2. Bankaların genel kurullarına sunacağı yıllık bilançoları ile kâr ve zarar cetvellerinin bağımsız denetim kuruluşlarınca onaylanması şarttır. Bağımsız denetim kuruluşlarının kurulmasına, çalışmalarına, faaliyetlerinin geçici veya sürekli olarak durdurulmasına ilişkin esaslar Merkez Bankası ve Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliğinin görüşü alınarak Kurulca düzenlenir. Bağımsız denetim kuruluşları, bu Kanun uyarınca yaptıkları faaliyetler dolayısıyla üçüncü kişilere verecekleri zararlardan sorumludurlar.

3. Kurul, yayımlanan bilanço veya kâr ve zarar cetvelinin gerçeğe aykırı olduğunun veya kamuya gerçeğe aykırı bilgi verildiğinin tespiti halinde, bilanço veya kâr ve zarar cetvelinin düzeltme beyanı ile birlikte aynı gazetelerle yeniden yayımlanması da dahil olmak üzere, mevduat sahiplerinin yanıtulmasına karşı gerekli tedbirleri almaya yetkilidir.

4. Bankalar, Kurulca tespit edilecek kapsam ve esaslar çerçevesinde doğrudan ve dolaylı iştirakleri ile yönetim ve denetimine sahip oldukları ortaklıklarının mali tablolarını konsolide etmek zorundadırlar.

5. Bankalar, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla, aldıkları yazıların faaliyetleri ile ilgili belgelerin asıllarını veya mümkün olmadığı hallerde sıhhatlerinden şüpheyi davet etmeyecek kopyalarını ve yazdıkları yazıların makine ile alınmış suretlerini tarih ve numara sırası ile düzenleyerek usulleri dairesinde saklamak zorundadırlar. Bu belgelerin Kurulca tespit olunacak usul ve esaslar çerçevesinde mikrofilm, mikrofiş şeklinde veya elektronik, manyetik veya benzeri ortamlarda saklanmaları mümkündür. Bankaların yönetim kurulu kararları ile yurtdışında kurulu bankaların Türkiye'deki şubelerinin müdürler kurulu kararları, aralarında açıklık bırakılmamak ve satır aralarında çıkıntı olmamak şartıyla, tarih ve numara sırasıyla 29/6/1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun defterlerle ilgili hükümleri gereğince onaylanmış müteselsil sayfa numaralı ayrı birer deftere metnin doğruluğundan hiçbir şekilde şüpheyi davet etmeyecek şekilde günlük günde kaydedilir ve her kararın altı tiyeler tarafından imza olunur. İş hacimleri büyük olan bankalarda Kurumun izni ile ve yıl sonlarında cildettirilmeleri kaydıyla karar defterleri yerine yapıları noterce tasdikli ve müteselsil sıra numaralı ayrı kalamoza kullanılabilir.

Denetlemeler sonucunda alınacak tedbirler

MADDE 14. — 1. Denetlemeler sonucunda bu Kanuna ve bu Kanuna dayanılarak alınan kararlara ve yapılan düzenlemelere, bankacılık ilke ve teamüllerine aykırı ve bankanın emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye düşürecek nitelikte işlemlerin tespit olunması halinde Kurum, sorumluları hakkında yapılacak cezai işlem saklı olmak üzere, vereceği süreler içinde söz konusu işlemlerin düzeltilmesi ve tekrarı meydana verilmemesi için gerekli tedbirlerin alınması hususunda ilgili bankayı uyarır. Banka, verilen süreler içinde Kurumca istenen tedbirleri almak ve aldığı tedbirleri Kuruma bildirmek zorundadır. İstenen tedbirlerin alınmaması veya bankanın emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye düşürecek nitelikteki işlemlerin tekrarı halinde Kurul, işlemlerin mahiyet ve önemine göre;

a) Yönetim kurulu tiyelerinin tamamını veya bir kısmını görevden alarak veya üye sayısını artırarak bu kurula üye atamak,

b) Bankanın faaliyetlerini, faaliyet türleri itibarıyla tüm teşkilatını veya gerekli görülecek şubelerini veya muhabirlerle ilişkilerini kapsayacak şekilde kısıtlamak,

c) Bankanın mevduat sigortası primlerini yükseltmek veya kabul ettiği mevduatı yüzde yüz oranına kadar karşılığa tabi tutmak,

da dahil olmak üzere, bankanın emin bir şekilde çalışmasına ve mevduat sahiplerinin korunmasına yönelik her türlü tedbiri almaya ve uygulamaya yetkilidir. Bu maddeye göre Bankalara atanacak yönetim kurulu üyelerinin ücretleri Kurulca tespit olunur ve Fon'dan karşılanır.

2. Bir bankanın varlıklarının vade itibarıyla taahhütlerini karşılayamadığının veya bu durumun gerçekleşmek üzere olduğunun tespiti halinde Kurum, likiditenin güçlendirilmesi amacıyla, uygun bir süre vererek bankadan;

- a) Uzun vadeli veya duran değerlere yatırım yapılmaması,
- b) İştirakler ve gayrimenkuller gibi duran değerlerin elden çıkarılması,
- c) Sermayenin artırılmasını veya sermaye benzeri uzun vadeli kaynak sağlanması,

da dahil olmak üzere, uygun göreceği her türlü tedbirin alınmasını isteyebilir. Kurul likiditenin güçlendirilmesi amacıyla iştirak veya gayrimenkullerin satın alınması veya karşılığında avans verilmesi ya da mevduat yapılması veya alacakların devralınması suretiyle Fondan bankaya likidite sağlanmasını, likidite dengesinin tesisi için vadeleri uzatılmak kaydıyla bankanın borçlarının Fon tarafından garanti edilmesini temine yetkilidir.

3. Bir bankanın gelir-gider dengesinin bozulduğunun ve bu durumun süreklilik kazandığının tespiti halinde Kurum, uygun bir süre vererek bankadan durumun düzeltilmesi için sermayenin artırılması da dahil olmak üzere gider azaltıcı ve gelir artırıcı tedbirlerin alınmasını ister. Bankaca alınan bu tedbirlerin mahiyet ve kapsamına göre Kurul, mali bünyenin güçlendirilmesi için Merkez Bankasının görüşü alınarak bankanın kanuni karşılık yükümlülüklerini gerektiğinde cezai faizlerini de kaldırmak suretiyle ertelemeye veya düşürmeye yetkilidir. Verilen süre içinde gerekli tedbirlerin alınmaması veya zararların özkaynakları aşarak yabancı kaynaklara sirayet ettiğinin veya bu durumun gerçekleşmek üzere olduğunun tespiti halinde, banka sermayesi Kurul tarafından re'sen artırılarak, verilecek süre içinde hissedarlar artırılan sermayeyi taahhüde davet edilir. Sermayenin artırılmasına Kurul tarafından re'sen karar verilmesi halinde 29/6/1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri uygulanmaz. Re'sen artırılan sermayenin verilen süre içinde hissedarlar veya bunların rüçhan haklarını devrettikleri Kurulca uygun görülecek kişiler tarafından taahhüt edilmemesi halinde, Kurul;

- a) Artırılan sermayenin Fon tarafından taahhüt edilerek ödenmesi,
- b) İsteklisi bulunduğu takdirde, bankanın gerektiğinde Fondan da mali destek sağlamak suretiyle bir başka bankayla birleştirilmesi veya bu bankaya devredilmesi,

dahil olmak üzere, mali bünyenin güçlendirilmesi ve bankanın yeniden yapılandırılması ile ilgili her türlü önlemi almaya ve uygulanmasını istemeye yetkilidir. Kurul, mali bünyenin güçlendirilmesi amacıyla zorunlu hallerde iştirak ve gayrimenkullerin sermaye olarak konulmasına izin verebilir.

4. a) Bir bankanın yönetim ve denetimini doğrudan ya da dolaylı olarak, tek başına veya birlikte elinde bulunduran ortakların, banka kaynaklarını bankanın emin şekilde çalışmasını tehlikeye düşürecek biçimde kendi lehlerine kullandıkları veya bankayı bu suretle zarara uğrattıkları tespit edildiği takdirde, Kurul bunların temettü haric ortaklık haklarını ve bankanın yönetimini Fona devretmeye yetkilidir. Bu şekilde kullanılan kaynaklar veya uğranılan zarar, Kurum tarafından verilen süre içinde iade veya tazmin edilmediği veya Kurumca uygun görülecek biçimde teminatlandırılmadığı ve bu şekilde kullanılan kaynaklar ve uğranılan zarar özkaynakları aştığı takdirde, bunlara ait hisseler başkaca bir işleme gerek kalmaksızın Fona intikal eder. Bankanın yönetiminin Fona devredilmesi halinde, Kurumun yazılı bildirim üzerine bankanın yönetim ve denetimini doğrudan

veya dolaylı olarak, tek başına veya birlikte elinde bulunduran ortaklar ile tüzelkişi ortakların sermayesinin %10'undan fazlasına sahip gerçek kişi hissedarları en geç yedi gün içinde kendilerine, eşlerine ve velayet altındaki çocuklarına ait taşınmaz mal ve iştiraklerini, haczi caiz olan taşınır mal, hak ve alacaklarını ve menkul kıymetlerini ve her türlü kazanç ve gelirleri ve ayrıca bildirimden önceki iki yıl içinde ivazlı veya ivazsız olarak iktisap ettikleri veya devrettikleri taşınmaz mal, haczi caiz taşınır mal, hak, alacak ve menkul kıymetlerini gösterir birer mal beyannamesini Fona vermek zorundadırlar. Bu mal beyannamesinin hüküm ve sonuçları hakkında 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun ilgili hükümleri geçerlidir. Bu hükmün uygulanmasında, Kurumun başvurusu üzerine bankanın yönetim ve denetimini doğrudan veya dolaylı olarak, tek başına veya birlikte elinde bulunduran ortakların malvarlıkları üzerine mahkemece teminat aranmaksızın ihtiyati tedbir, ihtiyati haciz kararları ile ilgililerin yurtdışına çıkmasına yasaklama dahil, alacaklıların menfaati için zorunlu olan her türlü muhafaza tedbirinin alınmasına karar verilir. Bu şekilde alınan tedbir ve hacizler, karar tarihinden itibaren altı ay içinde dava veya icra-ıflas takibine konu olmazsa kendiliğinden ortadan kalkar. Kurumun ilgililer hakkında 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun Onbirinci bab hükümlerine göre açacağı iptal davasında aciz vesikası şartı aranmaz.

b) Bu Kanun hükümleri çerçevesinde yönetim ve denetimleri Fona intikal eden bankaların, alacaklarını dava veya takip yoluyla tahsil etme cihetine gitmeleri halinde 492 sayılı Harçlar Kanununun 2 nci maddesi hükümleri uygulanmayacağı gibi, her türlü ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz taleplerinde teminat şartı aranmaz. Fonun ve Fona intikal eden bankaların alacaklarına ilişkin davalar da Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun seri muhakeme usulü hükümleri uygulanır.

c) Kurul, bu madde hükümleri çerçevesinde yönetimi veya hisseleri Fona intikal eden bankalar hakkında bu maddede belirtilenler de dahil olmak üzere, bankanın mali bünyesinin güçlendirilmesi yeniden yapılandırılması için gerekli her türlü tedbiri almaya yetkilidir.

5. Bir bankanın;

a) (2) ve (3) numaralı fıkralarda belirtilen tedbirlerin kısmen veya tamamen alınmış olmasına rağmen mali bünyesinin güçlendirilmesine imkân bulunmadığı ya da mali bünyesinin bu tedbirler alınsa dahi güçlendirilemeyecek derecede zayıflamış olduğu,

b) Faaliyetine devamının mevduat sahiplerinin hakları ve mali sistemin güven ve istikrarı bakımından tehlike arzettiği,

tespit edildiği takdirde, bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izni, Kurulun en az beş üyenin aynı yöndeki oyuyla aldığı karara istinaden yapacağı öneri üzerine Bakanlar Kurulu tarafından kaldırılır.

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu

MADDE 15.— 1. Bankalardaki tasarruf mevduatı kamu tüzelkişiliğini haiz "Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu" tarafından sigorta edilir.

2. Fonun kaynakları;

a) Sigorta primlerinden,

b) 10 uncu maddeye göre zamanaşımına uğrayan mevduat, emanet ve alacaklardan,

c) Kuruluş izni verilen bankaların kurucularının 7 nci maddenin (2) numaralı fıkrasının (d) bendinde belirtilen asgari sermayenin yüzde onu tutarında Fona yatıracakları sisteme giriş payından,

d) 8 inci maddenin (2) numaralı fıkrası hükümleri çerçevesinde, devralan bakımından verilen hisse devir izinlerinde, hisseleri devralan ortaklar tarafından, devralınan hisselerin nominal bedeli-

nin veya borsa değeri daha yüksek olduğu takdirde borsa değerinin yüzde biri oranında Fona yatırılacak tutarlardan,

e) Bu Kanun hükümlerine aykırılık dolayısıyla hükümlenilecek adli para cezaları ile idari para cezalarının yüzde ellisinden,

f) Fon mevcudunun gelirleri ile sair gelirlerden,

oluşur. Fon olağanüstü hallerde, Hazine Müsteşarlığından izin almak kaydıyla borçlanabilir.

3. Fon her türlü vergi, resim ve harçtan muafur. Fon kaynakları ile her türlü alacaklarının tahsilinde 21/7/1953 ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır. Fon, 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ve 832 sayılı Sayıştay Kanunu ile bunların ek ve değişikliklerine tabi değildir.

4. Fon Kurulca hazırlanacak Fon yönetmeliği dahilinde Kurum tarafından idare ve temsil olunur. Fon mevcudunun kullanılış şekli ve esasları da Fon yönetmeliğinde gösterilir.

5. a) Fon mevcudunun ihtiyacı karşılayamaması durumunda bankalardan ileride doğacak prim yükümlülüklerine mahsuben bir önceki yılda ödedikleri sigorta primi toplamına kadar avans alınabilir. Bu avans Kurulca belirlenecek oran üzerinden hesaplanacak faizi ile birlikte, doğacak prim borçlarına mahsup edilir.

b) Olağanüstü şartlar nedeniyle, bankalardan alınan avansın ihtiyacı karşılamakta yetersiz kalması halinde, bakiye kısım için Kurulun talebi üzerine Merkez Bankasınca Fona avans verilir. Alınan avansın vadesi, tutarı, geri ödeme şekil ve şartları ile uygulanacak faiz oranı ve diğer hususlar Kurulun görüşü alınarak Merkez Bankasınca belirlenir.

6. a) Sigortaya tabi olacak tasarruf mevduatının kapsamı, tutarı, sigorta priminin tarifesi ile tahsil zamanı, şekli ve diğer hususlar Kurulun önerisi üzerine Bakanlar Kurulu kararıyla belirlenir. Mevduat kabul eden bütün bankalar, kabul ettikleri tasarruf mevduatını bu kapsam ve şartlar dahilinde sigorta ettirmek zorundadır.

b) Bir bankanın sermayesinin yüzde on ve daha fazlasına sahip ortakları ile yönetim kurulu ve ya müdürler kurulu başkan ve üyelerine, genel müdür ve yardımcılara, kredi açmaya yetkili memurlarına, denetçilerine ve bunların ana, baba, eş ve çocuklarına ait o bankadaki tasarruf mevduatı sigortaya tabi değildir.

c) Bankalarca Fona ödenen primler kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider kabul edilir.

Bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izninin kaldırılmasının sonuçları

MADDE 16. — 1. Bir bankanın bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izninin kaldırılması halinde, yönetim ve denetimi Fona intikal eder.

2. İzin kaldırılmasına ilişkin Bakanlar Kurulu Kararının Resmi Gazetede yayımlandığı tarihten itibaren banka hakkındaki ihtiyati tedbir dahil her türlü icra ve iflas takibatı durur.

3. Fon, yönetim ve denetimi kendisine intikal eden bankada mevduat sahipleri ile diğer alacaklıların haklarını korumaya yönelik tedbirleri alır. Bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izni kaldırılan bankanın 17 nci maddede sayılan ilgililerinin mal, hak ve alacaklarına Fonun talebi üzerine mahkeme tarafından teminat şartı aranmaksızın ihtiyati tedbir veya ihtiyati haciz konulabilir. Bu şekilde alınan ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz kararları, karar tarihinden itibaren altı ay içinde dava ve icra-iflas takibine konu olmaz ise kendiliğinden ortadan kalkar. Bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izninin kaldırıldığı tarihten itibaren bankanın alacaklıları, alacaklarını temlik edemez veya bu sonucu doğurabilecek işlemleri yapamazlar. Fon, yönetim ve denetimi

kendisine intikal eden bankadaki sigortalı mevduatı doğrudan veya ilan edeceği başka bir banka aracılığı ile ödeyerek, mevduat sahipleri yerine bankanın doğrudan doğruya iflasını ister. Bu görev ve yetki münhasıran Fon'a aittir. Bu şekilde yapılacak iflas isteminde 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 178 inci maddesinin ikinci fıkrası hükmü uygulanmaz.

4. İflas kararı alınması halinde Fon, iflas masasına imtiyazlı alacaklı sıfatıyla iştirak eder ve bu Kanunun uygulanması ile sınırlı olmak üzere 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununda yazılı iflas daire-si ve alacaklılar toplantısı ile iflas idaresi görev ve yetkilerine de sahip olarak bankayı anılan Ka-nunun hükümleri çerçevesinde tasfiye eder.

5. İflasına hükmolunan bankanın Fona olan borçları, masanın nakit durumuna göre 2004 sayı-lı İcra ve İflas Kanununun 232 nci maddesinde gösterilen sıra cetvelinin kesinleşmesi beklenmek-sizin ödenir.

6. İflas kararı verilmeyen hallerde banka hakkında 18 inci maddenin (2) numaralı fıkrası hü-kümleri uygulanır.

7. Türkiye'de şubesi bulunan yurtdışında kurulu bankaların herhangi bir nedenle bankacılık iş-lemeleri yapma ve mevduat kabul etme yetkilerinin kaldırılması, faaliyetlerinin durdurulması, iflas veya tasfiyelerine karar verilmesi veya konkordato ilan etmeleri halinde, bu bankaların Türkiye'de-ki şubeleri hakkında da 14 üncü maddenin (5) numaralı fıkrası hükümleri ile bu madde hükümleri uygulanır. Bu şubelerin mevcut ve alacaklarının yurtdışına transferine ilişkin esaslar Kurulca belir-lenir.

8. Fon, iflas masasının aktifindeki paralarla, iflas idaresi sıfatıyla tahsil ettiği paraları muhafa-za ve nemalandırma hususunda 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 9 uncu ve sair ilgili maddele-rine tabi değildir. 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun 36 ncı maddesinin birinci fı-krası hükmü bu paralar için uygulanmaz.

9. Fon, iflas idaresi sıfatıyla ve masanın menfaatine olduğu takdirde her türlü alacaklar baki-mından tahkim, sulh, kabul ve feragat yetkilerini haizdir. Müflise ait menkul ve gayrimenkullerin satışında 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümleri uygulan-maz.

Şahsi sorumluluk

MADDE 17. — 1. Bir bankanın yönetim kurulu ve kredi komitesi başkan ve üyeleri ile genel müdür, genel müdür yardımcılarını ve imzaları bankayı ilzam eden memurlarının kanuna aykırı karar ve işlemleriyle bankanın iflasına neden olduklarının tespiti halinde, Kurul kararıyla, bankaya verdikleri zararla sınırlı olarak bunların şahsi sorumlulukları yoluna gidilerek şahsen iflaslarına mahkemece karar verilebilir. Bu karar ve işlemler bankanın yönetim ve denetimini doğrudan veya dolaylı olarak tek başına veya birlikte elinde bulunduran ortaklara menfaat temini amacıyla yapıldığı takdirde, menfaat temin eden ortaklar hakkında da temin ettikleri menfaat üzerinden aynı hüküm uygulanır. 14 üncü maddenin (4) numaralı fıkrasındaki mal beyannamesine ve muhafaza tedbirlerine ilişkin hükümler burada da kıyasen uygulanır.

2. Bu madde, 14 üncü maddenin (4) numaralı fıkrası gereğince ortaklık hakları sınırlandırılan ya da hisseleri devrolunan ortaklar ile anılan fıkrada belirtilen işlemlerde sorumluluğu bulunan ve bu maddenin (1) numaralı fıkrasında sayılan banka görevlileri hakkında da bankanın iflasi aran-maksızın uygulanır.

3. Mahkemece iflasına karar verilenler hakkındaki takibi, alacaklı sıfatıyla Fon yürütür.

4. Bu madde hükmüne göre iflası istenenler hakkında mahkemece 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 257 nci ve izleyen maddeleri hükümleri uygulanır.

5. 16 ncı madde hükümleri, bu maddeye göre şahsi iflası istenenler hakkında da uygulanır.

Bankaların devir, birleşme ve tasfiyesi

MADDE 18. — 1. Türkiye’de faaliyette bulunan bankalardan birinin diğer bir veya birkaç banka ile birleşmesi veya bütün borç, alacak ve mevduatını Türkiye’de faaliyette bulunan diğer bir bankaya devretmesi, Kurulun iznine bağlıdır. İzin tarihinden itibaren üç ay içinde ilgili bankaların yetkili organlarıncı karar alınarak devir veya birleşme işlemlerine geçilmediği takdirde, verilen izin geçersiz olur. Merkez Bankası, Kurulca alınacak karar üzerine devir veya birleşme işlemleri süresince bankalara mevduat munzam karşılıkları hesabından iadeler yapabilir veya bu yükümlülüklerini erteleyebilir. Bankaların bu madde hükümlerine göre birleşme ve devirlerinde 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri uygulanmaz. Birleşme ve devirlere ilişkin esas ve usuller Bakanlar Kurulu Kararı ile çıkarılacak bir yönetmelik ile belirlenir. Birleşme veya devir işleminin kesinleşmesini müteakip, devredilen bankanın bütün hak ve borçları ile mevduatı devralan bankaya geçer ve devredilen bankanın tüzelkişiliği sona ererek kaydı Ticaret Sicilinden silinir.

2. Türkiye’de faaliyette bulunan bankalar faaliyetlerine son vermek ve bunları tasfiye etmek istedikleri takdirde, durumu Türkiye çapında basımı ve dağıtımı yapılan en az iki gazete ile ilan ve mevduat sahipleri ile alacaklılarına veya bu durumda sayılabilecek kişi ve kurumlara tebliğ ederek ellerinde bulunan aynı ve nakdi her türlü mevduat ile emanet ve cari hesap bakiyelerini ve sair borçlarını, vadeli olsalar bile vadelerini beklemezsizin iki ay içinde iadeye ve bu süre içerisinde sahibi başvurmayan aynı ve nakdi her türlü mevduat, emanet ve alacakları Kuruma tevdi etmeye mecburdurlar. Kurum, bu suretle verilen değerleri, takip eden yılbaşından başlamak üzere on yıl süre ile her yıl başında usulüne göre ilan etmek suretiyle saklar. Son ilan tarihinden itibaren altı ay içinde aranmayan bu değerler Fona gelir kaydolunur. Kurum, tasfiye işlemlerini denetlemeye ve ilgililerden gerek göreceği her türlü belge ve bilgiyi istemeye yetkilidir.

Türkiye Bankalar Birliği

MADDE 19. — 1. Bu Kanuna tabi bankalar faaliyet izni aldıkları tarihten itibaren bir ay içinde Türkiye Bankalar Birliğine üye olmak zorundadırlar. tüzelkişiliği haiz ve kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olan bu Birliğin amacı;

a) Bankacılık mesleğinin gelişmesini temin etmek,

b) Bankaların birlik ve bankacılık mesleğinin gerektirdiği vakar ve disiplin içinde ekonominin ihtiyaçlarına uygun olarak çalışmalarını sağlamak,

c) Bankalar arasındaki haksız rekabeti önlemek amacıyla, gerekli her türlü tedbiri almak ve uygulamak,

d) İlan ve reklamlarında bankaların uyacakları esas ve şartları tür, şekil, nitelik ve miktarları itibarıyla Kurumun uygun görüşünü alarak tespit etmektir.

2. Birlik, bankacılık konusundaki mevzuatı ve aldığı karar ve önlemlerin uygulanmasını takip eder ve Kurumca alınması istenen tedbirleri alır.

3. Birliğin organ seçimleri bu Kanunda öngörülen esaslar çerçevesinde gizli oyla ve yargı gözetimi altında gerçekleştirilir. Seçim yapılacak genel kurul toplantısından en az onbeş gün önce seçimlere katılacak üye kuruluşları ve temsilcilerini belirleyen liste, toplantının gündemini, yerini, gününü, saatini ve çoğunluk olmadığı takdirde yapılacak ikinci toplantıya ilişkin hususları belirten bir yazı ile birlikte üç nüsha olarak Yüksek Seçim Kurulunca belirlenecek seçim kurulu başkanı ha-

kime tevdi edilir. Hakim gerekli incelemeyi yaparak listeyi ve diğer hususları onaylar. Bir sandık kurulu başkanı ve iki sandık kurulu üyesi ile bunlar için birer yedek üye atar. Oy verme işlemi gizli oy, açık sayım ilkelerine göre yapılır. Seçim süresinin sonunda seçim sonuçları tutanakla tespit edilip seçim sandık kurulu başkanı ve üyeleri tarafından imzalanır. Tutanağın düzenlenmesinden itibaren iki gün içinde seçimlere yapılacak her türlü itirazlar hakim tarafından aynı gün incelenir ve kesin olarak karara bağlanır.

4. Birliğin organları, çalışma esasları ve faaliyetlerinin kapsamı Kurulun, Birliğin görtüşümleri olarak yapacağı öneri üzerine Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulacak Birlik Statüsünde gösterilir. Bankalar, Birlik Statüsüne ve Birlik tarafından alınacak karar ve tedbirlere uymak zorundadır. Birliğin giderleri, Birlik Statüsü gereğince tespit olunan oy sayısına göre bankalara dağıtılır. Bankalar, kendilerine düşen masraf paylarını statüde belirtilen süre içinde yatırmak zorundadırlar. Masraf iştirak payları belirlenen süre içinde ödenmediği takdirde Birlik tarafından icra yoluyla tahsil olunur. Masraf iştirak paylarının ödenmesine dair kararlar 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 68 inci maddesinde yazılı resmi belge niteliğindedir.

5. Birliğin aldığı genel ya da özel nitelikteki karar ve tedbirlere zamanında ve tam olarak uymayan üyeler hakkında Birlik Yönetim Kurulunca bir milyar liraya kadar para cezası uygulanabilir. Birlik, cezaları bir yandan ilgiliye tebliğ etmekle beraber diğer yandan gelir kaydı için Fona bildirir. Bu cezalar tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde ödenmediği takdirde Fon tarafından 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil olunur.

Diğer hükümler

MADDE 20.— 1. Bakanlar Kurulu;

a) Bankaların ödünç para verme işlemleri ve mevduat kabulünde uygulayacakları azami faiz oranları ile sağlayacakları diğer menfaatlerin nitelikleri ile azami miktar ya da oranlarını tespit etmeye, bunları kısmen veya tamamen serbest bırakmaya,

b) Kredilerin kalkınma planlarının amaçlarına uygun olarak yönlendirilmesi için fon kurmaya, kaldırmaya, kaynağını kredilere tahakkuk ettirilen faizlerden veya sair suretlerle sağlamaya,

yetkilidir. Bakanlar Kurulu, (a) bendinde belirtilen yetkilerini Merkez Bankasına devredebilir.

2. Mevduat kabul etmeyen bankalar bu Kanunun 10 uncu maddesinin (2), (3) ve (4) numaralı, 11 inci maddesinin (1), (2), (3), (4), (5), (6), (7), (8) numaralı fıkraları ile 12, 15 (2/c,d ve e bentleri hariç), 16 ve 17 nci maddeleri hükümlerine tabi değildir. Bu bankaların kuruluşunda ödenmiş sermaye tutarı 7 nci maddenin (2) numaralı fıkrasının (d) bendinde belirtilen tutarın üçte ikisinden az olamaz. Bu bankaların, bankalardan ve kendi müstakrizlerinden genel esaslar dahilinde sağladıkları paralar mevduat sayılmaz.

3. 21, 22 ve 23 üncü madde hükümleri hariç olmak üzere, bu Kanundaki parasal tutar ve sınırlardan her biri, her yıl, kısmen ya da tamamen, Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan toptan eşya fiyatları endeksinin iki katının gerektirdiği miktar ve sınırları geçmemek üzere Kurul kararıyla artırılabilir. Bu Kanunun 21, 22 ve 23 ncu maddelerinde yer alan maktu para cezaları ise, her yıl Ocak ayından geçerli olmak üzere, 213 Sayılı Vergi Usul Kanununun Mükerrer 298 nci maddesi uyarınca tespit edilecek yeniden değerlendirme oranı kadar artırılmak suretiyle bulunacak tutarlar üzerinden uygulanır.

4. Bankaların, kimliklerini ve vergi kimlik numaralarını belgelemeyen müşterileri adına mevduat, kredi ve her ne ad altında olursa olsun hesap açmaları, sözleşme düzenlemeleri, havale ve

kambiyo hizmetleri ile diğer bankacılık ve mali hizmetleri vermeleri yasaktır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin esas ve usuller Kurumun görüşü alınarak Maliye Bakanlığınca düzenlenir. Bu fıkra hükmüne ve Maliye Bakanlığınca yapılan düzenlemelere uymayanlar hakkında, 2/4/1998 tarihli ve 4358 sayılı Kanunun 5 inci maddesi hükmünün uygulanması bu Kanunun 24 üncü maddesinde belirlenen kovuşturma usulüne tabi değildir.

5. Bankalar dışındaki mali kuruluşların kuruluş ve faaliyetleri bu Kanun hükümlerine tabi değildir. Bu kurumların kuruluşlarına, faaliyetlerine, organlarına ve tasfiyelerine ilişkin hususlar ile bunların 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun ve diğer mevzuatın çöke ilişkin hükümlerine tabi olup olmayacağı Bakanlar Kurulunca düzenlenir. Düzenleme dışı kalan hususlarda 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve ilgili diğer kanun hükümleri uygulanır.

İdari suç ve cezalar

MADDE 21.— 1. Kurul kararıyla ve gerekçesi belirtilmek suretiyle bankalara, bu Kanunun;

a) 8 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasındaki izin alınmaksızın yapılan pay devirlerinin pay defterine kaydedilmesi halinde iki milyar lira,

b) 9 uncu maddesinin (2) ve (3) numaralı fıkralarına aykırı şekilde atama yapılması veya (5) numaralı fıkrasında belirtilen kişilerin yasaklanan görevlerde çalıştırılması halinde beş milyar lira ve cezanın tebliğ tarihinden itibaren on iş günü içinde aykırılığın giderilmemesi halinde bu sürenin bitiminden itibaren geçen her gün için verilmiş olan cezanın yüzde onu tutarında,

c) 9 uncu maddesinin (6) numaralı fıkrasına aykırı şekilde şube ve temsilcilik açılması halinde on milyar lira,

d) 10 uncu maddesinin (2) numaralı fıkrasındaki yükümlülüğün yerine getirilmemesi halinde bir milyar lira,

e) 11 inci maddesinin (2), (3), (7) ve (8) numaralı fıkralarındaki kredi sınırlarına uyulmaması halinde iki milyar liradan az olmamak üzere aykırılık oluşturan tutarın yüzde biri ve (9) numaralı fıkrasındaki kredi yasaklarına uyulmaması halinde verilen kredinin yüzde beşi tutarında,

f) 11 inci maddesinin (11) numaralı fıkrasına aykırı davranılması halinde bir milyar lira,

g) 11 inci maddesinin (12) numaralı fıkrasına göre ayrılması gereken karşılıkların tesis edilmemesi halinde, beşyüz milyon liradan az olmamak üzere, ayrılması gereken karşılık tutarının binde ikisi; üç aydan az olmamak üzere Kurumca verilecek süre içinde aykırılığın giderilmemesi halinde ise tesis edilmeyen karşılık tutarının yüzde üçü tutarında,

h) 12 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasındaki sınırlama ve yasaklamalara aykırı davranılması halinde, iki milyar liradan az olmamak üzere, aykırılık teşkil eden tutarın yüzde beşi ve cezanın tebliğ tarihinden itibaren bir yıl içinde aykırılığın giderilmemesi durumunda ise bu sürenin bitiminden itibaren aykırılığın giderildiği tarihe kadar geçen her gün için verilen cezanın yüzde biri tutarında,

ı) 12 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasındaki yasaklama ve sınırlamalara aykırılık halinde, iki milyar liradan az olmamak üzere, yasaklama ve sınırlama konusu değer in yüzde onu ve cezanın tebliğ tarihinden itibaren bir yıl içinde aykırılığın giderilmemesi durumunda ise, kredi kullandırımından kaynaklanan aykırılık hariç, bu sürenin bitiminden itibaren aykırılığın giderildiği tarihe kadar geçen her gün için verilen cezanın yüzde biri tutarında,

j) 13 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi ile (2) ve (4) numaralı fıkralarına aykırı davranılması halinde üç milyar lira,

k) 20 nci maddesinin (1) numaralı fıkrası uyarınca alınan kararlara ve yapılan düzenlemelere aykırı şekilde faiz alınması veya verilmesi ya da sair menfaat sağlanması halinde, bir milyar liradan az olmamak üzere, sağlanan menfaat tutarında,

1) İlgili maddelerine göre, Bakanlar Kurulu ve Kurum tarafından bu Kanuna dayanılarak alınan kararlara, çıkarılan yönetmelik ve tebliğlere ve yapılan diğer düzenlemelere uyulmaması halinde bir milyar lira,

idari para cezası uygulanır.

İdari para cezalarının uygulanmasından önce ilgili bankanın savunması alınır. Savunma istenmediğine ilişkin yazının tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde savunma verilmemesi halinde savunma hakkından feragat edildiği kabul edilir. İdari para cezalarının verilmesini gerektiren fiillerin tekrarı halinde, süreli ve oransal cezalar hariç olmak üzere, verilen para cezası iki katı, ikinci ve müteakip tekraralarda üç katı artırılarak uygulanır. Bu cezaların verildiği tarihten itibaren iki yıl içinde idari para cezası verilmesini gerektiren aynı fiil işlenmediği takdirde, önceki cezalar tekrarda esas alınmaz. Verilen para cezaları bir taraftan ilgili bankaya tebliğ edilmekle beraber diğer taraftan tahsil ve gelir kaydı için Fona bildirilir.

2. Bu maddeye göre ceza uygulama hakkı, aykırılığın vuku bulunduğu tarihten itibaren beş yıllık zaman aşımına tabidir.

3. Bu Kanunun 22 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasındaki suçları işleyenler hakkında kanuni kovuşturmaya geçilmekte birlikte, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Kurul kararına istinaden Kurumun talebi üzerine valiliklerce bunların işyerleri geçici olarak kapatılacağı gibi, ilan ve reklamları durdurulur ya da toplatılır. Bu hüküm 9 uncu maddenin (6) numaralı fıkrası hükümlerine aykırı olarak yurtiçinde açılan şube ve temsilcilikler hakkında da uygulanır.

Adli suç ve cezalar

MADDE 22.— 1. Bu Kanuna göre alınması gereken izinleri almaksızın bankacılık işlemleri ile uğraşan veya mevduat kabul eden veya ticaret unvanları, her türlü belgeleri, ilan ve reklamları veya kamuoyuna yaptıkları açıklamalarda banka adını kullanan, mevduat kabul ettikleri, bankacılık yaptıkları izlenimini yaratacak söz ve deyimleri kullanan gerçek kişiler ile tüzelkişilerin görevlileri, fiile katılma derecelerine göre, üç yıldan beş yıla kadar hapis ve üç milyar liradan beş milyar liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar. Ayrıca, Kurulun talebi üzerine, bu suçları işleyen kişilerin işyerlerinin sürekli veya bir yılı geçmemek üzere geçici olarak kapatılmasına, ilan ve reklamlarının durdurulması veya toplatılmasına mahkemece karar verilir.

2. Bu Kanunun 10 uncu maddesinin (3) numaralı fıkrası hükümlü saklı kalmak kaydıyla, mevduat sahiplerinin mevduatlarını geri almalarını kasıtlı olarak engelleyen bankaların görevli veya ilgili mensupları altı aydan iki yıla kadar hapis ve bir milyar lira ağır para cezası ile cezalandırılır.

3. Banka yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile diğer mensupları görevleri dolayısıyla kendilerine tevdi olunan veya muhafazaları, denetim veya sorumlulukları altında bulunan bankaya ait para veya sair varlıkları zimmetlerine geçirirlerse altı yıldan oniki yıla kadar ağır hapis cezası ile cezalandırılacakları gibi bankanın uğradığı zararı tazmine mahkum edilirler. Bu fıkrada gösterilen suç, bankayı aldatacak ve fiilin açığa çıkmamasını sağlayacak her türlü hileli faaliyette bulunmak suretiyle işlenmişse faile oniki yıldan aşağı olmamak üzere ağır hapis ve meydana gelen zararın üç katı kadar ağır para cezası verilir. Ayrıca, meydana gelen zararın ödenmemesi halinde mahkemece re'sen ödetirilmesine hükümlenir. Zararın kovuşturma yapılmadan önce tamamıyla ödenmiş olması halinde cezaların yarısı, ödeme hükümlerinden önce gerçekleştirilmiş ise üçte bir oranında indirilir.

4. Bu Kanunda gösterilen yetkili mercilerin ve denetim görevlilerinin istedikleri bilgi ve belgeleri vermeyen ya da denetim görevlilerinin görevlerini yapmalarına engel olan gerçek kişilerle tüzelkişilerin görevli ve ilgilileri bir yıldan üç yıla kadar hapis ve bir milyar liradan üç milyar liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar. Bu fıkrada belirtilen cezalar 13 üncü maddenin (5) numaralı fıkrasında belirtilen yükümlülüğe uymayan bankaların sorumluluğu bulunan görevli ya da ilgilileri hakkında da uygulanır.

5. Bankaların bu Kanunda gösterilen merciler ile denetim görevlilerine, mahkemelere ve diğer resmi dairelere hitaben düzenledikleri belgelerle yayımladıkları belgelerde yapılan gerçeğe aykırı beyanlardan, işlemlerin kayıt dışı bırakılmasından veya gerçek mahiyetlerine uygun düşmeyen bir şekilde muhasebeleştirilmesinden, kanuni ve yardımcı defterler ile kayıtlar, şubeler, yurtiçi ve yurtdışındaki muhabirler ile hesap uygunluğu sağlanmadan bilançolarının kapatılmasından dolayı bunları veya bunların düzenlenmesine esas olan her türlü belgeleri imza edenler görev ve ilgililerine ve fiile katılma derecelerine göre bir yıldan üç yıla kadar hapis ve üç milyar liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

6. Bankaların itibarını kırabilecek ya da şöhretine ya da servetine zarar verebilecek bir hususa kasten sebep olan ya da bu yolda asılsız haberler yayanlar için bir yıldan iki yıla kadar hapis ve bir milyar liradan iki milyar liraya kadar ağır para cezası hükmolunur. Bu fiilin 15/7/1950 tarihli ve 5680 sayılı Basın Kanununda belirtilen ya da radyo, televizyon, video, internet, kablolu yayın veya elektronik bilgi iletişim araçları ve benzeri yayın araçlarından biri ile işlenmesi halinde bir yıldan üç yıla kadar hapis ve iki milyar liradan dört milyar liraya kadar ağır para cezasına hükmolunur. İsimleri belirtilmese dahi bankaların güvenilirliği konusunda kamuoyunda tereddüte yol açarak bankaların mali bünyelerinin olumsuz etkilenmesine neden olabilecek nitelikte haber yayınlayan yukarıda belirtilen yayın kurumlarına iki milyar liradan dört milyar liraya kadar ağır para cezası verilebileceği gibi bunların yayınları mahkemece bir aya kadar geçici olarak durdurulur.

7. Bu Kanunun uygulanmasında ve uygulanmasının denetiminde görev alanlar, görevleri sırasında öğrendikleri bankalar ile bunların iştirakleri, kuruluşları ve müşterilerine ait sırları bu Kanuna ve özel kanunlarına göre yetkili olanlardan başkasına açıklayamazlar ve kendi yararlarına kullanamazlar. Bu yükümlülük görevden ayrılmalarından sonra da devam eder. Bu yükümlülüğe uymayan kişiler için bir yıldan üç yıla kadar ağır hapis ve iki milyar liradan az olmamak üzere ağır para cezasına hükmolunur.

8. Bankaların mensupları ve diğer görevlileri, sıfat ve görevleri dolayısıyla öğrendikleri bankalara veya müşterilerine ait sırları bu konuda kanunen açıkça yetkili kılınan mercilerden başkasına açıklayamazlar. Bu madde hükmüne aykırı davrandığı tespit edilen kişiler için bir yıldan üç yıla kadar ağır hapis ve bir milyar liradan az olmamak üzere ağır para cezasına hükmolunur. Banka ve müşterilerine ait sırları açıklayan üçüncü kişiler hakkında da aynı cezalar uygulanır. Kredilerin takip ve kontrolü için, ana faaliyet konuları para ve sermaye piyasaları ile sigortacılık olan ve bu konularda özel kanunlarına göre alınan izin ve ruhsat ile faaliyet gösteren mali kurumlar arasında müşterileri ile ilgili olarak doğrudan doğruya veya en az on kurum tarafından kurulacak şirketler vasıtasıyla yapılacak bilgi alışverişi bu hükmün dışındadır.

9. (7) ve (8) numaralı fıkralarda yazılı kişiler sırları kendileri ya da başkaları için yarar sağlamak amacıyla açıklarlarsa, üç yıldan beş yıla kadar ağır hapis cezasına ve üç milyar liradan az olmamak üzere ağır para cezasına mahkum edilmekle birlikte, fiilin önemine göre bu Kanun kapsamına giren kuruluşlarda görev yapmaları geçici veya sürekli olarak yasaklanır.

10. Bu Kanuna göre suç teşkil eden hareket ve fiiller başka kanunlara göre de cezayı gerektirdiği takdirde, faileri hakkında en ağır cezayı gerektiren kanun maddesi uygulanır. 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun sorumluluğu gerektiren hükümleri saklıdır.

Diğer kanunlara aykırılıklar

MADDE 23.— 1. 14/1/1970 tarihli ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 4 üncü maddesinin (II) numaralı paragrafının (d) bendi ile 52 nci madde düzenlemelerine uymayan; 40 nci maddesinin (II) numaralı paragrafının (a) bendi uyarınca umumi disponibilite ve mevduat karşılıkları için tespit edilen oranları süresi içinde tesis etmeyen veya noksan tesis eden ya da (c) bendi uyarınca Merkez Bankasınca alınan ayarlama kararlarına uymayan bankaların, kurum ve kuruluşların sorumluları hakkında beşyüz milyon liradan bir milyar liraya kadar para cezası uygulanır.

2. 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 43 ve 44 üncü maddelerinde gösterilen zorunluluk ve yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde sorumlular hakkında 22 nci maddenin (4) ve (5) numaralı fıkra hükümleri uygulanır.

3. Bu maddenin (1) ve (2) numaralı fıkra hükümleri dolayısıyla kovuşturma yapılması, kanuna aykırılığın Merkez Bankasınca tespiti halinde bu Bankanın bildirmesi üzerine, diğer hallerde bu Bankanın görüşü alınarak Kurul tarafından Cumhuriyet Başsavcılığına yazılı başvuruda bulunulmasına bağlıdır. Bu takdirde 24 üncü madde hükümleri uygulanır.

4. 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 35 inci maddesine aykırı hareket edenler 22 nci maddenin (7) ve (9) numaralı fıkraları gereğince cezalandırılırlar.

5. Diğer Kanunlarda 3182 sayılı Kanuna yapılan atıflar bu Kanunun ilgili maddelerine yapılmış sayılır.

Kovuşturma usulü ve para cezalarının tahsili

MADDE 24.— 1. Bu Kanunda belirtilen cezalara ilişkin suçlardan dolayı kovuşturma yapılması Kurumun Cumhuriyet Başsavcılığına yazılı başvuruda bulunmasına bağlıdır. Bu başvuru ile Kurum aynı zamanda müdahil sıfatını kazanır.

2. Cumhuriyet savcılarını kovuşturmaya yer olmadığına karar verilerse, Kurum, 4/4/1929 tarihli ve 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa göre kendisine tebliğ edilecek bu kararlara karşı itiraza yetkilidir.

3. 22 nci maddenin (6), (8) ve (9) numaralı fıkralarında yazılı suçlardan dolayı ilgili kuruluşların dava açma hakkı saklıdır.

4. Bu maddeye göre açılacak davalar, ilgili bankanın merkezinin bulunduğu yerdeki mahkemelerde 8/6/1936 tarihli ve 3005 sayılı Meşhud Suçların Muhakeme Usulü Kanunu hükümlerine göre görülür.

5. Bu Kanunda gösterilen para cezaları 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri gereğince vergi dairelerince tahsil edilir. Para cezalarında tüzelkişilerin sorumluluğu 29/6/1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 65 inci maddesine göre tayin olunur.

Kaldırılan ve değiştirilen hükümler

MADDE 25.— 1. 25/4/1985 tarihli ve 3182 sayılı Bankalar Kanunu ile ek ve değişiklikleri yürürlükten kaldırılmıştır.

2. 9/12/1994 tarihli ve 4059 sayılı Hazine Müsteşarlığı ile Dış Ticaret Müsteşarlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun, bu Kanunda düzenlenen görev ve yetkilere ilişkin hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

3. 14/1/1970 tarihli ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 4 üncü maddesinin I/f ve I/j bentleri, 22 nci maddesinin (5) ve (14) numaralı, 43 üncü maddesinin üçüncü

ve dördüncü fıkraları yürürlükten kaldırılmış, 4 üncü maddesinin III/c bendi ile 44 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir;

“Banka dışı mali kurumlarla ilgili kuruluş izinleri ve bunlardan, tasfiyeleri hususunda karar alma yetkisi Hükümete ait olanların tasfiyeleri hakkında karara varılmadan önce Bankanın mütalaası alınır.”

“Madde 44. — Banka, Türkiye’de faaliyette bulunan bankalar, özel finans kurumları, finansal kiralama şirketleri, factoring şirketleri, finansman şirketleri ve Bankaca uygun görülecek benzeri mali kurumların müşterilerinin risk durumlarını nezdinde toplamak amacıyla Risk Merkezi kurar.

Yukarıdaki kurumlar, risk durumları hakkında Bankanın kendilerinden istediği bütün bilgileri, Bankanın talimatına göre belirteceği süre içinde ve formüllere uygun olarak vermekle yükümlüdürler.

Risk Merkezinin bütün işlem ve kayıtları gizli olup, Banka ancak, yukarıdaki kurumları, müşterilerinin veya kredi istekçilerinin risk durumları hakkında aydınlatabilir. Bilgi alma ve verme şekli ve şartları yönetmelikle belirtilir.

Bankaların keşide ettikleri protestolar, Bankada toplanır. Bunların toplanma ve duyurulma esasları, Türkiye Bankalar Birliğinin görüşü alınarak Banka tarafından tespit edilir.”

GEÇİCİ MADDE 1- (a) Kurul Başkan ve Üyeleri, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren içinde atanırlar. İlk defa atanan üyelere Başkan dışında, ikinci yılın sonunda kura sonucunda belirlenecek iki üye ve dördüncü yılın sonunda, kalan üyelere kura sonucunda belirlenecek iki üyenin yerine, bu Kanunda belirtilen hükümlere uygun olarak yeni üye ataması yapılır.

b) Kurum, Başkan ve Üyelerin atandığı tarihten ay sonra faaliyete geçer. Kurul, Kurumun faaliyete geçeceği tarihe kadar, Hazine Müsteşarlığı ile müştereken, Kurumun teşkilatına, faaliyetlerine ve bu Kanun uygulamasına ilişkin hazırlık ve düzenlemeler yanında ilgili mercilere görev alanına giren konularda mütalaa ve önerilerde bulunmak da dahil olmak üzere istişari nitelikte çalışmalar yapar. Bu süre içinde Kurulun sekreteryası hizmetleri Fon tarafından yerine getirilir.

c) Kurumun faaliyete başlayacağı tarihe kadar, bu Kanunla Kuruma veya Kurula verilen görev ve yetkiler, ilgisine göre, mülga 3182 sayılı Bankalar Kanununda belirtilen Bakanlar Kurulu, Bakan, Hazine Müsteşarlığı ile bankalar yeminli murakıpları ve yardımcıları, Merkez Bankası ve Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından kullanılmaya devam olunur. 3182 sayılı Bankalar Kanununda yer almayan ve bu Kanunla getirilen düzenlemelerle ilgili yetkiler, Kurumun faaliyete başlayacağı tarihe kadar ilgili Bakan tarafından kullanılır.

d) Kurul Hazine Müsteşarlığı ile müştereken Kurulun teşkil olduğu tarihinden itibaren ay içinde Kurum için kuruluş bütçesi hazırlar. Bu bütçenin giderlerini karşılamak üzere bankalar, 1998 yıl sonu bilançolarında görülen aktif büyüklükleri üzerinden 6 ncı maddedeki esaslar çerçevesinde giderlere katılma paylarını tebligattan itibaren 15 gün içinde öderler. Bakanlar Kurulu ilk iki yıl için bu oranı iki katına kadar artırmaya yetkilidir. Bütçenin uygulanması Kurulca yürütülür. Kuruluş bütçesi yürürlüğe girinceye kadar Kurul üyelerinin ücret ve diğer mali hakları Fon tarafından karşılanır.

e) Hazine Müsteşarlığı Bankalar Yeminli Murakıpları Kurulu Başkanı ile bankalar yeminli murakıpları, murakıp yardımcıları ve Bankalar Yeminli Murakıpları Kurulunun diğer personeli, Kurumun faaliyete geçtiği tarihte başkaca bir işleme gerek kalmaksızın Kuruma devredilmiş sayılır. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihteki Hazine Müsteşarlığı ile Merkez Bankasının bu Kanunun uy-

gulanmasıyla ilgili personeli, muvafakatleri alınmak kaydıyla, Kuruma naklen atanır. Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, Müsteşarlık ve Merkez Bankasının bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili personelinin; bu Kurumların yurtdışı teşkilatında görev yapan veya uluslararası kuruluşlarda görevli bulunan, lisans üstü eğitim nedeniyle yurtdışında bulunan veya askerlik ya da sair nedenlerle ücretsiz izinli olanların naklen atanma hakları saklıdır. Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde kullanmayan haklar geçersiz olur. Muvafakatları olmayan personel gerektiğinde Kurum tarafından yeterli personel sağlanıncaya kadar ve her halde iki yılı geçmemek üzere 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun ek 8 ve ek 9 uncu maddeleri hükümlerine bağlı kalmaksızın Kurumda geçici olarak görevlendirilebilir.

f) Hazine Müsteşarlığı ile Merkez Bankasından naklen atanacak ilgili personelden, yaş şartı dışındaki şartları taşıyan ve hazırlanacak yönetmeliğe göre yeterli görülenler arasından en az 3 yıllık hizmeti bulunanlar, bankacılık uzmanı, 3 yıldan az hizmeti olanlar bankacılık uzman yardımcısı olarak atanır. Bunların geldikleri Kurumlarda çalıştıkları süreler bankacılık uzman yardımcılığında geçmiş sayılır. Devredilmiş sayılan ve naklen atanan personelden geldikleri kurumlara karşı mecburi hizmet yükümlülüğü bulunanların Kurumda geçirdikleri süreler bu yükümlülüklerin ifasında dikkate alınır.

g) Bu maddenin (e) fıkrası hükmüne göre Hazine Müsteşarlığından Kuruma devredilmiş sayılanların kadroları ile naklen ataması yapılan personel kadroları hiçbir işleme gerek kalmaksızın iptal edilerek, 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli cetvelin Hazine Müsteşarlığına ait bölümünden çıkarılmış sayılır.

GEÇİCİ MADDE 2- a) Bu Kanuna göre çıkarılacak kararname, yönetmelik ve tebliğler yürürlüğe girinceye kadar, kaldırılan hükümlere dayanılarak çıkarılmış ve halen yürürlükte bulunan düzenlemelerin, bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

b) Bankalar, anasözleşmelerini bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi izleyen bir yıl içinde, bu Kanuna uygun hale getirmek zorundadırlar.

c) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla faaliyet göstermekte olan bankaların yönetim ve denetiminin doğrudan ya da dolaylı olarak başka bir sermaye grubuna geçmesine yol açan hisse devir ve edinimlerine izin verilmesinde, 8 inci maddenin (2) numaralı fıkrasında belirtilen hükümlere uygunluk yanında, banka ödenmiş sermayesinin 7 nci maddenin (2) numaralı fıkrasının (d) bendinde belirtilen tutara yükseltilmesi şarttır. Ödenmiş sermayenin devre ilişkin izin tarihinden itibaren bir yıl içinde 7 nci maddenin (2) numaralı fıkrasının (d) bendinde belirtilen tutara yükseltilmemesi halinde, hisseleri devralan ortaklar temettül hariç ortaklık haklarından yararlanamaz. Bu halde diğer ortaklık hakları Fon tarafından kullanılır.

d) 9 uncu maddenin (1) numaralı fıkrasının murahhas üyelere ilişkin hükmü, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte görev yapmakta olan kişiler hakkında bu görevlerine devam ettikleri sürece uygulanmaz.

e) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla faaliyet göstermekte olan bankalar özkaynaklarını 9 uncu maddenin (6) numaralı fıkrasının gerektirdiği tutara yükseltmedikleri sürece yeni şube açamazlar.

f) Bankalar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce açtıkları kredileri ve bunlara ilişkin karşılık yükümlülüklerini üç yıl içinde bu Kanun hükümlerine uygun hale getirmek zorundadırlar.

g) 11 inci maddenin (3) numaralı fıkrasının (a) bendindeki oran, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi izleyen onikinci ayın sonuna kadar yüzde yetmişbeş, onikinci ayın sonundan onsekizinci ayın sonuna kadar yüzde yetmiş, onsekizinci ayın sonundan otuzuncu ayın sonuna kadar yüzde

altmışbeş, otuzuncu ayın sonundan kırkikinci ayın sonuna kadar yüzde altmış, kırkikinci ayın sonundan ellidördüncü ayın sonuna kadar yüzde ellibeş olarak uygulanır.

h) Bankalar iştirak tutarlarını 31/12/2000 tarihine kadar bu Kanun hükümlerine uygun hale getirmek zorundadırlar.

ı) Bankalarca, 3182 sayılı Bankalar Kanununun 32 nci maddesinin (1) numaralı fıkrası hükmü gereğince ayrılmış bulunan "Muhtemel Zararlar Karşılığı" hesabındaki bakiyeler "İhtiyari Yedek Akçeler Hesabı"na aktarılır.

j) Bu Kanunun yayımı tarihinden önce iflas etmiş olan Bankaların tasfiyesi, tekemmül ettirilen işlemler saklı kalmak kaydıyla, iflas idareleri tarafından bu Kanun hükümlerine göre yürütülmüştür. Bu maddenin uygulanmasında, iflas idareleri, bu Kanunun 16 ncı maddesinin 4 üncü, 8 inci ve 9 uncu fıkralarında Fon'a verilen yetkileri haizdir ve iflas idarelerinin açacağı dava ve yürütecekleri takiplerde 492 sayılı Harçlar Kanununun 2 nci maddesi uygulanmayacağı gibi, her türlü ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz taleplerinde teminat şartı aranmaz. Bu Kanunun yayımı tarihinden önce 25.4.1985 tarih ve 3182 sayılı Kanunun 23.8.1993 tarih ve 512 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile yürürlükten kaldırılan 64 ncü maddesinin üçüncü fıkrasına dayanılarak yapılan işlemler hakkında eski hükümlerin uygulanmasına devam olunur.

k) Bu Kanununun 21 inci maddesinde yazılı oransal cezalar, 1999 yılı için maddede belirtilenlerin yarısı nispetinde uygulanır.

l) Bu Kanunun yayımı tarihinden önce yönetimi veya hisseleri Fona intikal eden bankalar hakkında da Kurul, 14 üncü maddede belirtilenler de dahil olmak üzere, bankanın mali bütçesinin iyileştirilmesi ve yeniden yapılandırılması için gerekli her türlü tedbiri almaya yetkilidir.

GEÇİCİ MADDE 3 .— Tasfiye halindeki müflis TYT Bank A.Ş., Marmara Bankası A.Ş. ve Impexbank A.Ş.'nin bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izinlerinin kaldırıldığı tarihler itibariyle bu bankalar nezdinde bulunan bir gerçek kişiye ait Türk Lirası cinsinden tasarruf mevduatı ile tasarruf mevduatı niteliğini haiz döviz tevdiat hesapları toplamının, Fon tarafından sigorta kapsamında nakden veya hesaben yapılan ödemeler düşüldükten sonraki bakiyesinin 1 milyar Türk Lirasına kadar olan kısmı, Bankaların bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izinlerinin kaldırıldığı tarihte geçerli Merkez Bankası döviz alış kurları üzerinden ABD Doları'na çevirilerek, bu Kanunun yayımı tarihinde geçerli Merkez Bankası ABD Doları döviz alış kuru üzerinden hesaplanacak Türk Lirası karşılıkları, Fon tarafından hesap sahiplerine ödenir.

Tasarruf mevduatı niteliğini haiz döviz tevdiat hesaplarının yukarıda belirtilen 1 milyar Türk Lirasına kadar olan karşılığının belirlenmesinde, bankaların bankacılık işlemi yapma ve mevduat kabul etme izinlerinin kaldırıldığı tarihte geçerli Merkez Bankası döviz alış kurları esas alınır.

Ödemelere ilişkin sair usul ve esaslar Fon tarafından belirlenir.

Fon, yukarıda belirtilen esaslar çerçevesinde yapacağı ödemelerle ilgili olarak iflas masalarına imtiyazlı alacaklı sıfatıyla iştirak eder.

Yürürlük

MADDE 26. — Bu Kanunun 14 üncü maddesi ve Geçici 2 nci maddesinin (I) bendi hükümleri 11.06.1999 tarihinde, diğer hükümleri ise yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 27. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

BANKALAR KANUNU TASARISI

Amaç ve kapsam

MADDE 1. — 1. Bu Kanunun amacı, tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerini korumak, mali piyasalarda güven ve istikrarı ve kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışmasını sağlamak üzere bankaların kuruluş, yönetim, çalışma, devir, birleşme, taksiti ve denetlenmelerine ilişkin esaslar düzenlemektir.

2. Türkiye'de kurulmuş ve kurulacak bankalar ile yurtdışında kurulmuş bulunan bankaların Türkiye'deki şubeleri bu Kanun hükümlerine tabidir. Özel kanunlarla kurulmuş olan bankalar hakkında da kanunlarında yer alan hükümler dışında bu Kanun hükümleri tatbik olunur. Bu Kanunda açıklık olmayan hallerde genel hükümler uygulanır.

Tanımlar

MADDE 2. — Bu Kanunun uygulamasında;

1. Kurul : Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunu,
2. Başkan: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu Başkanını,
3. Bakan ve Bakanlık : Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanı ve Bakanlığı,
4. Fon : Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunu,
5. Merkez Bankası : Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Anonim Şirketini,
6. Banka: Bu Kanuna göre banka adı altında Türkiye'de kurulan kuruluşlar ile yurtdışında kurulu bankaların Türkiye'deki şubelerini,
7. Şube : Bankaların elektronik işlem cihazlarından ibaret birimleri hariç şube, ajans ve mevduat kabulü veya diğer bankacılık işlemleriyle uğraşan sabit ya da seyyar büroları gibi her türlü yerel teşkilatlarını,

8. Ödenmiş sermaye: Bankaların üç aylık hesap özettelindeki fiilen ve her türlü muvazaadan arı olarak ödenmiş veya Türkiye'ye ayrılmış ve ödenmiş sermayelerinden, bilançoda görülen zararın yedek akçelerle karşılanamayan kısmı düşüldükten sonra kalan tutarı,

9. Yedek akçeler: Bankaların 29/6/1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve ilgili kanunlar ile anasözleşmelerine göre ayırdıkları ve üç aylık hesap özettelinde görülen yedek akçelerinden varsa bilanço zararının düşülmesinden sonra elde edilen tutarı,

10. Özkaynak: Bankaların ödenmiş veya Türkiye'ye ayrılmış sermayeleri ile yedek akçeleri toplamını,

ifade eder.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu

MADDE 3. — 1. Bu Kanun ve ilgili diğer mevzuatın, Kanunda gösterilen yetkiler çerçevesinde düzenlemeler de yapmak suretiyle uygulanmasını sağlamak, uygulamayı denetlemek ve sonuçlandırmak, tasarrufların güvence altına alınmasını temin etmek ve Kanunla verilen diğer görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak üzere kamu tüzelkişiliğini haiz, idari ve mali özerkliğe sahip "Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu" oluşturulmuştur. Kurul, tasarruf sahiplerinin haklarını ve bankaların düzenli ve emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye sokabilecek ve ekonominin tümü için zararlar doğurabilecek her türlü işlem ve uygulamaları önlemek üzere gerekli karar ve tedbirleri almak ve uygulamakla yükümlüdür. Kurul biri başkan, biri başkan vekili olmak üzere yedi üyeden oluşur. Kurulun ilgili olduğu Bakanlık Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu bakanlıktır. Kurulun

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

merkezi Ankara'dadır. Kurul gerekli gördüğü yerlerde teşkilât kurabilir. Bakanlık, Kurulun hesap ve işlemlerini denetletmeye yetkilidir.

2. Kurul üyeleri, hukuk, iktisat, maliye, bankacılık, işletmecilik dallarında en az 4 yıllık bir yükseköğretim kurumunu bitirmiş olmak şartıyla;

a) Beşi bankacılık alanında en az 10 yıl yönetici veya denetim elemanı olarak çalışmış,

b) Biri yüksek yargı organları üyeliği veya 15 yıl hâkimlik veya savcılık görevlerinde bulunmuş,

c) Biri de malî piyasalar konusunda en yüksek düzeyde akademik unvanla üniversite öğretim üyeliği yapmış,

olan ve Bakan tarafından yukarıdaki gruplar itibarıyla önerilen bir misli aday arasından Bakanlar Kurulunca atanır. Bakanlar Kurulu, atanan üyelerden birini Başkan birini de Başkan Vekili olarak görevlendirir.

3. Kurul üyelerinin görev süresi altı yıldır. Süreleri biten üyeler yeniden atanabilir. Görev süresi dolmadan boşalan üyeliklere yukarıdaki esaslar dahilinde atama yapılır. Bu halde atanan, yerine atandığı üyenin görev süresini tamamlar. Süreleri dolmadan Kurul üyelerinin görevlerine son verilemez. Ancak atanmaları için gerekli şartları sonradan kaybettikleri veya durumlarının (4) numaralı fıkraya aykırı düştüğü anlaşılan ya da görevleriyle ilgili olarak suç işledikleri yargı kararıyla sabit olan üyeler Bakanlar Kurulu tarafından görev süreleri dolmadan görevden alınır.

4. Kurul üyeleri, özel bir kanuna dayanmadıkça resmî veya özel hiçbir görev alamaz, ticaretle uğraşamaz, serbest meslek faaliyetinde bulunamaz, ortaklıklarda pay sahibi olamazlar. Hayır dernekleri ile amacı sosyal yardım ve eğitim işlerine yönelmiş vakıflardaki görevler ve kâr amacı gütmeyen kooperatif ortaklığı bu hükümün dışındadır.

5. Kurul üyeleri, Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu huzurunda görevlerinin devamı süresince Kurulun işlerini tam bir dikkat ve dürüstlük ile yürüteceklerine, kanun hükümlerine aykırı hareket etmeyeceklerine ve ettirmeyeceklerine dair yemin ederler. Yemin için yapılan başvuru Yargıtayca acile işlerden sayılır. Kurul üyeleri, yemin etmedikçe göreve başlayamazlar.

6. Kurul, Başkan veya bulunmadığı hallerde Başkan Vekilinin başkanlığında en az beş üyenin hazır bulunması ile toplanır ve salt çoğunlukla karar verir. Başkan ve üyeler 18/6/1927 tarihli ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 245 inci maddesinin üçüncü bendinde yazılı derecelerde akrabalığı bulunan kimselerle ilgili konulardaki müzakerelere iştirak edemez ve oylamaya katılamazlar. Kurulun genel yönetim ve temsili ile Kurulca alınan kararların yürütülmesi Başkan aittir. Başkanın olmadığı hallerde bu görev Başkan Vekili tarafından yürütülür.

7. Kurul, görevlerinin yerine getirilmesinde bakanlıklardan, ilgili resmî ve özel kuruluşlar ile kişilerden gizli dahi olsa her türlü belge ve bilgiyi isteyebilir. Bunlar sözkonusu isteğe cevap vermek ve Kurulun görevlilerine gereken kolaylığı göstermekle yükümlüdürler. Kurul, kanunen başka merciler tarafından takibi gereken hususları ilgili mercilere intikal ettirir.

8. Yabancı ülke kanunlarına göre denetime yetkili mercilerin, kendi ülkelerindeki malî piyasalarda faaliyet gösteren kuruluşların Türkiye'deki bu Kanuna tabii şube veya ortaklıklarında denetim yapma ve bilgi isteme taleplerinin yerine getirilmesi Kurulun iznine tabidir. Bu mercilerce istenen bilgiler, açıklanmaması kaydıyla Kurul tarafından verilebilir. Kurul yabancı ülkelerin denetime yetkili mercileri ile yapacağı anlaşmalar çerçevesinde bankacılıkla ilgili her türlü işbirliği ve bilgi alışverişinde bulunabilir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

9. Başkana görevlerinde yardımcı olmak üzere Kurulun önerisi üzerine ortak kararla üç başkan yardımcısı atanır. Başkan yardımcıları hukuk, iktisat, maliye, bankacılık, işletmecilik ve benzeri dallarda lisans düzeyinde öğrenim görmüş ve Kurulda veya Kurulun görev alanına giren konularda en az 10 yıl çalışmış kişiler arasından seçilir.

10. Kurulun hizmet birimleri; daire başkanlıkları şeklinde teşkilatlanmış ana hizmet birimleri, danışma birimleri ve yardımcı hizmet birimlerinden oluşur. Hizmet birimleri Kurul tarafından bir yönetmelikle düzenlenir. Kurul hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler, sözleşmeli olarak istihdam edilen personel eliyle yürütülür. Kurul emrinde yeteri kadar uzman meslek personeli çalıştırılır. Kurul uzman yardımcılarını konuları ile ilgili dallarda en az lisans düzeyinde öğrenim yapmış adaylar arasından sınavla seçilerek alırlar. Uzman yardımcılığına atananlar, en az üç yıl çalışmak ve olumlu sicil almak kaydıyla konuları ile ilgili hazırlayacakları uzmanlık tezinin Kurulca kabul edilmesi ve yapılacak uzmanlık sınavında başarılı olmaları halinde, Kurulun önerisi üzerine ortak kararla "Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Uzmanı" olarak atanırlar. Uzman ve Uzman Yardımcılığı yeterli ve yarışma sınavlarına ilişkin esas ve usuller ile diğer hususlar yönetmeliklerle düzenlenir. 5/5/1983 tarihli ve 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununun grev ve lokavt yasaklarına ilişkin hükümleri Kurul görevlileri ve hizmetlerinde de uygulanır.

11. Bu Kanun ile diğer kanunların bankalarla ilgili hükümlerinin uygulanmasının ve bunların her türlü hesap ve işlemlerinin yerinde denetimi Başkana bağlı bankalar yeminli murakıpları ve yardımcıları tarafından yapılır. Bankalar yeminli murakıpları ve yardımcıları; bu Kanunda yazılı görevleri ile kayıtlı olmak üzere vergi inceleme yetkisine ve 20/2/1930 tarihli ve 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun hükümlerine aykırı hareket eden banka ve ilgililer hakkında adıgeçen Kanunun ek 1 inci maddesindeki yetkilere sahip oldukları gibi tüm bankaların kuruluş kanunu hükümleri ile diğer kanunların bankalarla ilgili hükümlerinin uygulanmasını da denetlemeye yetkilidirler. Bankalar yeminli murakıpları ve yardımcıları; bankalar ve bankaların iştirak ve kuruluşları ile diğer gerçek ve tüzelkişilerden bu Kanun hükümleri ile ilgili görecekları bütün bilgileri istemeye, bunların tüm defter, kayıt ve belgelerini incelemeye yetkili olup, bunlar da istenilen bilgileri vermekle, defter, kayıt ve belgeleri incelemeye hazır bulundurmakla yükümlüdürler. Kamu kurum ve kuruluşları, Merkez Bankası ve benzeri kuruluşlar ile risk santralizasyonu teşkilatı istenecek her türlü bilgiyi gizli de olsa bankalar yeminli murakıpları ve yardımcılarına verirler. Bankalar yeminli murakıp yardımcıları konuları ile ilgili dallarda yükseköğrenim yapmış adaylar arasından sınavla seçilerek alınırlar. En az üç yıl bankalar yeminli murakıp yardımcılığı yaptıktan sonra yeterli sınavında başarı gösterenler ortak kararla bankalar yeminli murakıpları olarak atanırlar. Bankalar yeminli murakıpları ve yardımcıları Ankara'da Asliye Ticaret Mahkemesinde yemin etmedikçe denetim yapamazlar. Bankalar yeminli murakıplarının çalışma esas ve usulleri bir yönetmelikle düzenlenir.

12. Kurul üyeleri ile her türlü personeli çalışmaları ve denetlemeleri sırasında ilgililere ve üçüncü kişilere ait öğrendikleri sırları açıklayamazlar ve kendi yararlarına kullanamazlar. Bu yükümlülük görevden ayrılmalarından sonra da devam eder.

13. Kurul personeli ile Kurul üyeliklerine atananlar hakkında 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile ek ve değişikliklerine ilişkin hükümler uygulanır. Emeklilik açısından Kurul Başkanı Bakanlık Müsteşarı, Kurul üyeleri ile Başkan Yardımcıları Bakanlık Müsteşar Yardımcıları ve Daire Başkanları Bakanlık Genel Müdürleri ile aynı düzeyde kabul edilir. 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi kişilerden Kurul üyeli-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

ğine atananlar ile Kurulda görev alanlar yeniden Devlet memuriyetine dönmek istedikleri takdirde; Kurulda geçirdikleri süreler, öğrenim durumlarına göre yükselebilecekleri derece ve kademeler saklı kalmak üzere, her yılı bir kademe ilerlemesine ve her üç yılı bir derece yükselmesine esas olacak şekilde değerlendirilir. Akademik unvanların kazanılması için gerekli şartlar saklıdır.

14. a) Kurul üyelerinin aylık ücretleri Bakanlar Kurulunca tespit olunur.

b) Kurulun bu Kanunda gösterilen yetkilerinin kullanılışı, yönetim ve çalışma esasları, harcamalarının yapılması ve bu işlemlerin denetlenmesinde uygulanacak esas ve usuller ile personelinin aylık ücretlerinde yapılacak değişiklikler, atanma ve görevden alınma şekilleri, disiplin esasları ve diğer hak ve yükümlülükleri Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

c) Kurul personelinin ücret ve diğer malî hakları, (a) ve (b) bentlerindeki hükümler çerçevesinde Başkanın teklifi üzerine Kurulca belirlenir.

15. Kurulun yıllık giderleri Bakanlar Kurulu onayıyla yürürlüğe giren bütçeye göre yapılır. Giderler, bankalarca bütçe yılından bir önceki yılsonu bilanço toplamalarına göre ilgili bütçe yılının Mayıs ayı sonuna kadar Kurula yapılacak ödemelerle karşılanır. Belirtilen süre içerisinde ödenmeyen gider payları 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edilir.

16. Kurul, 26/5/1927 tarihli ve 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanunu, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 2/4/1987 tarihli ve 3346 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri ile Fonların Türkiye Büyük Millet Meclisince Denetlenmesinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun, 21/2/1967 tarihli ve 832 sayılı Sayıştay Kanunu, 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ile bunların ek ve değişikliklerine tabi değildir.

17. Kurul üyeleri ve personeli, işledikleri ve kendilerine karşı işlenen suçlar bakımından Devlet memuru gibi değerlendirilir. Kurulun para, evrak ve her çeşit malları Devlet malı hükmündedir.

18. Kurul üyeleri ile her türlü personelinin 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin (A) fıkrasının 1, 4, 5, 6 ve 7 nci bentlerinde belirtilen şartları taşımaları zorunludur.

19. Kurul bu Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelik ve tebliğ çıkarmaya yetkilidir.

Bankaların kuruluş ve faaliyete geçme esasları ile anasözleşme ve ortak değişiklikleri

MADDE 4. — 1. Türkiye'de bir bankanın kurulması veya yurtdışında kurulmuş bir bankanın Türkiye'de ilk şubesinin açılması Kurulun iznine tabidir. İzin için yapılacak başvurulara ve iznin verilmesine ilişkin esas ve usuller Kurulca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir. Kuruluşa veya Türkiye'de şube açılmasına ilişkin izinler, izin tarihinden itibaren bir yıl içinde faaliyete geçilmesi halinde geçersiz olur.

2. Türkiye'de kurulacak bir bankanın;

a) Anonim şirket şeklinde kurulması,

b) Kurucularının;

ba) Müflis veya konkordato ilan etmiş olmaması,

bb) Tasfiyeye tabi tutulan bankerler ile bankalar, sigorta şirketleri ve para ve sermaye piyasalarında faaliyet gösteren tasfiyeye tabi tutulan kurumlarda yüzde on ve daha fazla bir oranda pay sahibi olmaması,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

bc) Taksirli suçlar hariç olmak üzere affa uğramış olsalar dahi ağır hapis veya beş yıldan fazla hapis yahut basit ve nitelikli zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlar ile istimal ve istihlak kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları, resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, karapara aklama veya Devlet sırlarını açığa vurma, vergi kaçakçılığı veya vergi kaçakçılığına teşebbüs suçlarından dolayı hüküm giymiş bulunmaması,

bd) Banka kurucusu veya ortağı olmanın gerektirdiği malî güç ve itibara sahip bulunması,

c) Hisse senetlerinin nakit karşılığı çıkarılması ve tamamının ada yazılı olması, tüzelkişi kuruluşların yönetim ve denetimine sahip gerçek kişilerin kim olduğunun belgelenmesi ve kuruculara aranan şartları taşıması,

d) Nakden ve her türlü muvazaadan ari olarak ödenmiş olan sermayesinin on trilyon liradan az olmaması,

e) Anasözleşmesinin bu Kanun hükümlerine uygun olması,

şarttır. Kurul, bu Kanunun amacına uygun olarak, günün koşulları ve gereklerine göre, kuruluştaki yönetmelikle tespit edilecek başka şartlar da arayabilir.

3. Türkiye'de şube açmak suretiyle faaliyet gösterecek yurtdışında kurulu bankaların;

a) Türkiye'ye ayrılan ödenmiş sermayelerinin (2) numaralı fıkranın (d) bendinde belirtilen miktardan az olmaması,

b) Kuruldukları veya faaliyette buldukları ülkelerde mevduat kabul etmelerinin veya bankacılık işlemleri yapmalarının yasaklanmaması veya kısıtlanmaması olması,

şarttır. Kurul, bu Kanunun amacına uygun olarak, günün koşulları ve gereklerine göre, yönetmelikle tespit edilecek başka şartlar da arayabilir.

4. Kuruluş veya Türkiye'de şube açma izni almış olan bir bankanın, mevduat kabulü veya bankacılık işlemleri yapmak üzere ayrıca izin alınması şarttır. Bu izin bir beyanname ile yapılacak başvuru üzerine Kurulca verilir. Verilen izinler Resmî Gazetede yayımlanır. Kurul, bu Kanun ve bu Kanuna dayanılarak yapılan düzenlemelerdeki şartları taşımayanlara gerekli düzeltmeleri yapmaları ve eksiklikleri tamamlamaları için uygun bir süre verir. Bu süre içinde yeniden başvurular hakkında yapılan inceleme sonunda durumları uygun bulunmayanlara sonuç tebliğ olunur ve verilmiş olan kuruluş izni geçersiz olur. Başvuru ile iznin verilmesine ilişkin esas ve usuller Kurulca çıkarılacak yönetmelikle tespit edilir. Kuruluş izni almış bir bankanın faaliyete geçebilmesi için,

a) Sermayenin nakit olarak ödenmiş olması,

b) Kurucular tarafından ayrıca Fona (2) numaralı fıkranın (d) bendinde belirtilen asgari sermayenin yüzde onu tutarında sisteme giriş payı yatırılması,

c) Bankacılık işlemlerini gerçekleştirebilecek ölçüde yönetim, personel ve teknik donanımına sahip olunması,

şarttır.

5. Türkiye'de münhasıran kıyı bankacılığı faaliyetinde bulunmak üzere banka kurulmasına veya yurtdışında kurulu bankalarca şube açılmasına ilişkin hususlar, faaliyet esas ve alanları, hesap ve kayıt düzeni ile denetim usulleri ve faaliyetlerinin geçici veya sürekli durdurulması Kurul kararıyla belirlenir. Münhasıran kıyı bankacılığı faaliyetinde bulunan bankalar hakkında bu fıkra haricinde bu Kanunun diğer maddeleri ile 14/1/1970 tarihli ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Bankası Kanununun 40 nci maddesi uygulanmaz. Ancak, kıyı bankacılığı dışında, serbest bölgelerdeki bankacılık faaliyetleri hakkında bu Kanun hükümleri uygulanır.

6. Bankaların anasözleşmelerinin değiştirilmesinde Kurulun uygun gördüğü aranır. Kurulca uygun görülmeyen değişiklik tasarıları genel kurulda görüşülemez. Sicil memuru, Kurulun uygun gördüğü olmaksızın anasözleşme değişikliklerini Ticaret Siciline tescil edemez. Sermayenin mevzuata aykırı olarak artırıldığı tespit edilen kısmı özkaynak hesabında dikkate alınmaz.

7. Bir kişinin, doğrudan veya dolaylı olarak banka sermayesinin yüzde onunu ve daha fazlasını temsil eden payları edinmesi veya bir ortağa ait payların banka sermayesinin yüzde on, yüzde yirmi, yüzde otuzüç veya yüzde ellisini aşması sonucunu veren pay edinimleri ile bir ortağa ait payların yukarıdaki oranların altına düşmesi sonucunu veren pay devirleri Kurulun iznine tabidir. Ortak sayısının beşten aşağı düşmesine yol açan işlemler ile izin alınmadan yapılan pay devirleri pay defterine kaydolunmaz. Bu hükme aykırı olarak pay defterine yapılan kayıtlar hükümsüzdür. İntifa hakkı ile oy hakkının edinilmesinde de bu hüküm uygulanır. Sermayenin doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on ve daha fazlasına sahip olan ortakların kurucularda aranan nitelikleri taşıması şarttır. Bu nitelikleri kaybeden ortaklar ile Kurulun iznini almadan pay edinen ortaklar temettü dışındaki ortaklık haklarından yararlanamaz. Bu halde diğer ortaklık hakları Fon tarafından kullanılır. Tüzelkişilere yapılacak izne tabi pay devirlerinde, devralan tüzelkişilerin yönetim ve denetimine sahip gerçek kişilerin kim olduğunun belgelenmesi ve bunların kurucularda aranan şartları taşıması zorunludur. Bu madde uygulamasında dolaylı pay sahipliği, 7 nci maddenin (3) numaralı fıkrasının (b) bendine göre belirlenir.

Teşkilât ve organlar

MADDE 5. — 1. Bankaların yönetim kurulları beş kişiden az olamaz. Banka genel müdürü, bulunmadığı hallerde vekili yönetim kurulunun tabii üyesidir. Bu maddenin (2) numaralı fıkrasında genel müdür için öngörülen şartlar, süre hariç yönetim kurulu üyelerinin yarısından bir fazlası için de aranır. Murahhas üyelerin genel müdürde aranan şartları taşımaları zorunludur. Türkiye'de şube açmak suretiyle faaliyette bulunan yurtdışında kurulu bankaların Türkiye'deki yönetim merkezlerinde, yönetim kurulu yetki ve sorumluluklarını taşıyan, merkez müdürünün de dahil olduğu üç kişilik bir müdürler kurulu kurulur.

2. Banka genel müdürlerinin hukuk, iktisat, işletmecilik, maliye, bankacılık veya mühendislik işletmecilik dallarında asgari lisans düzeyinde öğrenim görmüş ve bankacılık veya işletmecilik alanında en az on yıllık mesleki deneyime sahip olmaları şarttır. Banka genel müdür yardımcılarının, asgari yansı bu fıkrada belirtilen alanlarda olmak kaydıyla, en az lisans düzeyinde öğrenim görmüş olmaları ve bankacılık veya işletmecilik alanında en az yedi yıllık mesleki deneyime sahip olmaları şarttır. Yetki ve görevleri itibarıyla genel müdür yardımcısına eş veya daha üst konumlarda görev yapan diğer yöneticiler, başka unvanlarla istihdam edilseler dahi bu Kanun uygulamasında genel müdür yardımcısı sayılırlar.

3. Genel müdürlüğe ve yardımcılıklarına atanacakların, bu maddede aranan şartları taşıdıklarını gösteren belgelerle birlikte Kurula bildirilmesi şarttır. Bunların atanmaları, Kurul tarafından bildirimin alındığı tarihten itibaren yedi iş günü içinde gerekçeli olumsuz bir görüş bildirilmediği takdirde yapılabilir.

4. Herhangi bir nedenle görevden ayrılan genel müdür ve yardımcıları, görevden ayrılma nedenlerini gösteren bir yazıyla ayrılış tarihinden itibaren on gün içinde Kurula bildirilir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

5. Bu madde uygulamasında, yurtdışında kurulu bankaların Türkiye'deki merkez şubesi müdürlü genel müdür, müdürlük kurulunun diğer üyeleri genel müdür yardımcısı gibi değerlendirilir.

6. Bankaların yönetim kurulu üyeleri ile yurtdışında kurulu bankaların Türkiye'deki şubelerinin müdürlük kurulunu başkan ve üyeleri seçilmeleri veya atanmalarından sonra yemin etmekle yükümlüdürler. Bunlar ile bankaların Kurulca belirlenen diğer görevlerinde bulunanlar 19/4/1990 tarihli ve 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu hükümlerine tabidirler. Yemin ve mal bildiriminin esas ve usulleri Kurulca belirlenir.

7. Bu Kanun hükümlerine aykırı hareketlerinden dolayı hapis veya bir defadan fazla ağır para cezası ile cezalandırılan kişiler, durumları bu Kanunun 4 üncü maddesinin (2) numaralı fıkrasının (bd) alt bendi hükmü hariç olmak üzere (b) bendine uymayanlar hiçbir bankada yönetim kurulu başkanı, üyesi, denetçi, genel müdür, genel müdür yardımcısı veya birinci derecede imza yetkisini haiz görevli olarak çalıştırılmazlar. Bankalar bu gibi kişilerin imza yetkilerini derhal kaldırmak zorundadırlar. Yapılan denetimler sonucunda, bu Kanun veya ilgili diğer mevzuat hükümlerini ihlal ettikleri ve bankanın emniyetini tehlikeye düşürdükleri tespit edilen banka mensuplarının, haklarında kanuni kovuşturma istenmesini müteakip Kurulunun talebi üzerine geçici olarak imza yetkilerinin kaldırılması zorunludur. Bu kişiler Kurulunun izni olmadıkça imza yetkisine haiz personel olarak hiçbir bankada çalıştırılmazlar.

8. Bankaların Kurulca belirlenecek esaslara uymaları ve bu Kanun uyarınca yürürlüğe konulacak standart oranları gerçekleştirmeleri kaydıyla şube açmaları serbesttir. Kurul, gerektiğinde bankaların şube açmasını izne tabi tutabilir. Merkez şube hariç, açılacak her bir şube için en az 4 üncü maddenin (2) numaralı fıkrasının (d) bendinde yazılı sermaye miktarının yüzde biri oranında sermaye tahsis edilmesi şarttır. Türkiye'de kurulan bankalar hariçte şube veya temsilcilik açmak için Kuruldan izin almak zorundadırlar. Yurtdışında kurulu bankaların mevduat kabul etmemek ve bankacılık işlemleri yapmamak kaydıyla Türkiye'de temsilcilik açmaları Kurulunun iznine tabidir.

Mevduata ilişkin hükümler

MADDE 6. — 1. Bu Kanuna göre izin verilen bankalarla özel kanunlarına göre yetkili olanlar dışında hiç bir gerçek veya tüzelkişi aslen veya fer'an meslek edinerek mevduat kabul edemeyeceği gibi ticaret unvanları ve kamuya yapacakları açıklamalar ile ilan ve reklamlarında mevduat kabul ettikleri izlenimini yaratacak ifade ve deyimleri kullanamazlar. Bu Kanunun uygulanmasında yazılı ya da sözlü olarak veya herhangi bir şekilde halka duyurulmak suretiyle ivazsız veya bir ivaz karşılığında istendiğinde ya da belli bir vadede iade edilmek üzere para kabulü mevduat kabulü sayılır. Karşılığında mevduat cüzdanı yerine katılma belgesi, makbuz, senet ve benzeri belgelerin verilmesi, alınan paraların mevduat sayılmasına engel değildir. Resmî ve özel kuruluşlar ile ortaklıklarda, yalnız kendi çalışanlarına ait olmak üzere sağlık ve sosyal yardım, ihtiyat ve tasarruf sağlama amaçlarıyla kurulan sandıkların münhasıran kendi üyelerinden ve bu amaçlar için topladıkları paralar, bu Kanun uygulamasında mevduat sayılmaz. 28/7/1981 tarihli ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine göre sermaye piyasası araçları ihracı hakkında bu madde hükümleri uygulanmaz.

2. a) Bankalar tasarruf mevduatını diğer mevduat hesaplarından ayırmak ve mevduat hesaplarını Kurulca tespit edilecek vade ve türlerine göre tasnif etmek zorundadırlar.

b) Tasarruf mevduatı, gerçek kişiler tarafından bu nam altında açılan ve ticari işlemlere konu olmayan mevduattır. Ancak vadesiz tasarruf mevduatı hesapları üzerine münhasıran çek keşide edilmesi ticari işlem sayılmaz.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

c) Bir bankanın iflasi halinde tasarruf mevduatı sahipleri, Fonun alacaklarından sonra gelmek üzere mevduatlarının sigortaya tabi olmayan kısmı için imtiyazlı alacaklılardır.

3. 17/2/1926 tarihli ve 743 sayılı Türk Kanunu Medenisinin rehinlere ve 22/4/1926 tarihli ve 818 sayılı Borçlar Kanununun alacağın devir ve temlikine ilişkin hükümleri ile diğer kanunların verdiği yetkiler ve koyduğu yükümlülükler saklı kalmak şartıyla, mevduat sahiplerinin mevduatlarını geri alma hakları hiçbir suretle sınırlanmaz. Mevduat sahibi ile banka arasında vade ve ihbar süresi hakkında kararlaştırılan şartlar saklıdır.

4. Bankalar nezdindeki her türlü mevduat, emanet ve alacaklar 10 yıllık zamanaşımına tabidir. Zamanaşımına uğramış mevduat, emanet ve alacaklar Kurulca belirlenecek esas ve usuller çerçevesinde Fona gelir kaydedilir.

Kaynakların kullanımı ve hesap kayıt düzeni

MADDE 7. — 1. Bir bankanın vereceği nakdi krediler ile teminat mektupları, kefaletler, aval, ciro ve kabuller gibi gayri nakdi krediler, satın alacağı tahvil ve benzeri sermaye piyasası araçları, tevdiatta bulunmak suretiyle ya da herhangi bir şekil ve surette vereceği ödünçler, varlıkların vadedi satışından doğan alacaklar, vadesi geçmiş nakdi krediler ve gayri nakdi kredilerin nakde tahvil olan bedelleri izlendikleri hesaba bakılmaksızın bu Kanun uygulamasında kredi sayılır.

2. a) Bir banka gerçek veya tüzel bir kişiye özkaynaklarının yüzde yirmibeşinden fazla kredi veremez, aval ve kefaletlerini kabul edemez. Bir adi ortaklık tarafından kullanılmak üzere verilecek krediler, sorumlulukları oranında ortaklara verilmiş kredi sayılır.

b) Bir gerçek ya da tüzelkişiye doğrudan veya dolaylı olarak banka özkaynaklarının yüzde onundan daha fazla bir oranda verilen krediler ile kabul edilen aval ve kefaletler büyük kredi sayılır ve kabul edilen aval ve kefaletler hariç olmak üzere bunların toplamı özkaynakların sekiz katını aşamaz.

3. a) Her birine açılacak kredi miktarı hakkında (2) numaralı fıkradaki sınırlar saklı olmak üzere, bir bankanın dolaylı kredi ilişkisi içinde bulunan gerçek veya tüzelkişilerin tümüne açacağı kredilerin toplamı banka özkaynaklarının yüzde ellisini aşamaz.

b) Bu Kanun uygulamasında lehlerine kredi verilip verilmediğine bakılmaksızın;

ba) Bir gerçek kişi ile eş ve velayet altındaki çocuklarına, bunların sınırsız sorumlulukla katıldıkları veya yönetim kurulu başkanı, üyesi, genel müdürü ya da genel müdür yardımcısı oldukları ortaklıklara,

bb) Bir tüzelkişinin veya (ba) alt bendinde sayılanların sermayelerinin doğrudan veya dolaylı olarak yüzde yirmibeş ve daha fazlasına iştirak ettikleri ortaklıklara,

verilen krediler, bir gerçek veya tüzelkişiye dolaylı olarak verilmiş kredi sayılır. Dolaylı iştirak oranı iştirak oranlarının çarpılması suretiyle bulunur.

c) Dolaylı kredi ilişkisi içinde bulunan gerçek ya da tüzelkişilerin bu krediler için bankaca kabul edilen aval ve kefaletleri dolaylı kredi sınırının hesabında dikkate alınmaz.

4. Nakit kredi temini amacıyla verilen teminat ve garantiler hariç olmak üzere gayrinakdi krediler bu maddenin uygulanmasında yüzde yirmibeş oranında dikkate alınır.

5. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü üyesi ülkelerde kurulu kredi kurumları ile veya bu kurumlara çıkarılan ya da ödenmesi garanti edilen bono, tahvil ve benzeri sermaye piyasası araçları ve verilen diğer garantiler karşılığı yapılan işlemler Kurulca belirlenen oranlarda dikkate alınır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

6. Aşağıdaki kredi işlemleri bu maddedeki sınırlamalara tabi değildir.

a) Karşılığı nakit olan işlemler,

b) Hazine, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı ve Toplu Konut İdaresi Başkanlığı ile veya bu kurumlarca çıkarılan ya da ödemesi garanti edilen bono ve tahviller karşılığı yapılan işlemler.

c) Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü üyesi ülkelerin merkezi yönetimleri ve merkez bankaları ile yapılan işlemler veya bu kurumlarca çıkarılan ya da ödemesi garanti edilen bono, tahvil ve benzeri sermaye piyasası araçları karşılığı yapılan işlemler,

d) Merkez Bankası ile ya da bu Banka nezdindeki piyasalarda yapılan işlemler,

e) Merkez Bankası ve Türkiye İhracat ve Kredi Bankasından sağlanan reeskont kredileri ve avanslar için verilen cirolar,

f) Bankaların kendi aralarındaki işlemler,

g) Diğer bankaların kendi kredi sınırları dahilindeki mukabil garantileri ile verilen gayrinakdi krediler,

h) Kredilerde kur değişikliklerinin doğurduğu artışlar ile vadesi geçmiş kredilere tahakkuk ettirilen faiz ve diğer unsurlar; şu kadar ki, limitlerin hesabında aynı kişiye yeni kredi tahsis halinde daha önce yabancı para cinsinden verilen krediler müteakiben tahsis edilen kredinin kullandığı tarihteki cari kurdan dikkate alınır.

7. Bu maddenin (1), (2), (3), (4), (5) ve (6) numaralı fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bankaların;

a) Sermayelerinin yüzde on ve daha fazlasına sahip oldukları iştiraklerine,

b) (a) bendindeki iştiraklerinin banka iştirak payı dahil ayrı ayrı veya birlikte sermayelerinin yüzde yirmibeşinden fazlasına sahip oldukları ortaklıklara,

c) (a) ve (b) bentlerindeki ortaklıkların kefaleti ile diğer gerçek ve tüzelkişilere vereceği kredilerin toplamı banka özkaynaklarının iki katını aşamaz.

8. Bu maddenin (1), (2), (3), (4), (5) ve (6) numaralı fıkra hükümleri saklı kalmak üzere, bir bankanın sermayesinin yüzde on ve daha fazlasına sahip olan ortaklarına ve bunlarla dolaylı kredi kapsamına giren gerçek veya tüzelkişilere vereceği kredilerin toplamı banka özkaynaklarının yarısını aşamaz.

9. Bankalar;

a) Yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile genel müdür ve genel müdür yardımcısına, kredi açmaya yetkili diğer mensuplarına, bunların eş ve velayet altındaki çocuklarına ve bunların ayrı ayrı veya birlikte sermayelerinin yüzde yirmibeş ve daha fazlasına sahip oldukları ortaklıklara,

b) (a) bendinde sayılanlar dışında kalan mensupları ile bunların eş ve velayet altındaki çocuklarına,

c) Banka mensuplarının kurduğu veya bunlar için kurulan sandık, dernek, sendika veya vakıflara,

her ne şekil ve surette olursa olsun kredi veremez, kefaletlerini kabul edemez ve tahvil ya da benzeri menkul kıymetlerini satın alamazlar. (a) bendi hükümleri, yönetim kurulu üyeliklerinde bulunan (8) numaralı fıkra kapsamındaki gerçek kişi ortaklar ile tüzelkişi ortakların hissedarları hak-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

ında uygulanmaz. Bir bankanın iştirak veya kuruluşlarının yönetim ve denetim kurullarında bulunan kimselerin aynı zamanda bu bankanın mensubu olması, bu iştirak ve kuruluşun banka ile işlem yapmasına engel değildir. Banka mensuplarına aylık net ücretleri toplamının beş katını aşmamak üzere verilecek nakdi krediler ile bu kişilere yönetmelikle belirlenecek esas ve şartlar çerçevesinde kredi kartı verilmek suretiyle kullanılacak krediler ve bunlar için kabul edilecek kefaletler bu fıkra hükümlerine tabi değildir.

10. Sonradan (8) ve (9) numaralı fıkra hükümlerine aykırı hale gelen kredilerin altı ay içinde tasfiye edilmesi zorunludur. Kredinin vadesi konusunda önceden tespit olunmuş şartlar saklıdır.

11. Bankalar açacakları krediler ve verecekleri kefalet ya da teminatlar için, talepte bulunanlardan Kurulca belirlenecek esas ve usuller dahilinde hesap durumu almak zorundadırlar.

12. Bankalar, kredileri ile diğer alacaklarından doğmuş veya doğması beklenen ancak miktarı kesin olarak belli olmayan zararlarını karşılamak amacıyla karşılık ayırmak zorundadırlar. Karşılık ayrılacak kredi ve alacakların nitelikleri ile karşılıklara ilişkin esas ve usuller Bakanlar Kurulu Kararıyla düzenlenir. Bu karşılıklar, ayrıldıkları yılda kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak kabul edilir.

13. a) Bankalar, ana faaliyet konuları para ve sermaye piyasaları ile sigortacılık olan ve bu konularda özel kanunlarına göre izin ve ruhsat ile faaliyet gösteren mali kurumlar dışındaki bir ortaklığa, özkaynaklarının en fazla yüzde onbeşi oranında iştirak edebilirler. Bu tür ortaklıkların toplam tutarı banka özkaynaklarının yüzde altmışını aşamaz.

b) Bankalar ve sermayelerinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları iştirakleri, banka sermayesinin yüzde onundan fazlasına sahip olan ortakların, yönetim kurulu başkanı ve üyelerinin, genel müdür ve genel müdür yardımcılarının ayrı ayrı ya da birlikte sermayelerinin yüzde yirmibeşinden fazlasına sahip oldukları ortaklıklara iştirak edemezler.

c) Bir bankanın iştirak ettiği ortaklık ve kuruluşlar, sermayelerine iştirak eden bankanın hisse senetlerini satın alamazlar, rehin olarak kabul edemezler ve karşılığında avans veremezler.

d) Bankaların yurtdışında ortaklık kurmaları veya kurulmuş ortaklıklara katılmaları Kurulun iznine tabidir.

e) Bu Kanuna göre yürürlüğe konulan standart oranları gerçekleştiremeyen bankalar, mevcut iştiraklerden bedelsiz edinilen hisseler hariç, hiçbir surette yeni iştirak edinemezler.

14. Bankalar; ticaret amacıyla gayrimenkul alım ve satımında bulunamayacakları gibi basılı ve külçe halinde altın ile Kurulca uygun görülecek diğer kıymetli madenlerin alım ve satımı hariç ticaret amacıyla emtia alım ve satımı ile de uğraşamazlar, gayrimenkul yatırım ortaklıkları hariç olmak üzere münhasıran gayrimenkul ticareti yapan ortaklıklara katılamazlar ve bu konuda iş yapan gerçek ve tüzelkişilere kredi açamazlar. Bankaların edinecekleri gayrimenkullerin amortismanlar düşüldükten sonraki kayıtlı değerleri toplamı özkaynaklarının yarısını aşamaz. Bu hesaplamada yeniden değerlendirilerek gayrimenkul hesabına eklenen tutarlar yüzde elli oranında dikkate alınır. Bankaların alacaklarından dolayı edinmek zorunda kaldıkları emtia ile gayrimenkullerin elden çıkarılmasına ilişkin esas ve usuller Kurulca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

15. a) Bankalar hesaplarını ve yıllık bilançoları ile kâr ve zarar cetvellerini Türkiye Bankalar Birliğinin görüşü alınarak Kurulca belirlenecek esas ve usullere uygun şekilde tutmak, yayımlamak ve ilgili mercilere göndermekle yükümlüdür. Kurul, bu Kanunun uygulanmasını izlemek amacıyla bankalardan belirleyeceği esaslar ve örneklere uygun her türlü cetvel, rapor ve mali tablolar isteme-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

ye, malî bünyeleri ve kaynaklarının kullanımı ile ilgili standart oranları, bu oranlar ile malî tabloların gerekli görüldüğü takdirde yayımlanmasına ilişkin esas ve usulleri, Türkiye Bankalar Birliğinin görüşlerini alarak tespit yetkilidir. Bankalar bu cetvel, rapor ve malî tabloları Kurula tevdi etmek ve tespit edilecek oranlara uymak zorundadır.

b) Bankaların genel kurullarına sunacağı yıllık bilançoları ile kâr ve zarar cetvellerinin bağımsız denetim kuruluşlarınca onaylanması şarttır. Bağımsız denetim kuruluşlarının kurulmasına, çalışmalarına, faaliyetlerinin geçici veya sürekli olarak durdurulmasına ilişkin esaslar Kurulca düzenlenir. Bağımsız denetim kuruluşları, bu Kanun uyarınca yaptıkları faaliyetler dolayısıyla üçüncü kişilere verdikleri zararlardan sorumludurlar.

c) Kurul, yayımlanan bilanço veya kâr ve zarar cetvelinin gerçeğe aykırı olduğunun veya kamuya gerçeğe aykırı bilgi verildiğinin tespiti halinde bilanço veya kâr ve zarar cetvelinin düzeltilme beyanı ile birlikte aynı gazetelerle yeniden yayımlanması da dahil olmak üzere mevduat sahiplerinin yanıtlanmasına karşı gerekli tedbirleri almaya yetkilidir.

d) Bankalar, Kurulca tespit edilecek kapsam ve esaslar çerçevesinde doğrudan ve dolaylı iştiyakları ile yönetim ve denetimine sahip oldukları ortaklıklarının malî tablolarını konsolide etmek zorundadırlar.

e) Bankalar aldıkları yazılarla faaliyetleri ile ilgili belgelerin asıllarını veya mümkün olmadığı hallerde sıhhatlerinden şüpheyi davet etmeyecek kopyalarını ve yazdıkları yazıların makine ile alınmış suretlerini tarih ve numara sırası ile düzenleyerek usulleri dairesinde saklamak zorundadırlar. Bu belgelerin Kurulca tespit olunacak usul ve esaslar çerçevesinde mikrofilm, mikrofiş şeklinde veya elektronik ya da manyetik ortamlarda saklanmaları mümkündür. Bankaların yönetim kurulu kararları ile yurtdışında kurulu bankaların Türkiye'deki şubelerinin müdürler kurulu kararları, aralarında açıklık bırakılmamak ve satır aralarında çıkıntı olmamak şartıyla, tarih ve numara sırasıyla 29/6/1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun defterlerle ilgili hükümleri gereğince onaylanmış müteselsil sayfa numaralı ayrı birer deftere metnin doğruluğundan hiçbir şekilde şüpheyi davet etmeyecek şekilde günü gününe kaydedilir ve her kararın altı üyeler tarafından imza olunur. İş hacimleri büyük olan bankalarda Kurulun izni ile ve yıl sonlarında ciltlettirilmeleri kaydıyla karar defterleri yerine yapırları noterce tasdikli ve müteselsil sıra numaralı ayrı kalamoza kullanılabilir.

Denetlemeler sonunda alınacak tedbirler

MADDE 8. — 1. Denetlemeler sonunda bu Kanuna ve bu Kanuna dayanılarak alınan kararlara ve yapılan düzenlemelere, bankacılık ilke ve teamüllerine aykırı ve bankanın emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye düşürecek nitelikte işlemlerin tespit olunması halinde Kurul, sorumluları hakkında yapılacak cezai işlem saklı olmak üzere, vereceği süreler içinde söz konusu işlemlerin düzeltilmesi ve tekrarına meydan verilmemesi için gerekli tedbirlerin alınması hususunda ilgili bankayı uyarır. Banka, verilen süreler içinde Kurulca istenen tedbirleri almak ve aldığı tedbirleri Kurula bildirmek zorundadır. İstenen tedbirlerin alınmaması veya bankanın emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye düşürecek nitelikteki işlemlerin tekrarı halinde, Kurul, işlemlerin mahiyet ve önemine göre;

a) Yönetim kurulu üyelerinin tamamını veya bir kısmını görevden alarak yerlerine atama yapmak,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

b) Bankanın faaliyetlerini, faaliyet türleri itibarıyla tüm teşkilâtını veya gerekli görülecek şubelerini veya muhabirlerle ilişkilerini kapsayacak şekilde kısıtlamak,

c) Bankanın mevduat sigortası primlerini yükseltmek veya kabul ettiği mevduatı yüzde yüz oranına kadar karşılığa tabi tutmak,

dahil olmak üzere bankanın emin bir şekilde çalışmasına ve mevduat sahiplerinin korunmasına yönelik her türlü tedbiri almaya ve uygulamaya yetkilidir.

2. Bir bankanın varlıklarının vade itibarıyla taahhütlerini karşılayamadığının veya bu durumun gerçekleşmek üzere olduğunun tespiti halinde Kurul, likiditenin güçlendirilmesi amacıyla, uygun bir süre vererek bankadan;

a) Uzun vadeli veya duran değerlere yatırım yapılmamasını,

b) İştirakler ve gayrimenkuller gibi duran değerlerin elden çıkarılmasını,

c) Sermayenin artırılmasını veya sermaye benzeri uzun vadeli kaynak sağlanmasını,

ve uygun göreceği diğer tedbirlerin alınmasını isteyebilir. Likiditenin bankaca alınan tedbirlerle rağmen güçlendirilememesi halinde Kurul, iştirak veya gayrimenkullerin satın alınması veya karşılığında avans verilmesi ya da mevduat yapılması veya alacakların devralınması suretiyle Fondan bankaya likidite sağlanmasını, likidite dengesinin tesisi için vadeleri uzatılmak kaydıyla bankanın borçlarının Fon tarafından garanti edilmesini temine yetkilidir.

3. Bir bankanın gelir gider dengesinin bozulduğunun ve bu durumun süreklilik kazandığının tespiti halinde Kurul, uygun bir süre vererek bankadan durumun düzeltilmesi için sermayenin artırılması da dahil olmak üzere gider azaltıcı ve gelir artırıcı tedbirlerin alınmasını ister. Bankaca alınan bu tedbirlerin mahiyet ve kapsamına göre Kurul, mali bünyenin güçlendirilmesi için bankanın kanuni karşılık yükümlülüklerini cezai faizlerini kaldırmak suretiyle ertelemeye veya düşürmeye yetkilidir. Verilen süre içinde gerekli tedbirlerin alınmaması veya zararların özkaynakları aşarak yabancı kaynaklara sirayet ettiğinin veya bu durumun gerçekleşmek üzere olduğunun tespiti halinde, banka sermayesi Kurul tarafından re'sen artırılarak, verilecek süre içinde hissedarlar artırılan sermayeyi taahhüde davet edilir. Sermayenin artırılmasına Kurul tarafından re'sen karar verilmesi halinde 29/6/1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri uygulanmaz. Re'sen artırılan sermayenin verilen süre içinde hissedarlar veya bunların rüçhan haklarını devrettikleri Kurulca uygun görülecek kişiler tarafından taahhüt edilmemesi halinde, Kurul;

a) Artırılan sermayenin Fon tarafından taahhüt edilerek ödenmesi,

b) İstekli bulduğu takdirde bankanın gerektiğinde Fondan da mali destek sağlamak suretiyle bir başka bankayla birleştirilmesi veya bu bankaya devredilmesi,

dahil olmak üzere mali bünyenin güçlendirilmesi ve bankanın yeniden yapılandırılması ile ilgili her türlü önlemin alınması ve uygulanmasını istemeye yetkilidir. Kurul, mali bünyenin güçlendirilmesi amacıyla zorunlu hallerde iştirak ve gayrimenkullerin sermaye olarak konulmasına izin verebilir.

4. Bir bankanın yönetim ve denetimini elinde bulunduran ortak veya ortaklar grubunun, banka kaynaklarını bankanın emin şekilde çalışmasını tehlikeye düşürecek biçimde kendi lehlerine kullandıkları veya bankayı zarara uğrattıkları tespit edildiği takdirde, Kurul bunların temettü hariç ortaklık haklarını ve bankanın yönetimini Fona devretmeye yetkilidir. Bu şekilde kullanılan kaynaklar veya uğranılan zarar Kurul tarafından verilen süre içinde iade veya tazmin edilmediği veya Kurul-

(Hükümetin Teklif Ettığı Metin)

ca uygun görülecek biçimde teminatlandırılmadığı ve bu şekilde kullanılan kaynaklar ve uğranılan zarar özkaynakları aştığı takdirde, bunlara ait hisseler başkaca bir işleme gerek kalmaksızın Fona devrolunur.

5. Bir bankanın;

a) (2) ve (3) numaralı fıkralarda belirtilen tedbirlerin kısmen veya tamamen alınmış olmasına rağmen malî bünyesinin güçlendirilmesine imkan bulunmadığı ya da malî bünyesinin bu tedbirler alınsa dahi güçlendirilemeyecek derecede zayıflamış olduğu,

b) Faaliyetine devamının mevduat sahiplerinin hakları ve malî sistemin güven ve istikrarı bakımından tehlike arzettiği,

tespit edildiği takdirde, bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izni Kurulun önerisi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından kaldırılır.

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu ve sigortanın esasları

MADDE 9. — 1. Bankalardaki tasarruf mevduatı kamu tüzelkişiliğini haiz "Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu" tarafından sigorta edilir.

Fon, Kurul tarafından idare ve temsil olunur.

2. Fonun kaynakları;

a) Sigorta primlerinden,

b) 6 ncı maddeye göre zamanaşımına uğrayan mevduat, emanet ve alacaklardan,

c) Kuruluş izni verilen bankaların kurucularının 4 üncü maddenin (2) numaralı fıkrasının (d) bendinde belirtilen asgari sermayenin yüzde onu tutarında Fona yatıracakları sisteme giriş payından,

d) 4 üncü maddenin (7) numaralı fıkrası hükümleri çerçevesinde, devralan bakımından verilen hisse devir izinlerinde, hisseleri devralan ortaklar tarafından, devralmanın hisselerin nominal bedelinin veya borsa değeri daha yüksek olduğu takdirde borsa değerinin yüzde biri oranında Fona yatırılacak tutarlardan,

e) Bu Kanun hükümlerine aykırılık dolayısıyla hükümlenacak idarî ve adlî para cezalarından,

f) Fon mevcudunun gelirleri ile sair gelirlerden, oluşur.

3. Fon, her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır. Fon kaynaklarının tahsilinde 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

4. Fon mevcudunun kullanıldığı şekil ve esasları Fon yönetmeliğinde gösterilir.

5. a) Fon mevcudunun ihtiyacı karşılayamaması durumunda bankalardan ileride doğacak prim yükümlülüklerine mahsuben bir önceki yılda ödedikleri sigorta primi toplamına kadar avans alınabilir. Bu avans Kurulca belirlenecek oran üzerinden hesaplanacak faizi ile birlikte, doğacak prim borçlarına mahsup edilir.

b) Olağanüstü şartlar nedeniyle, bankalardan alınan avansın ihtiyacı karşılamakta yetersiz kalması halinde, bakiye kısım için Kurulun talebi üzerine Merkez Bankasınca Fona avans verilir. Alınan avansın vadesi, tutarı, geri ödeme şekil ve şartları ile uygulanacak faiz oranı ve diğer hususlar Kurul ve Merkez Bankası tarafından müştereken kararlaştırılır.

6. a) Sigortaya tabi olacak tasarruf mevduatının kapsamı, tutarı, sigorta priminin tarifesi ile tahsil zamanı, şekli ve diğer hususlar Kurulun önerisi üzerine Bakanlar Kurulu kararıyla belirlenir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Mevduat kabul eden bütün bankalar, kabul ettikleri tasarruf mevduatını bu kapsam ve şartlar dahilinde sigorta ettirmek zorundadır.

b) Bir bankanın sermayesinin yüzde on ve daha fazlasına sahip ortakları ile yönetim kurulu veya müdürler kurulu başkan ve üyelerine, genel müdür ve genel müdür yardımcılarına, kredi açmaya yetkili memurlarına, denetçilerine ve bunların ana, baba, eş ve çocuklarına ait o bankadaki tasarruf mevduatı sigortaya tabi değildir.

c) Bankalarca Fona ödenen primler kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider kabul edilir.

Sigortalı mevduatın ödenmesi ve bankanın iflası

MADDE 10. — 1. Bir bankanın bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izninin kaldırılması halinde yönetim ve denetimi Fona intikal eder.

2. İzin kaldırılmasına ilişkin Bakanlar Kurulu Kararının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihten itibaren banka hakkındaki ihtiyatı tedbir dahil her türlü icra ve iflas takibatı durur.

3. Fon, yönetim ve denetimi kendisine intikal eden bankada mevduat sahipleri ile diğer alacaklıların haklarını korumaya yönelik tedbirleri alır ve sigortalı mevduatı doğrudan veya ilan edeceği başka bir banka aracılığı ile ödeyerek mevduat sahipleri adına 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 178 inci maddesi çerçevesinde bankanın iflasını ister. İlgili mahkeme, davayı bu madde gereğince sonuçlandırır. Bu şekilde yapılan iflas isteminde, belirtilen Kanunun 178 inci maddesinin (2) numaralı fıkrası hükümleri uygulanmaz.

4. İflas kararı alınması halinde Fon, iflas masasına imtiyazlı alacaklı sıfatıyla iştirak eder ve bu Kanunun uygulanması ile sınırlı olmak üzere İcra ve İflas Kanununda yazılı iflas dairesi ve alacaklılar toplantısı ile iflas idaresi görev ve yetkilerine de sahip olarak bankayı anılan Kanun hükümleri çerçevesinde tasfiye eder.

5. İflasına hükmolunan bankanın Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna olan borçları, masanın nakit durumuna göre İcra ve İflas Kanununun 232 nci maddesinde gösterilen sıra cetvelinin kesinleşmesi beklenmeksizin ödenir.

6. (4) ve (5) numaralı fıkra hükümleri 11 inci maddeye göre iflasına karar verilenler hakkında da uygulanır.

7. İflas kararı verilmeyen hallerde banka hakkında 13 üncü maddenin (6) numaralı fıkrası hükümleri uygulanır.

8. Türkiye’de şubesi bulunan yurtdışında kurulu bankaların herhangi bir nedenle bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme yetkilerinin kaldırılması, faaliyetlerinin durdurulması, iflas veya tasfiyelerine karar verilmesi veya konkordato ilan etmeleri halinde, bu bankaların Türkiye’deki şubeleri hakkında da 8 inci maddenin (5) numaralı fıkrası hükümleri ile bu madde hükümleri uygulanır. Bu şubelerin mevcut ve alacaklarının yurtdışına transferine ilişkin esaslar Kurulca belirlenir.

Şahsi sorumluluk

MADDE 11. — 1. Bir bankanın; yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile genel müdür, genel müdür yardımcıları ve imzaları bankayı ilzam eden memurlarının kanuna aykırı karar ve işlemleriyle bankanın iflasına neden olduklarının tespiti halinde, Kurul kararıyla, bankaya verdikleri zararlarla sınırlı olarak bunların şahsi sorumlulukları yoluna gidilerek şahsen iflaslarına mahkemece karar verilebilir. Bu karar ve işlemler bankanın yönetim ve denetimini hakimiyeti altında bulunduran ortak veya ortaklar grubuna menfaat temini amacıyla yapıldığı takdirde, menfaat temin eden ortak ya da

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

ortaklar grubu hakkında da temin ettikleri menfaat üzerinden aynı hüküm uygulanır.

2. Bu madde, 8 inci maddenin (4) numaralı fıkrası gereğince ortaklık hakları sınırlandırılan ya da hisseleri devrolunan ortaklar hakkında da bankanın iflası aranmaksızın uygulanır.

3. Mahkemece iflasına karar verilenler hakkındaki takibi, alacaklı sıfatıyla Fon yürütür.

4. Bu madde hükmüne göre iflası istencenler hakkında mahkemece 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 257 nci ve izleyen maddeleri hükümleri uygulanır.

Türkiye Bankalar Birliği

MADDE 12. — 1. Bu Kanuna tabi bankalar faaliyet izni aldıkları tarihten itibaren bir ay içinde Türkiye Bankalar Birliğine üye olmak zorundadırlar. Tüzelkişiliği haiz ve kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olan bu Birliğin amacı;

a) Bankacılık mesleğinin gelişmesini temin etmek,

b) Bankaların birlik ve bankacılık mesleğinin gerektirdiği vakar ve disiplin içinde ekonominin ihtiyaçlarına uygun olarak çalışmalarını sağlamak,

c) Bankalar arasındaki haksız rekabeti önlemek amacıyla, gerekli her türlü tedbiri almak ve uygulamak,

d) İlan ve reklamlarında bankaların uyacakları esas ve şartları tür, şekil, nitelik ve miktarları itibarıyla Kurulun uygun görüşünü alarak tespit etmektir.

2. Birlik, bankacılık konusundaki mevzuatı ve aldığı karar ve önlemlerin uygulanmasını takip eder ve Kurulca alınması istenen tedbirleri alır.

3. Birliğin organ seçimleri bu Kanunda öngörülen esaslar çerçevesinde gizli oyla ve yargı gözetimi altında gerçekleştirilir. Seçim yapılacak genel kurul toplantısından en az onbeş gün önce seçimlere katılacak üye kuruluşları ve temsilcilerini belirleyen liste, toplantının gündemini, yerini, gününü, saatini ve çoğunluk olmadığı takdirde yapılacak ikinci toplantıya ilişkin hususları belirten bir yazı ile birlikte üç nüsha olarak Yüksek Seçim Kurulunca belirlenecek seçim kurulu başkanı hâkime tevdi edilir. Hâkim gerekli incelemeyi yaparak listeyi ve diğer hususları onaylar; bir sandık kurulu başkanı ve iki sandık kurulu üyesi ile bunlar için birer yedek üye atar. Oy verme işlemi gizli oy, açık sayım ilkelerine göre yapılır. Seçim süresinin sonunda seçim sonuçları tutanakla tespit edilip seçim sandık kurulu başkanı ve üyeleri tarafından imzalanır. Tutanağın düzenlenmesinden itibaren iki gün içinde seçimlere yapılacak her türlü itirazlar hâkim tarafından aynı gün incelenir ve kesin olarak karara bağlanır.

4. Birliğin organları, çalışma esasları ve faaliyetlerinin kapsamı Kurulun önerisi üzerine Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulacak Birlik Statüsünde gösterilir. Bankalar, Birlik Statüsüne ve Birlik tarafından alınacak karar ve tedbirlere uymak zorundadır. Birliğin giderleri, Birlik Statüsü gereğince tespit olunan oy sayısına göre bankalara dağıtılır. Bankalar, kendilerine düşen masraf paylarını statüde belirtilen süre içinde yatırmak zorundadırlar. Masraf iştirak payları belirlenen süre içinde ödenmediği takdirde Birlik tarafından icra yoluyla tahsil olunur. Masraf iştirak paylarının ödenmesine dair kararlar İcra ve İflas Kanununun 68 inci maddesinde yazılı resmî belge niteliğindedir.

5. Birliğin aldığı genel ya da özel nitelikteki karar ve tedbirlere zamanında ve tam olarak uymayan üyeler hakkında birlik yönetim kurulunca bir milyar liraya kadar para cezası uygulanabilir. Birlik, cezaları bir yandan ilgiliye tebliğ etmekle beraber diğer yandan gelir kaydı için Fona bildi-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

rir. Bu cezalar tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde ödenmediği takdirde Fon tarafından 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil olunur.

Diğer hükümler

MADDE 13. — 1. Bakanlar Kurulu;

a) Bankaların ödünç para verme işlemleri ve mevduat kabulünde uygulayacakları azami faiz oranları ile sağlayacakları diğer menfaatlerin nitelikleri ile azami miktar ya da oranlarını tespit etmeye, bunları kısmen veya tamamen serbest bırakmaya,

b) Kredilerin kalkınma planlarının amaçlarına uygun olarak yönlendirilmesi için fon kurmaya, kaldırmaya, kaynağını kredilere tahakkuk ettirilen faizlerden veya sair suretlerle sağlamaya,

yetkilidir. Bakanlar Kurulu, (a) bendinde belirtilen yetkilerini Merkez Bankasına devredebilir.

2. Mevduat kabul etmeyen bankalar ile ilgili hususlar ve bu Kanunun bunlar hakkında uygulanmayacak hükümleri Kurulca belirlenir. Bu bankaların kuruluşunda ödenmiş sermaye tutarı 4 üncü maddenin (2) numaralı fıkrasının (d) bendinde belirtilen tutarın üçte ikisinden az olamaz. Bu bankaların bankalardan ve kendi müstakrizlerinden genel esaslar dahilinde sağladıkları paralar mevduat sayılmaz.

3. 14, 15 ve 16 ncı madde hükümleri hariç olmak üzere, bu Kanundaki parasal tutar ve sınırlar, 1 Ocak 1998 tarihi temel olmak üzere, Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan toptan eşya fiyatları endeksinin iki katının gerektirdiği miktar ve sınırları geçmemek üzere Kurul kararıyla artırılabilir.

4. Bankaların, kimliklerini ve vergi kimlik numaralarını belgelemeyen müşterileri adına mevduat, kredi ve yatırım hesabı açmaları, sözleşme düzenlemeleri, havale ve kambiyo hizmetleri ile diğer bankacılık ve mali hizmetleri vermeleri yasaktır. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin esas ve usuller Kurulun gözetildiği alınarak Maliye Bakanlığınca düzenlenir. Bu madde hükmüne ve Maliye Bakanlığınca yapılan düzenlemelere uymayanlar hakkında, 2/4/1998 tarihli ve 4358 sayılı Kanunun 5 inci maddesi hükmü bu Kanunun 17 nci maddesinde belirlenen kovuşturma usulü dahilinde uygulanır.

5. Türkiye'de faaliyette bulunan bankalardan birinin diğer bir veya birkaç banka ile birleşmesi veya bütün borç, alacak ve mevduatını Türkiye'de faaliyette bulunan diğer bir bankaya devretmesi Kurulun iznine bağlıdır. İzin tarihinden itibaren üç ay içinde ilgili bankaların yetkili organlarınca karar alınarak devir veya birleşme işlemlerine geçilmediği takdirde, verilen izin geçersiz olur. Merkez Bankası, Kurulca alınacak karar üzerine devir veya birleşme işlemleri süresince bankalara mevduat munzam karşılıkları hesabından iadeler yapabilir veya bu yükümlülüklerini erteleyebilir. Bankaların bu madde hükümlerine göre birleşme ve devirlerinde Türk Ticaret Kanunu hükümleri uygulanmaz. Birleşme ve devirlere ilişkin esas ve usuller Bakanlar Kurulu Kararı ile çıkarılacak bir yönetmelik ile belirlenir. Birleşme veya devir işleminin kesinleşmesini müteakip devredilen bankanın bütün hak ve borçları ile mevduatı devralan bankaya geçer ve devredilen bankanın tüzelkişiliği sona ererek kaydı Ticaret Sicilinden silinir.

6. Türkiye'de faaliyette bulunan bankalar faaliyetlerine son vermek ve bunları tasfiye etmek istedikleri takdirde, durumu Türkiye çapında basını ve dağıtım yapılan en az iki gazete ile ilan ve mevduat sahipleri ile alacaklılarına veya bu durumda sayılabilecek kişi ve kurumlara tebliğ ederek

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

ellerinde bulunan aynı ve nakdi her türlü mevduat ile emanet ve cari hesap bakiyelerini ve sair borçlarını, vadeli olsalar bile vadelerini beklemezsizin iki ay içinde iadeye ve bu süre içerisinde sahibi başvurmayan aynı ve nakdi her türlü mevduat, emanet ve alacakları Kurula tevdi etmeye mecburdurlar. Kurul, bu suretle verilen değerleri, takip eden yılbaşından başlamak üzere on yıl süre ile her yıl başında usulüne göre ilan etmek suretiyle saklar. Son ilan tarihinden itibaren altı ay içinde aranmayan bu değerler Fona gelir kaydolunur. Kurul, tasfiye işlemlerini denetlemeye ve ilgililerden gerek göreceği her türlü belge ve bilgiyi istemeye yetkilidir.

7. Bankalar dışındaki maff kuruluşların kuruluş ve faaliyetleri bu Kanun hükümlerine tabi değildir. Bu kurumların, kuruluşlarına, faaliyetlerine, organlarına ve tasfiyelerine ilişkin hususlar ile bunların Türk Ticaret Kanununun ve diğer mevzuatın çeke ilişkin hükümlerine tabi olup olmayacağı Bakanlar Kurulunca düzenlenir. Düzenleme dışı kalan hususlarda Türk Ticaret Kanunu ve ilgili diğer kanun hükümleri uygulanır. 3182 sayılı Bankalar Kanununun 96 ncı maddesine istinaden çıkarılmış mevzuat bu fıkra hükmüne istinaden çıkarılmış sayılır.

İdari suç ve cezalar

MADDE 14. — 1. Kurul kararıyla ve gerekçesi belirtilmek suretiyle bankalara, bu Kanunun;

a) 4 üncü maddesinin (7) numaralı fıkrasındaki izin alınmaksızın yapılan pay devirlerinin pay defterine kaydedilmesi halinde iki milyar lira,

b) 5 inci maddesinin (2), (3), ve (5) numaralı fıkralarına aykırı şekilde atama yapılması veya (7) numaralı fıkrasında belirtilen kişilerin yasaklanan görevlerde çalıştırılması halinde beş milyar lira ve cezanın tebliğ tarihinden itibaren on iş günü içinde aykırılığın giderilmemesi halinde bu sürenin bitiminden itibaren geçen her gün için verilmiş olan cezanın yüzde onu tutarında,

c) 5 inci maddesinin (8) numaralı fıkrasına aykırı şekilde şube ve temsilcilik açılması halinde on milyar lira,

d) 6 ncı maddesinin (2) numaralı fıkrasındaki yükümlülüğün yerine getirilmemesi halinde bir milyar lira,

e) 7 nci maddesinin (2), (3), (7) ve (8) numaralı fıkralarındaki kredi sınırlarına uyulmaması halinde iki milyar liradan az olmamak üzere aykırılık oluşturan tutarın yüzde biri ve (9) numaralı fıkrasındaki kredi yasaklarına uyulmaması halinde verilen kredinin yüzde beşi tutarında,

f) 7 nci maddesinin (11) numaralı fıkrasına aykırı davranılması halinde bir milyar lira,

g) 7 nci maddesinin (12) numaralı fıkrasına göre ayrılması gereken karşılıkların tesis edilmemesi halinde, beşyüz milyon liradan az olmamak üzere, ayrılması gereken karşılık tutarının binde beşi; üç aydan az olmamak üzere Kurulca verilecek süre içinde aykırılığın giderilmemesi halinde ise tesis edilmeyen karşılık tutarının yüzde onu tutarında,

h) 7 nci maddesinin (13) numaralı fıkrasındaki sınırlama ve yasaklamalara aykırı davranılması halinde, iki milyar liradan az olmamak üzere, aykırılık teşkil eden tutarın yüzde beşi ve cezanın tebliğ tarihinden itibaren bir yıl içinde aykırılığın giderilmemesi durumunda ise bu sürenin bitiminden itibaren aykırılığın giderildiği tarihe kadar geçen her gün için verilen cezanın yüzde biri tutarında,

i) 7 nci maddesi (14) numaralı fıkrasındaki yasaklama ve sınırlamalara aykırılık halinde, iki milyar liradan az olmamak üzere, yasaklama ve sınırlama konusu değer in yüzde onu ve cezanın tebliğ tarihinden itibaren bir yıl içinde aykırılığın giderilmemesi durumunda ise, kredi kullandırımın-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

dan kaynaklanan aykırılık hariç, bu sürenin bitiminden itibaren aykırılığın giderildiği tarihe kadar geçen her gün için verilen cezanın yüzde biri tutarında,

j) 7 nci maddesi (15) numaralı fıkrasının (a), (b) ve (d) bentlerine aykırı davranılması halinde üç milyar lira,

k) 13 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrası uyarınca alınan kararlara ve yapılan düzenlemelere aykırı şekilde faiz alınması veya verilmesi ya da sair menfaat sağlanması halinde, bir milyar liradan az olmamak üzere, sağlanan menfaat tutarında,

ve Bakanlar Kurulu ve Kurul tarafından bu Kanuna dayanılarak alınan kararlara, çıkarılan yönetmelik ve tebliğlere ve yapılan diğer düzenlemelere uyulmaması halinde bir milyar lira idarî para cezası uygulanır. İdarî para cezalarının uygulanmasından önce ilgili kuruluş ve kişilerin savunmaları alınır. Savunma istendiğine ilişkin yazının tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde savunma verilmemesi halinde savunma hakkından feragat edildiği kabul edilir. İdarî para cezalarının verilmesini gerektiren fiillerin tekrarı halinde, süreli ve oransal cezalar hariç olmak üzere, verilen para cezası iki katı, ikinci ve müteakip tekrarlarda üç katı artırılarak uygulanır. Bu cezaların verildiği tarihten itibaren iki yıl içinde idarî para cezası verilmesini gerektiren aynı fiil işlenmediği takdirde önceki cezalar tekrarda esas alınmaz. Verilen para cezaları bir taraftan ilgili bankaya tebliğ edilmekle beraber diğer taraftan tahsil ve gelir kaydı için Fona bildirilir. Bu Kanun ya da diğer kanunların adli cezalara ilişkin hükümleri uyarınca kovuşturma açılması halinde, kovuşturma sonuçlanıncaya kadar ayrıca idarî para cezası uygulanmaz.

2. Bu maddeye göre ceza uygulama hakkı, aykırılığın vuku bulduğu tarihten itibaren beş yıllık zaman aşımına tabidir.

3. Bu Kanununun 15 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasındaki suçları işleyenler hakkında kanuni kovuşturmaya geçilmekle birlikte, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Kurulun talebi üzerine valiliklerce bunların işyerleri geçici olarak kapatılacağı gibi, ilan ve reklamları durdurulur ya da toplatılır. Bu hüküm 5 inci maddenin (8) numaralı fıkrası hükümlerine aykırı olarak yurtiçinde açılan şube ve temsilcilikler hakkında da uygulanır.

Adli suç ve cezalar

MADDE 15. — 1. Bu Kanuna göre alınması gereken izinleri almaksızın bankacılık işlemleri ile uğraşan veya mevduat kabul eden veya ticaret unvanları ve her türlü belgeleri ve ilan ve reklamları ve kamuoyuna yaptıkları açıklamalarda banka adını kullanan, mevduat kabul ettikleri, bankacılık yaptıkları izlenimini yaratacak söz ve deyimleri kullanan gerçek kişiler ile tüzelkişilerin görevlileri fiile katılma derecelerine göre üç yıldan beş yıla kadar hâbis ve üç milyar liradan beş milyar liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar. Ayrıca Kurulun talebi üzerine, bu suçları işleyen kişilerin işyerlerinin sürekli veya bir yılı geçmemek üzere geçici olarak kapatılmasına, ilan ve reklamlarının durdurulması veya toplatılmasına mahkemece karar verilir.

2. Bu Kanununun 6 nci maddesinin (3) numaralı fıkrası hükümlü saklı kalmak kaydıyla, mevduat sahiplerinin mevduatlarını kasıtlı olarak geri almalarını engelleyen bankaların görevli veya ilgili mensupları altı aydan iki yıla kadar hâbis ve bir milyar lira ağır para cezası ile cezalandırılır.

3. Banka yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile diğer mensupları görevleri dolayısıyla kendilerine tevdi olunan veya muhafazaları, deneimleri ve sorumlulukları altında bulunan bankaya ait para veya sair varlıkları zimmetlerine geçirirlerse altı yıldan oniki yıla kadar ağır hâbis cezası ile cezalandırılacakları gibi bankanın uğradığı zararı tazmine mahkum edilirler. Bu fıkrada gösterilen

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

suç, bankayı aldatacak ve fiilin açığa çıkmamasını sağlayacak her türlü hileli faaliyette bulunmak suretiyle işlenmişse faile oniki yıldan aşağı olmamak üzere ağır hapis ve meydana gelen zararın üç katı kadar ağır para cezası verilir. Ayrıca, meydana gelen zararın ödenmemesi halinde mahkemece re'sen ödetirilmesine hükmlenir. Zararın kovuşturma yapılmadan önce tamamıyla ödenmiş olması halinde cezaların yarısı, ödeme hükümden önce gerçekleştirilmiş ise üçte bir oranında indirilir.

4. Bu Kanunda gösterilen yetkili mercilerin ve denetim görevlilerinin istedikleri bilgi ve belgeleri vermeyen ya da denetim görevlilerinin görevlerini yapmalarına engel olan gerçek kişilerle tüzelkişilerin görevli ve ilgilileri bir yıldan üç yıla kadar hapis ve bir milyar liradan üç milyar liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar. Bu fıkrada belirtilen cezalar 7 nci maddenin (15) numaralı fıkrasının (c) bendinde belirtilen yükümlülüğe uymayan bankaların sorumluluğu bulunan görevli ya da ilgilileri hakkında da uygulanır.

5. Bankaların bu Kanunda gösterilen merciler ile denetim görevlilerine, mahkemelere ve diğer resmî dairelere hitaben düzenledikleri belgelerle yayımladıkları belgelerde yapılan gerçeğe aykırı beyanlardan dolayı bunları veya bunların düzenlenmesine esas olan her türlü belgeleri imza edenler görev ve ilgilerine ve fiile katılma derecelerine göre iki yıldan dört yıla kadar hapis ve üç milyar liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

6. Bankaların itibarını kırabilecek ya da şöhretine ya da servetine zarar verebilecek bir hususa kasten sebep olan ya da bu yolda asılsız haberler yayanlar için bir yıldan iki yıla kadar hapis ve bir milyar liradan iki milyar liraya kadar para cezası hükmlenir. Bu fiilin 15/7/1950 tarihli ve 5680 sayılı Basın Kanununda belirtilen ya da radyo, televizyon, video gibi yayın araçlarından biri ile işlenmesi ya da nakledilmesi halinde iki yıldan dört yıla kadar hapis ve iki milyar liradan dört milyar liraya kadar para cezasına hükmlenir.

7. Bu Kanunun uygulanması ve uygulanmasının denetiminde görev alanlar görevleri sırasında öğrendikleri bankalar ile bunların iştirakleri, kuruluşları ve müşterilerine ait sırları bu Kanuna ve özel kanunlarına göre yetkili olanlardan başkasına açıklayamazlar ve kendi yararlarına kullanamazlar. Bu yükümlülük görevden ayrılmalarından sonra da devam eder. Bu yükümlülüğe uymayan kişiler için iki yıldan dört yıla kadar ağır hapis ve iki milyar liradan az olmamak üzere ağır para cezasına hükmlenir.

8. Bankaların mensupları ve diğer görevlileri, sıfat ve görevleri dolayısıyla öğrendikleri bankalara veya müşterilerine ait sırları bu konuda kanunen açıkça yetkili kılınan mercilerden başkasına açıklayamazlar. Bu madde hükmüne aykırı davrandığı tespit edilen kişiler için bir yıldan üç yıla kadar ağır hapis ve bir milyar liradan az olmamak üzere ağır para cezasına hükmlenir. Kredilerin takip ve kontrolü için 7 nci maddesinin (13) numaralı fıkrasında belirtilen malî kurumlar arasında müşterileri ile ilgili olarak doğrudan doğruya veya en az on kurum tarafından kurulacak şirketler vasıtasıyla yapılacak bilgi alışverişi bu hükmün dışındadır.

9. (7) ve (8) numaralı fıkralarda yazılı kişiler sırları kendileri ya da başkaları için yarar sağlamak amacıyla açıklarlarsa, üç yıldan beş yıla kadar ağır hapis cezasına ve üç milyar liradan az olmamak üzere ağır para cezasına mahkum edilmekle birlikte, fiilin önemine göre görev yapmalarını geçici veya süreklî olarak yasaklanır.

10. Bu Kanuna göre suç teşkil eden hareket ve fiiller başka kanunlara göre de cezayı gerektirdiği takdirde failleri hakkında en ağır cezayı gerektiren kanun maddesi uygulanır. 29/6/1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun sorumluluğu gerektiren hükümleri saklıdır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Diğer kanunlara aykırılıklar

MADDE 16. — 1. 14/1/1970 tarihli ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 40 ıncı maddesinin (II) numaralı paragrafının (a) bendi uyarınca umumi dispo nibilite ve mevduat karşılıkları için tespit edilen oranları süresi içinde tesis etmeyen veya noksan tesis eden ya da (c) bendi uyarınca Merkez Bankasınca alınan ayarlama kararlarına uymayan bankalar ile sorumluları hakkında beşyüz milyon liradan bir milyar liraya kadar para cezası uygulanır.

2. 14/1/1970 tarihli ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 43 ve 44 üncü maddelerinde gösterilen zorunluluk ve yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde sorumlular hakkında 15 inci maddenin (4) ve (5) numaralı fıkra hükümleri uygulanır.

3. (1) ve (2) numaralı fıkra hükümleri dolayısıyla kovuşturma yapılması, kanuna aykırılığın Merkez Bankasınca tespiti halinde bu Bankanın bildirmesi üzerine, diğer hallerde bu Bankanın görüşü alınarak Kurul tarafından Cumhuriyet Başsavcılığına yazılı başvuruda bulunulmasına bağlıdır. Bu takdirde 17 nci madde hükümleri uygulanır.

4. 14/1/1970 tarihli ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 35 inci maddesine aykırı hareket edenler 15 inci maddenin (7) ve (9) numaralı fıkraları gereğince cezalandırılırlar.

Kovuşturma usulü ve para cezalarının tahsili

MADDE 17. — 1. Bu Kanunda belirtilen cezalara ilişkin suçlardan dolayı kovuşturma yapılması Kurulun Cumhuriyet Başsavcılığına yazılı başvuruda bulunmasına bağlıdır. Bu başvuru ile Kurul aynı zamanda müdahil sıfatını kazanır.

2. Cumhuriyet savcılarını kovuşturmaya yer olmadığına karar verilerse, Kurul, 4/4/1929 tarihli ve 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa göre kendisine tebliğ edilecek bu kararlara karşı itiraza yetkilidir.

3. 15 inci maddenin (6), (8) ve (9) numaralı fıkralarında yazılı suçlardan dolayı ilgili kuruluşların dava açma hakkı saklıdır.

4. Bu maddeye göre açılacak davalar, ilgili bankanın merkezinin bulunduğu yerdeki mahkemelerde 8/6/1936 tarihli ve 3005 sayılı Meşhud Suçların Muhakeme Usulü Kanunu hükümlerine göre görülür.

5. Bu Kanunda gösterilen para cezaları 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri gereğince tahsil edilir. Para cezalarında tüzelkişilerin sorumluluğu 29/6/1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 65 inci maddesine göre tayin olunur.

Kaldırılan ve değiştirilen hükümler

MADDE 18. — 1. 25/4/1985 tarihli ve 3182 sayılı Bankalar Kanunu ile ek ve değişiklikleri ile bu Kanuna istinaden çıkarılmış karar, yönetmelik ve tebliğler yürürlükten kaldırılmıştır.

2. 9/12/1994 tarihli ve 4059 sayılı Hazine Müsteşarlığı ile Dış Ticaret Müsteşarlığı Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanunun bankaçılık konusunda Hazine Müsteşarlığına görev ve yetki veren hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

3. 14/1/1970 tarihli ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 4 üncü maddesinin I/f , I/j ve III/b bentleri, 22 nci maddesinin (5) ve (14) numaralı 43 üncü maddesinin ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkraları yürürlükten kaldırılmış, 4 üncü maddesinin III/c bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir;

(Hükümetin Teklif Ettığı Metin)

“Banka dışı mali kurumlarla ilgili kuruluş izinleri ve bunlardan, tasfiyeleri hususunda karar alma yetkisi Hükümete ait olanların tasfiyeleri hakkında karara varılmadan önce Bankanın mütalaa alınır.”

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu Kanunun 3 üncü maddesinde belirtilen “Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu”. 1/1/2000 tarihinde göreve başlamak üzere teşkil olunur. Kurula ilk defa yapılacak olan üye atamasında üyelere ikisi 2 yıllığına, ikisi 4 yıllığına, Başkan ve kalan iki üye ise 6 yıllığına atanır. Kurulun faaliyete başlayacağı tarihe kadar bu Kanunla Kurula verilmiş olan görev ve yetkilerin 3182 sayılı Bankalar Kanunu hükümlerine göre ilgili merciler tarafından yürütülmesine devam olunur.

Bu Kanunda belirtilen Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu faaliyetine başlayıncaya kadar, bu Kurulun teşkiline, faaliyetlerine ve bu Kanunun uygulanmasına yönelik yönetmelik ve tebliğler ile 1999 yılı kuruluş bütçesine ilişkin çalışmalar Hazine Müsteşarlığı tarafından yürütülür. Kurulun faaliyete geçeceği tarihe kadar olan hazırlık dönemi giderlerini karşılamak üzere, bu Kanunun 3 üncü maddesine göre bir kuruluş bütçesi yapılır ve giderler 1998 yılı sonu bilanço toplamalarına göre 1999 yılı Mayıs ayı sonuna kadar bankalardan tahsil edilir. Kurulun faaliyete başladığı 1/1/2000 tarihinde Hazine Müsteşarlığı bünyesindeki Banka ve Kambiyo Genel Müdürlüğünün bankacılıkla ilgili birimleri, Bankalar Yeminli Murakıpları Kurulu ve Merkez Bankasının ilgili birimlerinin personeli, muvafakatları alınmak kaydıyla, kullanımlarındaki demirbaşlarla birlikte başkaca bir işleme gerek olmaksızın Kurula devrolunmuş sayılır.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu, faaliyete başladığı tarihten itibaren bir yıl içinde, Kanunun 3 üncü maddesindeki şartlar aranmaksızın bir defaya mahsus olmak üzere kamu veya özel kuruluşlardan Kurulda çalışacak yeterli kadar uzman atayabilir. Kamu kuruluşlarından uzman olarak atanacaklarda ayrıca mesleklerine yarışma ve yeterlik sınavı ile girmiş olmaları şartı aranır.

Bu Kanunun 9 uncu maddesinde belirtilen Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu 1/1/2000 tarihinde göreve başlar. Bu tarihe kadar, bu Kanunla Fona verilmiş olan her türlü görev ve yetkiler 3182 sayılı Bankalar Kanunu ile kurulmuş bulunan Merkez Bankası nezdindeki Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından yürütülür ve sigorta primi dahil her türlü gelirleri bu Fon tarafından tahsil edilir. Merkez Bankası nezdindeki Fonun her türlü hak, alacak, görev ve yetkileri 1/1/2000 tarihinde başkaca bir işleme gerek kalmaksızın bu Kanunun 9 uncu maddesi uyarınca kurulan Fona devrolunur.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu Kanunda belirtilen kararname, yönetmelik ve tebliğler çıkarılınca kadar, yürürlükten kaldırılan mevzuatın bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte faaliyette bulunan bankalar anasözleşmeleri ile ödenmiş sermayelerini bir yıl içinde bu Kanuna uygun hale getirmek zorundadırlar.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte mevcut şube sayılarına göre 5 inci maddenin (8) numaralı fıkrası uyarınca şubelerine tahsis etmeleri gereken toplam sermaye miktarını karşılayacak düzeyde ödenmiş sermayeye sahip olmayan bankaların, ödenmiş sermayelerini iki yıl içinde gereken miktara tamamlamaları zorunludur. Bu bankalar, yükümlülüklerini yerine getirinceye kadar yeni şube açamazlar.

Durumları 4 üncü maddenin (7) numaralı fıkrası hükmüne uymayan tüzelkişi banka ortakları, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde bu Kanuna intibak etmedikleri takdir-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

de temettü dışındaki ortaklık haklarından yararlanamazlar. Bu durumda bunlara ait ortaklık hakları intibakları tamamlanıncaya kadar Fon tarafından kullanılır.

5 inci maddenin (1) numaralı fıkrasının murahhas üyelere ilişkin hükmü Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte görev yapmakta olan kişiler hakkında, bu görevlerine devam ettikleri sürece uygulanmaz.

Bankalar, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce açtıkları kredileri onsekiz ay içinde bu Kanun hükümlerine uygun hale getirmek zorundadırlar.

7 nci maddenin (3) numaralı fıkrasının (a) bendindeki oran Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi izleyen altıncı ayın sonuna kadar yüzde yetmişbeş, altıncı ayın sonundan onsekizinci ayın sonuna kadar yüzde yetmiş, onsekizinci ayın sonundan otuzuncu ayın sonuna kadar yüzde altmışbeş, otuzuncu ayın sonundan kırkikinci ayın sonuna kadar yüzde altmış, kırkikinci ayın sonundan ellidördüncü ayın sonuna kadar yüzde ellibeş olarak uygulanır.

Bankalar iştirak tutarlarını 31/12/1999 tarihine kadar bu Kanun hükümlerine uygun hale getirmek zorundadırlar.

Bankalarca, 3182 sayılı Bankalar Kanununun 32 nci maddesinin (1) numaralı fıkrası hükmü gereğince ayrılmış bulunan "Muhtemel Zararlar Karşılığı" hesabındaki bakiyeler "İhtiyari Yedek Akçeler Hesabı"na aktarılır.

Bu Kanunun yayımı tarihinden önce, 25/4/1985 tarihli ve 3182 sayılı Kanunun 16/6/1994 tarihli ve 538 sayılı Kanun Hükmünde Karamame ile yürürlükten kaldırılan 64 üncü maddesinin (3) numaralı fıkrasına dayanılarak yapılan işlemler hakkında eski hükümlerin uygulanmasına devam olunur.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Yürürlük

MADDE 19. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 20. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Mesut Yılmaz

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.V. <i>H. Özkan</i>	Millî Sav. Bak. ve Başb. Yrd. V. <i>M. Batallı</i>	Devlet Bakanı <i>G. Taner</i>
Devlet Bakanı <i>H. Özkan</i>	Devlet Bakanı <i>Y. Seçkiner</i>	Devlet Bakanı <i>İ. Saygın</i>
Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. H. S. Türk</i>	Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. S. Yıldırım</i>	Devlet Bakanı <i>R. Serdaroğlu</i>
Devlet Bakanı <i>M. Güldere</i>	Devlet Bakanı <i>Prof. Dr. Ş. Gürel</i>	Devlet Bakanı V. <i>İ. Saygın</i>
Devlet Bakanı <i>Dr. İ. Çelebi</i>	Devlet Bakanı <i>M. Yılmaz</i>	Devlet Bakanı <i>Y. Aktuna</i>
Devlet Bakanı <i>B. Kara</i>	Devlet Bakanı <i>C. Kavak</i>	Devlet Bakanı
Devlet Bakanı <i>R. K. Yücelen</i>	Devlet Bakanı <i>H. Gemici</i>	Devlet Bakanı <i>M. Batallı</i>
Adalet Bakanı <i>H. Denizkurdu</i>	İçişleri Bakanı <i>K. Aktaş</i>	Dışişleri Bakanı V. <i>Ş. Gürel</i>
Maliye Bakanı <i>Z. Temizel</i>	Millî Eğitim Bakanı <i>H. Uluğbay</i>	Bayındırlık ve İskân Bakanı <i>Y. Topçu</i>
Sağlık Bakanı <i>H. İ. Özsoy</i>	Ulaştırma Bakanı <i>A. A. Denizolgun</i>	Tarım ve Köy İşleri Bakanı <i>M. Taşar</i>
Çalışma ve Sos. Güv. Bak. <i>Prof. Dr. N. Çağan</i>	Sanayi ve Ticaret Bakanı <i>Y. Erez</i>	Enerji ve Tabii Kay. Bak. V. <i>İ. Gürdal</i>
Kültür Bakanı V. <i>H. Uluğbay</i>	Turizm Bakanı <i>İ. Gürdal</i>	Orman Bakanı <i>E. Taranoğlu</i>
	Çevre Bakanı V. <i>R. K. Yücelen</i>	

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

BANKALAR KANUNU TASARISI

Amaç ve kapsam

MADDE 1. – 1. Bu Kanunun amacı, tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerini korumak, malî piyasalarda güven ve istikrarı ve ekonomik kalkınmanın gereklerini de dikkate alarak kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışmasını sağlamak üzere bankaların kuruluş, yönetim, çalışma, devir, birleşme, tasfiye ve denetlenmelerine ilişkin esasları düzenlemektir.

2. Türkiye’de kurulmuş ve kurulacak bankalar ile yurtdışında kurulmuş ve kurulacak bankaların Türkiye’deki şubeleri bu Kanun hükümlerine tâbidir. Özel kanunlarla kurulmuş olan bankalar hakkında da kanunlarında yer alan hükümler dışında bu Kanun hükümleri tatbik olunur. Bu Kanun-da açıklık olmayan hallerde genel hükümler uygulanır.

Tanımlar

MADDE 2. – Bu Kanunun uygulanmasında;

İlgili Bakan; Başbakan veya görevlendireceği Devlet Bakanını,

Kurum ; Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunu,

Kurul ; Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunu,

Başkan; Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu Başkanını,

Merkez Bankası ; Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Anonim Şirketini,

Fon ; Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunu,

Banka; Bu Kanuna göre banka adı altında Türkiye’de kurulan kuruluşlar ile yurtdışında kurulu bankaların Türkiye’deki şubelerini,

Şube ; Bankaların elektronik işlem cihazlarından ibaret birimleri hariç, şube, ajans ve mevduat kabulü veya diğer bankacılık işlemleriyle uğraşan sabit ya da seyyar büroları gibi her türlü yerel teşkilatlarını,

Ödenmiş sermaye; Bankaların üç aylık hesap özetlerindeki fiilen ve her türlü muvazaadan arif olarak ödenmiş veya Türkiye’ye ayrılmış ve ödenmiş sermayelerinden, bilançoda görülen zararın yedek akçelerle karşılanamayan kısmı düşüldükten sonra kalan tutarı,

Yedek akçeler; Bankaların 29/6/1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve ilgili kanunlar ile anasözleşmelerine göre ayırdıkları ve üç aylık hesap özetlerinde görülen yedek akçelerinden varsa bilanço zararının düşülmesinden sonra elde edilen tutarı,

Özkaynak; Bankaların ödenmiş veya Türkiye’ye ayrılmış sermayeleri ve yedek akçeleri ile Kurulca belirlenecek diğer sermaye benzeri kaynaklar toplamını,

ifade eder.

“Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu

MADDE 3. – 1. Bu Kanun ve ilgili diğer mevzuatın, Kanunda gösterilen yetkiler çerçevesinde düzenlemeler de yapmak suretiyle uygulanmasını sağlamak, uygulamayı denetlemek ve sonuçlandırmak, tasarrufların güvence altına alınmasını temin etmek ve Kanunla verilen diğer görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak üzere kamu tüzelkişiliğini haiz, idarî ve malî özerkliğe sahip “Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu” kurulmuştur. Kurum, tasarruf sahiplerinin haklarını ve bankaların düzenli ve emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye sokabilecek ve ekonomide önemli za-

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

rarlar doğurabilecek her türlü işlem ve uygulamaları önlemek, kredi sisteminin etkin bir şekilde çalışmasını sağlamak üzere gerekli karar ve tedbirleri almak ve uygulamakla yükümlü ve yetkilidir. Kurumun merkezi Ankara'dadır. Kurum gerekli gördüğü yerlerde teşkilat kurabilir.

2. İlgili Bakan, Fon dahil olmak üzere Kurumun yıllık hesapları ile harcamalarına ilişkin işlemlerini Sayıştay denetçisi, Başbakanlık müfettişi ve maliye müfettişinden oluşan bir komisyona denetletir; denetleme sonuçlarıyla ilgili gerekli tedbirleri alır. Denetim sonuçları ile bunlara ilişkin işlemleri ve alınan tedbirleri gösterir bir rapor, Kurumun yıllık faaliyet raporu ile birlikte ilgili Bakan tarafından Bakanlar Kuruluna sunulur.

3. Kurumun karar organı, biri başkan, biri ikinci başkan olmak üzere yedi üyeden oluşan Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kuruludur. Kurul Başkanı, Kurumun da başkanıdır. Üyelerin hukuk, iktisat, maliye, bankacılık, işletmecilik, kamu yönetimi ve dengi dallarda veya bu dallarla ilgili mühendislik alanlarında en az lisans düzeyinde öğrenim yapmış olmaları gerekir. Üyeler Hazine Müsteşarlığına önerilecek dört aday arasından iki, maliye Bakanlığı, Merkez Bankası, Türkiye Bankalar Birliği, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve Sermaye Piyasası Kurulu tarafından önerilecek ikişer aday arasından birer kişi olmak üzere Bakanlar Kurulunca atanır. Bakanlar Kurulu, atanan adaylardan birini başkan olarak görevlendirir. Başkanın teklifi ve Kurulun onayı ile üyelere biri ikinci başkan olarak seçilir. Kurul üyeliğine önerilecek kişilerden;

a) Hazine Müsteşarlığı, Merkez Bankası ve Türkiye Bankalar Birliği tarafından önerilecek adayların tamamı ile Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve Sermaye Piyasası Kurulu tarafından önerilecek adayların yarısının bankacılık veya finans alanında fiilen 12 yıl çalışmış ve üst düzey yöneticilik yapmış olanlardan,

b) Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve Sermaye Piyasası Kurulu tarafından önerilecek diğer adayların ise bankacılık veya ticaret hukuku alanında temayüz etmiş, bankacı, hukukçu veya bu alanda akademik unvanı haiz ve bu alanlarda 12 yıl çalışmış bulunanlardan,

c) Maliye Bakanlığınca önerilecek adayların, maliye alanında en az 12 yıl üst düzey yönetici veya denetim elemanı olarak görev yapmış olanlardan,

teklif edilmesi gerekir.

4. a) Kurul Başkan ve üyelerinin görev süresi altı yıldır. Süreleri biten üyeler yeniden seçilebilirler. Başkanlık ve üyelikler, görev süreleri dolmadan herhangi bir sebeple boşaldığı takdirde, boşalan yerlere yukarıda belirtilen esaslar dahilinde iki ay içinde seçim ve atama yapılır. Bu şekilde atanmalar, yerine atandıkları kişinin süresini tamamlar. Üyelerin hastalık, kaza ve sair nedenlerle geçici iş göremezliğe uğraması ve bu durumun Kurulun karar almasını tehlikeye düşürmesi halinde, bunların yerine mesleki kıdemi en yüksek olandan başlamak üzere kıdem sırasına göre Kurum Başkan Yardımcıları vekâlet eder. Geçici iş göremezlik halinin üç aydan fazla sürmesi halinde, bu durumda olan üyelerin üyelikleri düşer ve bunların yerlerine yedi gün içinde atama yapılır.

b) Kurul Başkan ve üyelerinin görev süreleri dolmadan görevlerine son verilemez. Ancak atanmaları için gerekli şartları kaybettikleri veya durumlarının (5) numaralı fıkraya aykırı düştüğü tespit edilen, görevleri ile ilgili olarak işledikleri suçlardan dolayı haklarında verilen mahkûmiyet kararı kesinleşen Kurul Başkan ve üyeleri süreleri dolmadan Başbakanın onayı ile görevden alınırlar. Bu durumda en geç iki ay içinde üye ataması yapılır. Bu durumun Kurulun karar almasını tehlikeye düşürmesi halinde, bu süre zarfında, bu üyelerin yerine mesleki kıdemi en yüksek olanından başlamak üzere kıdem sırasına göre Kurum Başkan Yardımcıları üyelik görevini görür.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

c) Bu fıkra hükmüne istinaden Kurul üyelerine vekâlet eden ya da görev yapan Başkan Yardımcılarının mali ve özlük haklarında bir değişiklik olmaz.

5. Kurul üyeleri, özel bir kanuna dayanmadıkça resmî veya özel hiçbir görev alamaz, ticaretle uğraşamaz, serbest meslek faaliyetinde bulunamaz, ücret karşılığı konferans ve ders veremez, sınav ve benzeri görev alamaz, her türlü ortaklıklarda pay sahibi olamazlar. Dernek, vakıf, kooperatif ve benzeri yerlerde yöneticilik yapamazlar. Kurul üyeleri görevden ayrılmalarını takip eden 3 yıl süreyle bu Kanun kapsamına giren kuruluşlarda üst düzey görevli olarak çalıştırılmazlar.

6. Kurul üyeleri, Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu huzurunda görevlerinin devamı süresince görevlerini tam bir dikkat ve dürüstlük ile yürüteceklerine, kanun hükümlerine aykırı hareket etmeyeceklerine ve ettirmeyeceklerine dair yemin ederler. Yemin için yapılan başvuru Yargıtaya acele işlerden sayılır. Kurul üyeleri, yemin etmedikçe göreve başlayamazlar.

7. Kurul, Başkan veya bulunmadığı hallerde İkinci Başkanın başkanlığında en az beş üyenin hazır bulunması ile toplanır. Kurul kararları en az dört üyenin aynı yöndeki oyuyla alınır. Kurul kararları kesindir. Başkan ve üyeler 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 245 inci maddesinin üçüncü bendinde yazılı derecelerde akrabalığı bulunan kimselerle ilgili konulardaki müzakerelere iştirak edemez ve oylamaya katılamazlar. Kurumun genel yönetim ve temsili ile Kurulca alınan kararların yürütülmesi Başkana aittir. Başkanın izin, hastalık, yurtiçi ve yurtdışı görevlendirme, görevden uzaklaştırma ve görevde bulunmadığı diğer hallerde İkinci Başkan Başkana vekâlet eder.

8. Kurul üyeleri ile Kurumun her türlü personeli, çalışmaları ve denetlemeleri sırasında ilgililere ve üçüncü kişilere ait öğrendikleri sırları bu konuda kanunen yetkili kılınan mercilerden başkasına açıklayamazlar ve kendi yararlarına kullanamazlar. Bu yükümlülük görevden ayrılmalarından sonra da devam eder. Kurumun para, evrak ve her çeşit malları Devlet malı hükmündedir. Kurul üyeleri ve Kurum personeli, görevleri esnasında veya görevleri nedeniyle işledikleri ve kendilerine karşı işlenen suçlar bakımından Devlet memuru sayılırlar. Buna ilişkin soruşturmalar genel hükümlere göre yapılır. Kurul Başkanı, üyeleri ve başkan yardımcıları hakkında soruşturma yapılabilmesi için ilgili Bakanın izni gerekir.

9. Kurum, görevleri ile ilgili konularda bakanlıklardan, ilgili resmî ve özel kuruluşlar ile kişilerden gizli dahi olsa her türlü belge ve bilgiyi isteyebilir. Bunlar sözkonusu isteğe cevap vermek ve Kurumun görevlilerine gereken kolaylığı göstermekle yükümlüdürler. Kurum, talepleri halinde veya gerektiğinde Hazine Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ile Merkez Bankasına para, kredi ve bankacılık politikalarının yürütülmesi ile ilgili konularda mütalâa ve bilgi verir.

10. Yabancı ülke kanunlarına göre denetime yetkili mercilerin, kendi ülkelerindeki malî piyasalarda faaliyet gösteren kuruluşların Türkiye'deki bu Kanuna tâbi şube veya ortaklıklarında denetim yapma ve bilgi isteme taleplerinin yerine getirilmesi Kurulun iznine tâbidir. Bu mercilerce istenen bilgiler, açıklanmaması kaydıyla Kurum tarafından verilebilir. Kurul yabancı ülkelerin denetime yetkili mercileri ile yapacağı anlaşmalar çerçevesinde bankacılıkla ilgili her türlü işbirliği ve bilgi alışverişinde bulunabilir.

11. Kurum, Kurul kararıyla bu Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelikler ve tebliğler çıkarmaya yetkilidir. Kurul ve Kurum, yetkilerini, düzenleyici işlemler tesis ederek ve özel nitelikli kararlar alarak kullanır. Düzenleyici işlem niteliğindeki yönetmelik ve tebliğler, Resmî Gazetede

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

yayımlanarak yürürlüğe konulur. Özel nitelikli kararlardan gerekli görülenler, Kurumun haftalık bülteni ile ilgili kişi ve kuruluşlara duyurulur.”

Kurum başkanlığı ve hizmet birimleri

MADDE 4. – 1. Başkana görevlerinde yardımcı olmak üzere Kurul kararıyla üç başkan yardımcısı atanır. Başkan yardımcıları hukuk, iktisat, maliye, bankacılık, işletmecilik, kamu yönetimi, istatistik ve mühendislik dallarında en az lisans düzeyinde öğrenim görmüş ve Kurumda veya Kurumun görev alanına giren konularda en az 10 yıl çalışmış kişiler arasından seçilir.

2. a) Kurumun hizmet birimleri; Kurum görev ve yetkilerinin gerektirdiği sayıda daire başkanlıkları şeklinde teşkilatlanmış ana hizmet birimleri, Bankalar Yeminli Murakıpları Kurulu, danışma birimleri ve yardımcı hizmet birimlerinden oluşur. Kurumun hizmet birimleri ile bunların görev ve sorumlulukları Kurulun önerisi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

b) Bu Kanun ile Kuruma verilen görevlerin gerektirdiği aslı ve sürekli görev ve hizmetler Bankalar Yeminli Murakıpları ve Yardımcıları ile Bankacılık Uzman ve Uzman Yardımcılarından oluşan meslek personeli ve diğer personel eliyle yürütülür.

c) Kurum emrinde çalıştırılan bankalar yeminli murakıpları ve Yardımcıları ile bankacılık uzman ve uzman yardımcıları ve diğer personel, sözleşmeli olarak istihdam edilir.

d) Bankacılık uzman yardımcıları konuları ile ilgili dallarda en az lisans düzeyinde öğrenim yapmış adaylar arasından sınavla seçilerek alınırlar. Uzman yardımcılığına atananlar, en az üç yıl çalışmak ve olumlu sicil almak kaydıyla konuları ile ilgili hazırlayacakları uzmanlık tezinin Kurulca kabul edilmesi ve yapılacak uzmanlık sınavında başarılı olmaları halinde, en az beş üyenin olumlu oyu ile alınmış Kurul kararıyla Bankacılık Uzmanı olarak atanırlar. Bankacılık uzman ve uzman yardımcılığı yeterlik ve yarışma sınavları ile çalışma usul ve esasları yönetmelikle düzenlenir.

Bankalar yeminli murakıpları

MADDE 5. – 1. Bu Kanun ile diğer kanunların bankalarla ilgili hükümlerinin uygulanmasının ve her türlü bankacılık işlemlerinin denetimi, bankaların varlıkları, alacakları, özkaynakları, borçları, kâr ve zarar hesapları arasındaki ilgi ve dengelerin ve malî bünyeyi etkileyen diğer tüm unsurların tespit ve tahlili Kurum adına doğrudan Başkana bağlı bir Kurul teşkil eden bankalar yeminli murakıpları ve yardımcıları tarafından yapılır.

2. Bankalar yeminli murakıpları ve yardımcıları, bu Kanunda yazılı görevleriyle kayıtlı olmak üzere vergi inceleme yetkisine ve 20/2/1930 tarihli ve 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun hükümlerine aykırı hareket eden banka ve ilgililer hakkında adigeçen Kanunun ek 1 inci maddesindeki yetkilere sahip oldukları gibi tüm bankaların kuruluş kanunu hükümleri ile diğer kanunların bankalarla ilgili hükümlerinin uygulanmasını da denetlemeye yetkilidirler.

3. Bankalar yeminli murakıpları ve yardımcıları, bankalar ve bankaların iştirak ve kuruluşları ile diğer gerçek ve tüzelkişilerden bu Kanun hükümleri ile ilgili görecekleri bütün bilgileri istemeğe, bunların tüm defter, kayıt ve belgelerini incelemeye yetkili olup, bilgi istenenler de istenilen bilgileri vermekle, defter, kayıt ve belgeleri incelemeye hazır bulundurmakla yükümlüdürler.

4. Kamu kurum ve kuruluşları, Merkez Bankası ve benzeri kuruluşlar ile Risk Merkezi görevleriyle ilgili olarak istenecek her türlü bilgiyi gizli de olsa bankalar yeminli murakıpları ve yardımcılarına verirler.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

5. Bankalar yeminli murakıp yardımcılarını konuları ile ilgili dallarda yükseköğrenim yapmış adaylar arasından sınavla seçilerek alınırlar. En az üç yıl bankalar yeminli murakıp yardımcılığı yaptıktan sonra yeterlik sınavında başarı gösterenler, en az beş üyenin olumlu oyu ile alınmış Kurul kararıyla bankalar yeminli murakıpları olarak atanırlar.

6. Bankalar Yeminli Murakıpları Kurulu Başkanı, Kurum başkan yardımcısı statüsünde olup bankalar yeminli murakıpları sıfat ve yetkisini taşır.

7. Bankalar yeminli murakıpları ve yardımcılarını Ankara'da Asliye Ticaret Mahkemesinde yemin etmedikçe denetim yapamazlar.

8. Bankalar yeminli murakıplarının çalışma esas ve usulleri bir yönetmelikle düzenlenir.

Kurum çalışanlarının özlük ve mali hakları, Kurumun bütçesi

MADDE 6. – 1. a) Kurum personeli ile Kurul üyeliklerine atanmalar hakkında 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile ek ve değişikliklerine ilişkin hükümler uygulanır. Emeklilik açısından Kurul Başkanına Bakanlık Müsteşarı, Kurul üyelerine Bakanlık Müsteşar Yardımcısı, Kurum Başkan Yardımcılarına Bakanlık Genel Müdürü, Bankalar Yeminli Murakıpları Kurulu Başkanına Bakanlık Kurul Başkanı, Kurum 1 inci dereceli Daire Başkanlarına Bakanlık Genel Müdür Yardımcısı, en az dört yıl süreli yükseköğrenim veren fakülte veya yüksek okulları bitirmiş, Türkiye düzeyinde teftiş, denetim veya inceleme yetkisine sahip ve birinci dereceli Bankalar Yeminli Murakıplarına bakanlık müfettişi, en az dört yıl süreli yükseköğrenim veren fakülte veya yüksekokulları bitirmiş, kazanılmış hak aylıkları birinci derecede olmak şartıyla Bankacılık Uzmanlarına Hazine Uzmanı için tespit edilen ek gösterge ve makam tazminatı uygulanır. Bu görevlerde geçirilen süreler makam tazminatı ödenmesini gerektiren görevlerde geçmiş sayılır.

b) Kurul Başkan ve üyeliklerine atanarlardan atama yapılmadan önce kanunla kurulmuş diğer sosyal güvenlik kurumlarına bağlı olanların bu kurumlara bağlılıkları devam eder ve bunlar hakkında yukarıdaki hükümler uygulanmaz.

c) Kurul Başkan ve üyeliklerine atanarlarm Kurulda görev yaptıkları sürede eski görevleri ile olan ilişkileri kesilir. Ancak, Kuruldaki görevleri sona erdikten sonra ilgili Bakan tarafından, mükteseplerine uygun bir kadroya atanırlar. Akademik unvanların kazanılması için gerekli şartlar saklıdır.

2. a) Kurul üyelerinin aylık ücretleri Bakanlar Kurulunca belirlenir.

b) Kurum personelinin ücret ve diğer mali hakları, Bakanlar Kurulunca belirlenecek esaslar çerçevesinde Kurulca tespit olunur.

3. Kurumun giderleri Kurul kararıyla yürürlüğe giren yıllık bütçeye göre yapılır. Kurumun bütçe yılı takvim yılıdır. Bütçe, bütçe yılından önce gelen 30 gün içinde hazırlanır ve giderler bir önceki yıl sonu bilanço toplamına göre bankalarca bütçenin yürürlüğe girmesinden önce Kuruma yapılacak ödemelerle karşılanır. Giderlere katılma payı olarak tahsil olunacak tutar bankaların bilanço toplamalarının onbinde ikisini geçemez. Belirtilen süre içerisinde ödenmeyen gider payları 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edilir. Kurulun bütçe uygulama sonuçlarına ilişkin Yıllık Mali Raporu ve Bütçe Kesin Hesabı, Bakanlar Kurulu kararıyla ibra edilir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

4. Kurum, 26/5/1927 tarihli ve 1050 sayılı Muhasebeci Umumiye Kanunu, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 2/4/1987 tarihli ve 3346 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri ile Fonların Türkiye Büyük Millet Meclisince Denetlenmesinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun, 21/2/1967 tarihli ve 832 sayılı Sayıştay Kanunu, 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu, 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu ile bunların ek ve değişikliklerine tâbi değildir.

5. Kurul üyeleri ile Kurumun her türlü personelinin 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin (A) fıkrasının 1, 4, 5, 6 ve 7 nci bentlerinde belirtilen şartları taşımaları zorunludur.

6. 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununun grev ve lokavt yasaklarına ilişkin hükümleri Kurum hizmetleri ile görevlilerine de uygulanır.

Bankaların kuruluşları ve faaliyete geçme esasları

MADDE 7. - 1. Türkiye'de bir bankanın kurulması veya yurtdışında kurulmuş bir bankanın Türkiye'de ilk şubesinin açılmasına Kurulun, en az beş üyenin olumlu oyuyla aldığı karara istinaden yapacağı öneri üzerine Bakanlar Kurulu tarafından izni verilir. İzin için yapılacak başvurular ve iznin verilmesine ilişkin esas ve usuller, Kurulun önerisi üzerine, Bakanlar Kurulunca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir. Kuruluşa veya Türkiye'de şube açılmasına ilişkin izinler, izin tarihinden itibaren bir yıl içinde faaliyete geçilmemesi halinde geçersiz olur.

2. Türkiye'de kurulacak bir bankanın;

a) Anonim şirket şeklinde kurulması,

b) Kurucularının;

ba) Müflis veya konkordato ilan etmiş olmaması,

bb) Tasfiyeye tâbi tutulan bankerler, bankalar, sigorta şirketleri ve para ve sermaye piyasalarında faaliyet gösteren kurumlarda ve Fona devredilen bankalarda doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on ve daha fazla bir oranda pay sahibi olmaması,

bc) Hakkında 14 üncü madde uyarınca işlem yapılmakta olan bir bankada doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on ve daha fazla bir oranda pay sahibi olmaması,

bd) Taksirli suçlar hariç olmak üzere affa uğramış olsalar bile ağır hapis veya beş yıldan fazla hapis yahut basit ve nitelikli zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlar ile istimal ve istihlak kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları, resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, karapara aklama veya Devlet sırlarını açığa vurma, vergi kaçakçılığı veya vergi kaçakçılığına teşebbüs ya da iştirak suçlarından dolayı hüküm giymiş bulunmaması,

be) Banka kurucusu veya ortağı olmanın gerektirdiği mali güç ve itibara sahip bulunması,

c) Hisse senetlerinin nakit karşılığı çıkarılması ve tamamının ada yazılı olması, tüzelkişi kurucuların yönetim ve denetimine sahip gerçek kişilerin kim olduğunun belgelenmesi ve kurucularda aranan şartları taşıması,

d) Nakden ve her türlü muvazaadan arı olarak ödenmiş olan sermayesinin yirmi trilyon liradan az olmaması,

e) Anasözleşmesinin bu Kanun hükümlerine uygun olması,

şarttır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

3. Türkiye'de şube açmak suretiyle faaliyet gösterecek yurtdışında kurulu bankaların;

a) Türkiye'ye ayrılan ödenmiş sermayelerinin (2) numaralı fıkranın (d) bendinde belirtilen miktardan az olmaması,

b) Kuruldukları veya faaliyette buldukları ülkelerde mevduat kabul etmelerinin veya bankacılık işlemleri yapmalarının yasaklanmamış veya kısıtlanmamış olması, şarttır.

4. Kuruluş izni veya Türkiye'de şube açma izni almış olan bir bankanın, mevduat kabulü veya bankacılık işlemleri yapmak üzere ayrıca izin alması şarttır. Bu izin bir beyanname ile yapılacak başvuru üzerine Kurulca verilir. Verilen izinler Resmi Gazetede yayımlanır. Kurum, bu Kanun ve bu Kanuna dayanılarak yapılan düzenlemelerdeki şartları taşımayanlara gerekli düzeltmeleri yapmaları ve eksiklikleri tamamlamaları için uygun bir süre verir. Bu süre içinde yeniden başvurular hakkında yapılan inceleme sonunda durumları uygun bulunmayanlara sonuç tebliğ olunur ve verilmiş olan kuruluş izni geçersiz olur. Başvuru ile iznin verilmesine ilişkin esas ve usuller Kurumca çıkarılacak yönetmelikle tespit edilir. Kuruluş izni almış bir bankanın faaliyete geçebilmesi için,

a) Sermayenin nakit olarak ödenmiş olması,

b) Yüzde beşi faaliyete başlamadan önce ve kalan yüzde beşi de faaliyete geçiş tarihinden itibaren bir yıl içinde olmak üzere kurucular tarafından Fona (2) numaralı fıkranın (d) bendinde belirtilen asgari sermayenin yüzde onu tutarında ayrıca sisteme giriş payı yatırılması,

c) Bankacılık işlemlerini gerçekleştirebilecek ölçüde yönetim, personel ve teknik donanımına sahip olunması,

şarttır.

5. Türkiye'de münhasıran kıyı bankacılığı faaliyetinde bulunmak üzere banka kurulmasına veya yurtdışında kurulu bankalarca şube açılmasına ilişkin hususlar, faaliyet esas ve alanları, hesap ve kayıt düzeni ile denetim usulleri ve faaliyetlerinin geçici veya sürekli durdurulması Kurul kararıyla belirlenir. Münhasıran kıyı bankacılığı faaliyetinde bulunan bankalar hakkında bu fıkra haricinde bu Kanunun diğer maddeleri ile 14/1/1970 tarihli ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 40 nci maddesi uygulanmaz. Ancak, kıyı bankacılığı dışında, serbest bölgelerdeki bankacılık faaliyetleri hakkında bu Kanun hükümleri uygulanır.

Bankaların anasözleşme ve ortak değişiklikleri

MADDE 8. — 1. Bankaların anasözleşmelerinin değiştirilmesinde Kurumun uygun görüşü aranır. Kurumca uygun görülmeyen değişiklik tasarıları genel kurulda görülemez. Sicil memuru, Kurumun uygun görüşü olmaksızın anasözleşme değişikliklerini Ticaret Siciline tescil edemez. Sermayenin mevzuata aykırı olarak artırıldığı tespit edilen kısmı, özkaynak hesabında dikkate alınmaz.

2. a) Bir kişinin, doğrudan veya dolaylı olarak banka sermayesinin yüzde onunu ve daha fazlasını temsil eden payları edinmesi veya bir ortağa ait payların banka sermayesinin yüzde on, yüzde yirmi, yüzde otuzüç veya yüzde ellisini aşması sonucunu veren pay edinimleri ile bir ortağa ait payların yukarıdaki oranların altına düşmesi sonucunu veren pay devirleri Kurulun iznine tâbidir. Ortak sayısının beşten aşağı düşmesine yol açan işlemler ile izin alınmadan yapılan pay devirleri pay defterine kaydolunmaz. Bu hükme aykırı olarak pay defterine yapılan kayıtlar hükümsüzdür. Oy hakkı edinilmesi ile hisselerin rehnedilmesinde de bu hüküm uygulanır. Yönetim ve denetim kurullarına üye belirleme imtiyazı veren veya intifa hakkı tanınan hisse senetlerinin devri, yukarıdaki oransal sınırlara bakılmaksızın Kurulun iznine tâbidir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

b) Sermayenin doğrudan veya dolaylı olarak yüzde on ve daha fazlasına sahip olan ortakların kurucularda aranan nitelikleri taşıması şarttır. Bu nitelikleri kaybeden ortaklar ile Kurulun iznini almadan pay edinen ortaklar temettü dışındaki ortaklık haklarından yararlanamaz. Bu halde diğer ortaklık hakları Fon tarafından kullanılır.

c) tüzelkişilere yapılacak izne tâbi pay devirlerinde, devralan tüzelkişilerin yönetim ve denetimine sahip gerçek kişilerin kim olduğunun belgelenmesi ve bunların kurucularda aranan şartları taşıması zorunludur.

d) Bu madde uygulamasında dolaylı pay sahipliği, 11 inci maddenin (3) numaralı fıkrasının (b) bendine göre belirlenir.

Bankaların teşkilat ve organları

MADDE 9. - 1- a) Bankaların yönetim kurulları beş kişiden az olamaz. Banka genel müdürü, bulunmadığı hallerde vekili yönetim kurulunun tabii üyesidir. Bu maddenin (2) numaralı fıkrasının (a) bendinde genel müdür için öngörülen şartlar, süre hariç yönetim kurulu üyelerinin yarısından bir fazlası için de aranır. Murahhas üyelerin genel müdürde aranan şartları taşımaları zorunludur. Türkiye'de şube açmak suretiyle faaliyette bulunan yurtdışında kurulu bankaların Türkiye'deki yönetim merkezlerinde, yönetim kurulu yetki ve sorumluluklarını taşıyan, merkez müdürünün de dahil olduğu üç kişilik bir müdürler kurulu kurulur.

b) Bankaların yönetim kurulu üyeleri ile yurtdışında kurulu bankaların Türkiye'deki şubelerinin müdürler kurulu başkan ve üyeleri, seçilmeleri veya atanmalarından sonra yemin etmekle yükümlüdürler. Bunlar ile bankaların Kurulca belirlenen diğer görevlerinde bulunanlar 194/1990 tarihli ve 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu hükümlerine tâbidirler. Yemin ve mal bildiriminin esas ve usulleri Kurulca belirlenir.

c) Kredi açma yetkisi yönetim kuruluna aittir. Yönetim kurulu bu yetkisini Kurulca belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde kredi komitesine veya genel müdürlüğe devredebilir. Kredi komitesinin oluşumu ile çalışma ve karar alma esasları Kurulca belirlenir.

2. a) Banka genel müdürlerinin hukuk, iktisat, işletmecilik, maliye, bankacılık, kamu yönetimi ve dengi dallarda veya bu dallarla ilgili mühendislik alanlarında en az lisans düzeyinde öğrenim görmüş olmaları ve bankacılık veya işletmecilik alanında en az on yıllık meslekî deneyime sahip olmaları şarttır.

b) Banka genel müdür yardımcılarının, asgari yarısı (a) bendinde belirtilen alanlarda olmak kaydıyla, en az lisans düzeyinde öğrenim görmüş olmaları ve bankacılık veya işletmecilik alanında en az yedi yıllık meslekî deneyime sahip olmaları şarttır. Başka unvanlarla istihdam edilseler dahi, yetki ve görevleri itibariyle genel müdür yardımcısına denk veya daha üst konumlarda görev yapan diğer yöneticiler de bu Kanunun genel müdür yardımcılarına ilişkin hükümlerine tâbidir.

3. a) Genel müdürlüğe ve yardımcılıklarına atanacakların, bu maddede aranan şartları taşıdıklarını gösteren belgelerle birlikte Kuruma bildirilmesi şarttır. Bunların atanmaları, Kurum tarafından bildirim alındığı tarihten itibaren yedi iş günü içinde gerekçeli olumsuz bir görüş bildirilmediği takdirde yapılabilir.

b) Herhangi bir nedenle görevden ayrılan genel müdür ve yardımcılarının, görevden ayrılma nedenleri banka ve görevden ayrılan tarafından, ayrılış tarihinden itibaren yedi iş günü içinde Kuruma bildirilir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

c) Bu madde uygulamasında, yurtdışında kurulu bankaların Türkiye'deki merkez şubesi müdürü, genel müdür, müdürler kurulunun diğer üyeleri genel müdür yardımcısı gibi değerlendirilir.

4. Bankalar, işlemleri nedeniyle karşılaştıkları risklerin izlenmesi ve kontrolünü sağlamak amacıyla faaliyetlerinin kapsamı ve yapısıyla uyumlu, esas ve usulleri Kurulca çıkarılacak yönetmelikle belirlenecek etkin bir iç denetim sistemi ile risk kontrol ve yönetim sistemi kurmakla yükümlüdürler. Bankaların, işlemlerinin bankacılık ilkelerine ve mevzuatına uygunluğunu denetlemek üzere yeterli kadar müfettiş çalıştırmaları zorunludur.

5. Bu Kanun hükümlerine aykırı hareketlerinden dolayı hapis veya bir defadan fazla ağır para cezası ile cezalandırılan kişiler, durumları bu Kanunun 7 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (be) alt bendi hükmi hariç olmak üzere (b) bendine uymayanlar hiç bir bankada yönetim kurulu başkanı, üyesi, denetçi, genel müdür, genel müdür yardımcısı veya birinci derecede imza yetkisini haiz görevli olarak çalıştırılmazlar. Bankalar bu gibi kişilerin imza yetkilerini derhal kaldırmak zorundadırlar. Yapılan denetlemeler sonucunda, bu Kanun veya ilgili diğer mevzuat hükümlerini ihlal ettikleri ve bankanın emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye düşürdükleri tespit edilen banka mensuplarının, haklarında kanuni kovuşturma istenmesini müteakip Kurulun talebi üzerine geçici olarak imza yetkilerinin kaldırılması zorunludur. Bu kişiler Kurulun izni olmadıkça imza yetkisini haiz personel olarak hiç bir bankada çalıştırılmazlar.

6. a) Bankaların Kurulca belirlenecek esaslara uymaları ve bu Kanun uyarınca yürürlüğe konulacak standart oranları gerçekleştirmeleri kaydıyla şube açmaları serbesttir. Kurul, gerektiğinde bankaların şube açmasını izne tâbi tutabilir. Bankaların, merkez şubesi hariç, her bir şubesi için en az 7 nci maddenin (2) numaralı fıkrasının (d) bendinde yazılı sermaye miktarının yüzde biri oranında özkaynak bulundurmaları zorunludur.

b) Türkiye'de kurulan bankalar yurtdışında şube veya temsilcilik açmak için Kuruldan izin almak zorundadırlar.

c) Yurtdışında kurulu bankaların mevduat kabul etmemek ve bankacılık işlemleri yapmamak kaydıyla Türkiye'de temsilcilik açmaları Kurulun iznine tâbidir.

Mevduata ilişkin hükümler

MADDE 10. — 1. Bu Kanuna göre izin verilen bankalarla özel kanunlarına göre yetkili olanlar dışında hiç bir gerçek veya tüzelkişi aslen veya fer'an meslek edinerek mevduat kabul edemeyeceği gibi ticaret unvanları ve kamuya yapacakları açıklamalar ile ilan ve reklamlarında mevduat kabul ettikleri izlenimini yaratacak ifade ve deyimleri kullanamazlar. Bu Kanunun uygulanmasında yazılı ya da sözlü olarak veya herhangi bir şekilde halka duyurulmak suretiyle ivazsız veya bir ivaz karşılığında istendiğinde ya da belli bir vadede iade edilmek üzere para kabulü mevduat kabulü sayılır. Karşılığında mevduat cüzdanı yerine katılma belgesi, makbuz, senet ve benzeri belgelerin verilmesi, alınan paraların mevduat sayılmasına engel değildir. Resmî ve özel kuruluşlar ile ortaklıklarda, yalnız kendi çalışanlarına ait olmak üzere sağlık ve sosyal yardım, ihtiyaç ve tasarruf sağlama amaçlarıyla kurulan sandıkların münhasıran kendi üyelerinden ve bu amaçlar için topladıkları paralar, bu Kanun uygulamasında mevduat sayılmaz. 28/7/1981 tarihli ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine göre sermaye piyasası araçları ihracı hakkında bu madde hükümleri uygulanmaz.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

2. a) Bankalar tasarruf mevduatını diğer mevduat hesaplarından ayırmak ve mevduat hesaplarını, Merkez Bankasına tespit edilecek vade ve türlerine göre tasnif etmek zorundadırlar.

b) Tasarruf mevduatı, gerçek kişiler tarafından bu nam altında açtırılan ve ticari işlemlere konu olmayan mevduattır. Ancak vadesiz tasarruf mevduatı hesapları üzerine münhasıran çek keşide edilmesi ticari işlem sayılmaz.

c) Bir bankanın iflâsı halinde tasarruf mevduatı sahipleri, Fonun alacaklarından sonra gelmek üzere tasarruf mevduatlarının sigortaya tâbi olmayan kısmı için 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanununun 206 nci maddesindeki birinci sırası anlamında imtiyazlı alacaklıdırlar.

3. 17/2/1926 tarihli ve 743 sayılı Türk Kanunu Medenisinin rehinlere ve 22/4/1926 tarihli ve 818 sayılı Borçlar Kanununun alacağın devir ve temlikine ilişkin hükümleri ile diğer kanunların verdiği yetkiler ve koyduğu yükümlülükler saklı kalmak şartıyla, mevduat sahiplerinin mevduatlarını geri alma hakları hiç bir suretle sınırlanamaz. Mevduat sahibi ile banka arasında vade ve ihbar süresi hakkında kararlaştırılan şartlar saklıdır.

4. Bankalar nezdindeki her türlü mevduat, emanet ve alacaklardan en son talep, işlem veya mu-diin herhangi bir şekilde yazılı talimatı tarihinden başlayarak 10 yıl içinde aranmayanlar zamanasına tâbidir. Zamanasına uğrayan mevduat, emanet ve alacaklar Fona gelir kaydedilir. Bununla ilgili esas ve usuller Kurulca belirlenir.

Genel kredi sınırları, iştiraklere, ortaklara ve mensuplara kredi

MADDE 11. — 1. Bir bankanın vereceği nakdi krediler ile teminat mektupları, kefaletler, aval, ciro ve kabuller gibi gayrinakdi krediler, satın alacağı tahvil ve benzeri sermaye piyasası araçları, tevdiatta bulunmak suretiyle ya da herhangi bir şekil ve surette vereceği ödünçler, varlıkların vadedi satışından doğan alacaklar, vadesi geçmiş nakdi krediler ve gayrinakdi kredilerin nakde tahvil olan bedelleri, izlendikleri hesaba bakılmaksızın bu Kanun uygulamasında kredi sayılır.

2. a) Bir banka gerçek veya tüzel bir kişiye özkaynaklarının yüzde yirmibeşinden fazla kredi veremez, aval ve kefaletlerini kabul edemez. Bir adi ortaklık tarafından kullanılmak üzere verilecek krediler, sorumlulukları oranında ortaklara verilmiş kredi sayılır.

b) Bir gerçek ya da tüzelkişiye doğrudan veya dolaylı olarak banka özkaynaklarının yüzde onundan daha fazla bir oranda verilen krediler ile kabul edilen aval ve kefaletler büyük kredi sayılır ve kabul edilen aval ve kefaletler hariç olmak üzere bunların toplamı özkaynakların sekiz katını aşamaz.

3. a) Her birine açılacak kredi miktarı hakkında (2) numaralı fıkradaki sınırlar saklı olmak üzere, bir bankanın dolaylı kredi ilişkisi içinde bulunan gerçek veya tüzelkişilerin tümüne açacağı kredilerin toplamı banka özkaynaklarının yüzde ellisini aşamaz.

b) Bu Kanun uygulamasında lehlerine kredi verilip verilmediğine bakılmaksızın;

ba) Bir gerçek kişi ile eş ve velayet altındaki çocuklarına, bunların sınırsız sorumlulukla katıldıkları veya yönetim kurulu başkanı, üyesi, genel müdürü ya da genel müdür yardımcısı oldukları ortaklıklara,

bb) Bir tüzelkişinin veya (ba) alt bendinde sayılanların sermayelerinin doğrudan veya dolaylı olarak yüzde yirmibeş ve daha fazlasına iştirak ettikleri ortaklıklara,

verilen krediler, bir gerçek veya tüzelkişiye dolaylı olarak verilmiş kredi sayılır. Dolaylı iştirak oranı, iştirak oranlarının çarpılması suretiyle bulunur.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

c) Dolaylı kredi ilişkisi içinde bulunan gerçek ya da tüzelkişilerin bu krediler için bankaca kabul edilen aval ve kefaletleri dolaylı kredi sınırının hesabında dikkate alınmaz.

4. Nakit kredi temini amacıyla verilen teminat ve garantiler hariç olmak üzere gayrinakdi krediler bu maddenin uygulanmasında yüzde yirmibeş oranında dikkate alınır.

5. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü üyesi ülkeler ile Kurulca kabul edilecek diğer ülkelerdeki kredi kurumları ile yapılan işlemler veya bu kurumlarca çıkarılan ya da ödenmesi garanti edilen bono, tahvil ve benzeri sermaye piyasası araçları ve verilen diğer garantiler karşılığı yapılan işlemler Kurulca belirlenen oranlar dahilinde dikkate alınır.

6. Aşağıdaki kredi işlemleri bu maddedeki sınırlamalara tâbi değildir.

a) Karşılığı nakit olan işlemler,

b) Hazine, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı ve Toplu Konut İdaresi Başkanlığıyla yapılan işlemler ile bu kurumlarca çıkarılan ya da ödenmesi garanti edilen bono ve tahviller karşılığı yapılan işlemler,

c) Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü üyesi ülkeler ile Kurulca kabul edilecek diğer ülkelerin merkezî yönetimleri ve merkez bankaları ile yapılan işlemler veya bu kurumlarca çıkarılan ya da ödenmesi garanti edilen bono, tahvil ve benzeri sermaye piyasası araçları karşılığı yapılan işlemler,

d) Merkez Bankası ile ya da bu Banka nezdindeki piyasalarda yapılan işlemler,

e) Merkez Bankası ile Türkiye İhracat ve Kredi Bankasından sağlanan reeskont kredileri ve avanslar için verilen cirolar,

f) Bankaların kendi aralarındaki işlemler,

g) Diğer bankaların kendi kredi sınırları dahilindeki mukabil garantileri ile verilen gayrinakdi krediler,

h) Kredi limitlerinin hesabında aynı kişiye yeni kredi tahsisi halinde daha önce yabancı para cinsinden verilen kredilerin müteakiben tahsis edilen kredinin kullanıldığı tarihteki cari kurdan dikkate alınması kaydıyla, kredilerde kur değişikliklerinin doğurduğu artışlar ile vadesi geçmiş kredilere tahakkuk ettirilen faiz ve diğer unsurlar.

7. Bu maddenin (1), (2), (3), (4), (5) ve (6) numaralı fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bankaların;

a) Sermayelerinin yüzde on ve daha fazlasına sahip oldukları iştiraklerine,

b) (a) bendindeki iştiraklerinin banka iştirak payı dahil ayrı ayrı veya birlikte sermayelerinin yüzde yirmibeşinden fazlasına sahip oldukları ortaklıklara,

c) (a) ve (b) bentlerindeki ortaklıkların kefaleti ile diğer gerçek ve tüzelkişilere, vereceği kredilerin toplamı banka özkaynaklarının iki katını aşamaz.

8. Bu maddenin (1), (2), (3), (4), (5) ve (6) numaralı fıkra hükümleri saklı kalmak üzere, bir bankanın sermayesinin yüzde on ve daha fazlasına sahip olan ortaklarına ve ikinci dereceye kadar, bu derece dahil, kan ve sıhrı hısımlarını kapsayacak şekilde bunlarla dolaylı kredi kapsamına giren gerçek veya tüzelkişilere vereceği kredilerin toplamı banka özkaynaklarının yarısını aşamaz.

9. Bankalar;

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

a) Yönetim kurulu başkanı ve üyeleri ile genel müdür ve yardımcılara, kredi açmaya yetkili diğer mensuplarına, bunların eş ve velayet altındaki çocuklarına ve bunların ayrı ayrı veya birlikte sermayelerinin yüzde yirmibeş ve daha fazlasına sahip oldukları ortaklıklara,

b) (a) bendinde sayılanlar dışında kalan mensupları ile bunların eş ve velayet altındaki çocuklarına,

c) Banka mensuplarının kurduğu veya bunlar için kurulan sandık, dernek, sendika veya vakıflara,

her ne şekilde ve surette olursa olsun kredi veremez, kefaletlerini kabul edemez ve tahvil ya da benzeri menkul kıymetlerini satın alamazlar. (a) bendi hükümleri, yönetim kurulu üyeliklerinde bulunan (8) numaralı fıkra kapsamındaki gerçek kişi ortaklar ile tüzelkişi ortakların hissedarları hakkında uygulanmaz. Bir bankanın iştirak veya kuruluşlarının yönetim ve denetim kurullarında bulunan kimselerin aynı zamanda bu bankanın mensubu olması, bu iştirak ve kuruluşun banka ile işlem yapmasına engel değildir. Banka mensuplarına aylık net ücretleri toplamının beş katını aşmamak üzere verilecek nakdi krediler ile bu kişilere yönetmelikle belirlenecek esas ve şartlar çerçevesinde kredi kartı verilmek suretiyle kullanılacak krediler ve bunlar için kabul edilecek kefaletler bu fıkra hükümlerine tâbi değildir.

10. Sonradan (8) ve (9) numaralı fıkra hükümlerine aykırı hale gelen kredilerin altı ay içinde tasfiye edilmesi zorunludur. Kredinin vadesi konusunda önceden tespit olunmuş şartlar saklıdır.

11. Bankalar açacakları krediler ve verecekleri kefalet ya da teminatlar için, talepte bulunanlardan Kurumca belirlenecek esas ve usuller dahilinde hesap durumu almak zorundadırlar. Sermayenin yarısından fazlasına genel ve katma bütçeli dairelerin, kamu iktisadi teşebbüslerinin, 28/5/1986 tarihli ve 3291 sayılı Kanun kapsamına alınan kuruluşların sahip olduğu kurum ve ortaklıklar ve bankalar dışında kalan müşterilere açılacak krediler ve verilecek kefalet ya da teminatların Kurumca belirlenecek tutarı geçmesi halinde alınacak hesap durumu belgesi ile eki bilanço ve kâr ve zarar cetvellerinin genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine uygunluğunun Kurumca belirlenecek esaslar dahilinde 1/6/1989 tarihli ve 3568 sayılı Kanuna göre ruhsat almış, denetim yetkisine sahip meslek mensupları tarafından denetlenmesi şarttır.

12. Bankalar, kredileri ile diğer alacaklarından doğmuş veya doğması beklenen ancak miktarı kesin olarak belli olmayan zararlarını karşılamak amacıyla karşılık ayırmak zorundadırlar. Karşılık ayrılacak kredi ve alacakların nitelikleri ile karşılıklara ilişkin esas ve usuller Kurulun önerisi üzerine Bakanlar Kurulu Kararıyla düzenlenir. Bu karşılıklardan Bakanlar Kurulunun belirlediği esaslar çerçevesinde teminatsız kalan kredilere tekabül eden kısmı, ayrıldıkları yılda kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak kabul edilir.

İştirakler, emtia ticareti yasası ve gayrimenkul üzerine işlemler

MADDE 12. — 1.a) Bankalar, ana faaliyet konuları para ve sermaye piyasaları ile sigortacılık olan ve bu konularda özel kanunlarına göre izin ve ruhsat ile faaliyet gösteren malî kurumlar dışındaki bir ortaklığa, özkaynaklarının en fazla yüzde onbeşi oranında iştirak edebilirler. Bu tür ortaklıkların toplam tutarı banka özkaynaklarının yüzde altmışını aşamaz.

b) Bankalar ve sermayelerinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları iştirakleri, banka sermayesinin yüzde onundan fazlasına sahip olan ortakların, yönetim kurulu başkanı ve üyelerinin, genel müdür ve yardımcılarının ayrı ayrı ya da birlikte sermayelerinin yüzde yirmibeşinden fazlasına sahip oldukları ortaklıklara iştirak edemezler.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

c) Bir bankanın iştirak ettiği ortaklık ve kuruluşlar, sermayelerine iştirak eden bankanın hisse senetlerini satın alamazlar, rehin olarak kabul edemezler ve karşılığında avans veremezler.

d) Bankaların yurtdışında ortaklık kurmaları veya kurulmuş ortaklıklara katılmaları Kurulun iznine tâbidir.

e) Bu Kanuna göre yürürlüğe konulan standart oranları gerçekleştiremeyen bankalar, mevcut iştiraklerden bedelsiz edinilen hisseler hariç, hiçbir surette yeni iştirak edemezler.

2. Bankalar; ticaret amacıyla gayrimenkul alım ve satımında bulunamayacakları gibi basılı ve külçe halinde altın ile Kurulca uygun görülecek diğer kıymetli madenlerin alım ve satımı hariç ticaret amacıyla emtia alım ve satımı ile de uğraşamazlar, gayrimenkul yatırım ortaklıkları hariç olmak üzere münhasıran gayrimenkul ticareti yapan ortaklıklara katılamazlar ve bu konuda iş yapan gerçek ve tüzelkişilere kredi açamazlar. Bankaların edinecekleri gayrimenkullerin amortismanlar düşüldükten sonraki kayıtlı değerleri toplamı özkaynaklarının yarısını aşamaz. Bu hesaplamada yeniden değerlendirilerek gayrimenkul hesabına eklenen tutarlar yüzde elli oranında dikkate alınır. Bankaların alacaklarından dolayı edinmek zorunda kaldıkları emtia ile gayrimenkullerin elden çıkarılmasına ilişkin esas ve usuller Kurumca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Hesap ve kayıt düzeni

MADDE 13. — 1. a) Bankalar hesaplarını ve yıllık bilançoları ile kâr ve zarar cetvellerini Türkiye Bankalar Birliğinin görüşü alınarak Kurulca belirlenecek esas ve usullere uygun şekilde tutmak, yayımlamak ve ilgili mercilere göndermekle yükümlüdür. Kurul, bu Kanunun uygulanmasını izlemek amacıyla bankalardan belirleyeceği esaslar ve örneklere uygun her türlü cetvel, rapor ve mali tablolar istemeye, uluslararası ilke ve standartları da dikkate alarak mali bünyeleri ve kaynaklarının kullanımı ile ilgili standart oranları, bu oranlar ile mali tabloların gerekli görüldüğü takdirde yayımlanmasına ilişkin esas ve usulleri, Türkiye Bankalar Birliğinin görüşlerini alarak tespit etkilidir. Bankalar bu cetvel, rapor ve mali tabloları Kuruma tevdi etmek ve tespit edilecek oranlara uymak zorundadır.

b) Bankalar işlemlerini kayıt dışı bırakamazlar ve gerçek mahiyetlerine uygun düşmeyen bir şekilde muhasebeleştiremezler. Bankalar, kanuni ve yardımcı defterleri ile kayıtları, şubeleri, yurtiçi ve yurtdışındaki muhabirleri ile hesap uygunluğu sağlamadan bilançolarını kapatamazlar.

2. Bankaların genel kurullarına sunacağı yıllık bilançoları ile kâr ve zarar cetvellerinin bağımsız denetim kuruluşlarınca onaylanması şarttır. Bağımsız denetim kuruluşlarının kurulmasına, çalışmalarına, faaliyetlerinin geçici veya sürekli olarak durdurulmasına ilişkin esaslar Merkez Bankası ve Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliğinin görüşü alınarak Kurulca düzenlenir. Bağımsız denetim kuruluşları, bu Kanun uyarınca yaptıkları faaliyetler dolayısıyla üçüncü kişilere verecekleri zararlardan sorumludurlar.

3. Kurul, yayımlanan bilanço veya kâr ve zarar cetvelinin gerçeğe aykırı olduğunun veya kamuya gerçeğe aykırı bilgi verildiğinin tespiti halinde, bilanço veya kâr ve zarar cetvelinin düzeltme beyanı ile birlikte aynı gazetelerle yeniden yayımlanması da dahil olmak üzere, mevduat sahiplerinin yanıtılmasına karşı gerekli tedbirleri almaya yetkilidir.

4. Bankalar, Kurulca tespit edilecek kapsam ve esaslar çerçevesinde doğrudan ve dolaylı iştirakleri ile yönetim ve denetimine sahip oldukları ortaklıklarının mali tablolarını konsolide etmek zorundadırlar.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettığı Metin)

5. Bankalar, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla, aldıkları yazılarla faaliyetleri ile ilgili belgelerin asıllarını veya mümkün olmadığı hallerde sihhatlerinden şüpheli davet etmeyecek kopyalarını ve yazdıkları yazıların makine ile alınmış suretlerini tarih ve numara sırası ile düzenleyerek usulleri dairesinde saklamak zorundadırlar. Bu belgelerin Kurulca tespit olunacak usul ve esaslar çerçevesinde mikrofilm, mikrofiş şeklinde veya elektronik, manyetik veya benzeri ortamlarda saklanmaları mümkündür. Bankaların yönetim kurulu kararları ile yurtdışında kurulu bankaların Türkiye'deki şubelerinin müdürler kurulu kararları, aralarında açıklık bırakılmamak ve satır aralarında çıkıntı olmamak şartıyla, tarih ve numara sırasıyla 29/6/1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun defterlerle ilgili hükümleri gereğince onaylanmış mütteselsil sayfa numaralı ayrı birer deftere metnin doğruluğundan hiçbir şekilde şüpheli davet etmeyecek şekilde günü gününe kaydedilir ve her kararın altı üyeler tarafından imza olunur. İş hacimleri büyük olan bankalarda Kurumun izni ile ve yıl sonlarında ciltlettirilmeleri kaydıyla karar defterleri yerine yapırları noterce tasdikli ve mütteselsil sıra numaralı ayrı kalamoza kullanılabilir.

Denetlemeler sonucunda alınacak tedbirler

MADDE 14- 1. Denetlemeler sonucunda bu Kanuna ve bu Kanuna dayanılarak alınan kararlara ve yapılan düzenlemelere, bankacılık ilke ve teamüllerine aykırı ve bankanın emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye düşürecek nitelikte işlemlerin tespit olunması halinde Kurum, sorumluları hakkında yapılacak cezai işlem saklı olmak üzere, vereceği süreler içinde söz konusu işlemlerin düzeltilmesi ve tekrarına meydan verilmemesi için gerekli tedbirlerin alınması hususunda ilgili bankayı uyarır. Banka, verilen süreler içinde Kurumca istenen tedbirleri almak ve aldığı tedbirleri Kuruma bildirmek zorundadır. İstenen tedbirlerin alınmaması veya bankanın emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye düşürecek nitelikteki işlemlerin tekrarı halinde Kurul, işlemlerin mahiyet ve önemine göre;

- a) Yönetim kurulu üyelerinin tamamını veya bir kısmını görevden alarak veya üye sayısını artırarak bu kurula üye atamak,
- b) Bankanın faaliyetlerini, faaliyet türleri itibarıyla tüm teşkilatını veya gerekli görülecek şubelerini veya muhabetlerle ilişkilerini kapsayacak şekilde kısıtlamak,
- c) Bankanın mevduat sigortası primlerini yükseltmek veya kabul ettiği mevduatı yüzde yüz oranına kadar karşılığa tâbi tutmak,

da dahil olmak üzere, bankanın emin bir şekilde çalışmasına ve mevduat sahiplerinin korunmasına yönelik her türlü tedbiri almaya ve uygulamaya yetkilidir. Bu maddeye göre Bankalara atılacak yönetim kurulu üyelerinin ücretleri Kurulca tespit olunur ve Fon'dan karşılanır.

2. Bir bankanın varıklarının vade itibarıyla taahhütlerini karşılayamadığının veya bu durumun gerçekleşmek üzere olduğunun tespiti halinde Kurum, likiditenin güçlendirilmesi amacıyla, uygun bir süre vererek bankadan;

- a) Uzun vadeli veya duran değerlere yatırım yapılmaması,
- b) İştirakler ve gayrimenkuller gibi duran değerlerin elden çıkarılması,
- c) Sermayenin artırılmasını veya sermaye benzeri uzun vadeli kaynak sağlanması,

da dahil olmak üzere, uygun göreceği her türlü tedbirin alınmasını isteyebilir. Kurul likiditenin güçlendirilmesi amacıyla iştirak veya gayrimenkullerin satın alınması veya karşılığında avans verilmesi ya da mevduat yapılması veya alacakların devralınması suretiyle Fondan bankaya likidite

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

sağlanmasını, likidite dengesinin tesisi için vadeleri uzatılmak kaydıyla bankanın borçlarının Fon tarafından garanti edilmesini temine yetkilidir.

3. Bir bankanın gelir-gider dengesinin bozulduğunun ve bu durumun süreklilik kazandığının tespiti halinde Kurum, uygun bir süre vererek bankadan durumun düzeltilmesi için sermayenin artırılması da dahil olmak üzere gider azaltıcı ve gelir artırıcı tedbirlerin alınmasını ister. Bankaca alınan bu tedbirlerin mahiyet ve kapsamına göre Kurul, malî bünyenin güçlendirilmesi için Merkez Bankasının görüşü alınarak bankanın kanuni karşılık yükümlülüklerini gerektiğinde cezai faizlerini de kaldırmak suretiyle etelemeye veya düşürmeye yetkilidir. Verilen süre içinde gerekli tedbirlerin alınmaması veya zararların özkaynakları aşarak yabancı kaynaklara sırayet ettiğinin veya bu durumun gerçekleşmek üzere olduğunun tespiti halinde, banka sermayesi Kurul tarafından re'sen artırılarak, verilecek süre içinde hissedarlar artırılan sermayeyi taahhüde davet edilir. Sermayenin artırılmasına Kurul tarafından re'sen karar verilmesi halinde 29/6/1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri uygulanmaz. Re'sen artırılan sermayenin verilen süre içinde hissedarlar veya bunların rüçhan haklarını devrettikleri Kurulca uygun görülecek kişiler tarafından taahhüt edilmemesi halinde, Kurul;

a) Artırılan sermayenin Fon tarafından taahhüt edilerek ödenmesi,

b) İsteklisi bulunduğu takdirde, bankanın gerektiğinde Fondan da malî destek sağlamak suretiyle bir başka bankayla birleştirilmesi veya bu bankaya devredilmesi,

dahil olmak üzere, malî bünyenin güçlendirilmesi ve bankanın yeniden yapılandırılması ile ilgili her türlü önlemi almaya ve uygulanmasını istemeye yetkilidir. Kurul, malî bünyenin güçlendirilmesi amacıyla zorunlu hallerde iştirak ve gayrimenkullerin sermaye olarak konulmasına izin verebilir.

4. a) Bir bankanın yönetim ve denetimini doğrudan ya da dolaylı olarak, tek başına veya birlikte elinde bulunduran ortakların, banka kaynaklarını bankanın emin şekilde çalışmasını tehlikeye düşürecek biçimde kendi lehlerine kullandıkları veya bankayı bu suretle zarara uğrattıkları tespit edildiği takdirde, Kurul bunların temettü hariç ortaklık haklarını ve bankanın yönetimini Fona devretmeye yetkilidir. Bu şekilde kullanılan kaynaklar veya uğranılan zarar, Kurum tarafından verilen süre içinde iade veya tazmin edilmediği veya Kurumca uygun görülecek biçimde teminatlandırılmadığı ve bu şekilde kullanılan kaynaklar ve uğranılan zarar özkaynakları aştığı takdirde, bunlara ait hisseler başkaca bir işleme gerek kalmaksızın Fona intikal eder. Bankanın yönetiminin Fona devredilmesi halinde, Kurumun yazılı bildiri üzerine bankanın yönetim ve denetimini doğrudan veya dolaylı olarak, tek başına veya birlikte elinde bulunduran ortaklar ile tüzelkişi ortakların sermayesinin %10'undan fazlasına sahip gerçek kişi hissedarları en geç yedi gün içinde kendilerine, eşlerine ve velayet altındaki çocuklarına ait taşınmaz mal ve iştiraklerini, haczi caiz olan taşınır mal, hak ve alacaklarını ve menkul kıymetlerini ve her türlü kazanç ve gelirleri ve ayrıca bildirimden önceki iki yıl içinde ivazlı veya ivazsız olarak iktisap ettikleri veya devrettikleri taşınmaz mal, haczi caiz taşınır mal, hak, alacak ve menkul kıymetlerini gösterir birer mal beyannamesini Fona vermek zorundadırlar. Bu mal beyannamesinin hüküm ve sonuçları hakkında 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun ilgili hükümleri geçerlidir. Bu hükmün uygulanmasında, Kurumun başvurusu üzerine bankanın yönetim ve denetimini doğrudan veya dolaylı olarak, tek başına ve ya birlikte elinde bulunduran ortakların malvarlıkları üzerine mahkemeye teminat aranmaksızın ihtiyati tedbir, ihtiyati haciz kararları ile ilgililerin yurtdışına çıkmasına yasaklama dahil, alacaklıların menfaati için zorunlu olan her türlü muhafaza tedbirinin alınmasına karar verilir. Bu şekilde alınan tedbir ve hacizler, karar tarihinden itibaren altı ay içinde dava veya icra-ıflas takibine konu olmazsa kendiliğinden ortadan kal-

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

kar. Kurumun ilgililer hakkında 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun Onbirinci bab hükümlerine göre açacağı iptal davasında aciz vesikası şartı aranmaz.

b) Bu Kanun hükümleri çerçevesinde yönetim ve denetimleri Fona intikal eden bankaların, alacaklarını dava veya takip yoluyla tahsil etme cihetine gitmeleri halinde 492 sayılı Harçlar Kanununun 2 nci maddesi hükümleri uygulanmayacağı gibi, her türlü ihtiyatı tedbir ve ihtiyatı haciz taleplerinde teminat şartı aranmaz. Fonun ve Fona intikal eden bankaların alacaklarına ilişkin davalarda Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun seri muhakeme usulü hükümleri uygulanır.

c) Kurul, bu madde hükümleri çerçevesinde yönetimi veya hisseleri Fona intikal eden bankalar hakkında bu maddede belirtilenler de dahil olmak üzere, bankanın malî bünyesinin güçlendirilmesi yeniden yapılandırılması için gerekli her türlü tedbiri almaya yetkilidir.

5. Bir bankanın;

a) (2) ve (3) numaralı fıkralarda belirtilen tedbirlerin kısmen veya tamamen alınmış olmasına rağmen malî bünyesinin güçlendirilmesine imkan bulunmadığı ya da malî bünyesinin bu tedbirler alınsa dahi güçlendirilemeyecek derecede zayıflamış olduğu,

b) Faaliyetine devamının mevduat sahiplerinin hakları ve malî sistemin güven ve istikrarı bakımından tehlike arzettiği,

tespit edildiği takdirde, bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izni, Kurulun en az beş üyenin aynı yöndeki oyuyla aldığı karara istinaden yapacağı öneri üzerine Bakanlar Kurulu tarafından kaldırılır.

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu

MADDE 15. – 1. Bankalardaki tasarruf mevduatı kamu tüzelkişiliğini haiz "Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu" tarafından sigorta edilir.

2. Fonun kaynakları;

a) Sigorta primlerinden,

b) 10 uncu maddeye göre zamanaşımına uğrayan mevduat, emanet ve alacaklardan,

c) Kuruluş izni verilen bankaların kurucularının 7 nci maddenin (2) numaralı fıkrasının (d) bendinde belirtilen aşgari sermayenin yüzde onu tutarında Fona yatıracakları sisteme giriş payından,

d) 8 inci maddenin (2) numaralı fıkrası hükümleri çerçevesinde, devralan bakımından verilen hisse devir izinlerinde, hisseleri devralan ortaklar tarafından, devralınan hisselerin nominal bedelinin veya borsa değeri daha yüksek olduğu takdirde borsa değerinin yüzde biri oranında Fona yatırılacak tutarlardan,

e) Bu Kanun hükümlerine aykırılık dolayısıyla hükmolunacak adli para cezaları ile idarî para cezalarının yüzde ellisinden,

f) Fon mevcudunun gelirleri ile sair gelirlerden,

oluşur. Fon olağanüstü hallerde, Hazine Müsteşarlığından izin almak kaydıyla borçlanabilir.

3. Fon her türlü vergi, resim ve harçtan muafır. Fon kaynakları ile her türlü alacaklarının tahsilinde 21/7/1953 ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır. Fon, 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ve 832 sayılı Sayıştay Kanunu ile bunların ek ve değişikliklerine tâbi değildir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

4. Fon Kurulca hazırlanacak Fon yönetmeliği dahilinde Kurum tarafından idare ve temsil olunur. Fon mevcudunun kullanılış şekil ve esasları da Fon yönetmeliğinde gösterilir.

5. a) Fon mevcudunun ihtiyacı karşılayamaması durumunda bankalardan ileride doğacak prim yükümlülüklerine mahsuben bir önceki yılda ödedikleri sigorta primi toplamına kadar avans alınabilir. Bu avans Kurulca belirlenecek oran üzerinden hesaplanacak faizi ile birlikte, doğacak prim borçlarına mahsup edilir.

b) Olağanüstü şartlar nedeniyle, bankalardan alınan avansın ihtiyacı karşılamakta yetersiz kalması halinde, bakiye kısım için Kurulun talebi üzerine Merkez Bankasınca Fona avans verilir. Alınan avansın vadesi, tutarı, geri ödeme şekil ve şartları ile uygulanacak faiz oranı ve diğer hususlar Kurulun gördüğü alınarak Merkez Bankasınca belirlenir.

6. a) Sigortaya tâbi olacak tasarruf mevduatının kapsamı, tutarı, sigorta priminin tarifesi ile tahsil zamanı, şekli ve diğer hususlar Kurulun önerisi üzerine Bakanlar Kurulu kararıyla belirlenir. Mevduat kabul eden bütün bankalar, kabul ettikleri tasarruf mevduatını bu kapsam ve şartlar dahilinde sigorta ettirmek zorundadır.

b) Bir bankanın sermayesinin yüzde on ve daha fazlasına sahip ortakları ile yönetim kurulu veya müdürler kurulu başkan ve üyelerine, genel müdür ve yardımcılara, kredi açmaya yetkili memurlarına, denetçilerine ve bunların ana, baba, eş ve çocuklarına ait o bankadaki tasarruf mevduatı sigortaya tâbi değildir.

c) Bankalarca Fona ödenen primler kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider kabul edilir.

Bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izninin kaldırılmasının sonuçları

MADDE 16. – 1. Bir bankanın bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izninin kaldırılması halinde, yönetim ve denetimi Fona intikal eder.

2. İzin kaldırılmasına ilişkin Bakanlar Kurulu Kararının Resmi Gazetede yayımlandığı tarihten itibaren banka hakkındaki ihtiyati tedbir dahil her türlü icra ve iflas takibati durur.

3. Fon, yönetim ve denetimi kendisine intikal eden bankada mevduat sahipleri ile diğer alacaklıların haklarını korumaya yönelik tedbirleri alır. Bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izni kaldırılan bankanın 17 nci maddede sayılan ilgililerinin mal, hak ve alacaklarına Fonun talebi üzerine mahkeme tarafından teminat şartı aranmaksızın ihtiyati tedbir veya ihtiyati haciz konulabilir. Bu şekilde alınan ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz kararları, karar tarihinden itibaren altı ay içinde dava ve icra-iflas takibine konu olmaz ise kendiliğinden ortadan kalkar. Bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izninin kaldırıldığı tarihten itibaren bankanın alacaklıları, alacaklılarını temlik edemez veya bu sonucu doğurabilecek işlemleri yapamazlar. Fon, yönetim ve denetimi kendisine intikal eden bankadaki sigortalı mevduatı doğrudan veya ilan edeceği başka bir banka aracılığı ile ödeyerek, mevduat sahipleri yerine bankanın doğrudan doğruya iflasını ister. Bu görev ve yetki münhasıran Fon'a aittir. Bu şekilde yapılacak iflas isteminde 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 178 inci maddesinin ikinci fıkrası hükmü uygulanmaz.

4. İflas kararı alınması halinde Fon, iflas masasına imtiyazlı alacaklı sıfatıyla iştirak eder ve bu Kanunun uygulanması ile sınırlı olmak üzere 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununda yazılı iflas dairesi ve alacaklılar toplantısı ile iflas idaresi görev ve yetkilerine de sahip olarak bankayı anılan Kanun hükümleri çerçevesinde tasfiye eder.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

5. İflasına hükümlenen bankanın Fona olan borçları, masanın nakit durumuna göre 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 232 nci maddesinde gösterilen sıra cetvelinin kesinleşmesi beklenmesizin ödenir.

6. İflas kararı verilmeyen hallerde banka hakkında 18 inci maddenin (2) numaralı fıkrası hükümleri uygulanır.

7. Türkiye'de şubesi bulunan yurtdışında kurulu bankaların herhangi bir nedenle bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme yetkilerinin kaldırılması, faaliyetlerinin durdurulması, iflas veya tasfiyelerine karar verilmesi veya konkordato ilan etmeleri halinde, bu bankaların Türkiye'deki şubeleri hakkında da 14 üncü maddenin (5) numaralı fıkrası hükümleri ile bu madde hükümleri uygulanır. Bu şubelerin mevcut ve alacaklarının yurtdışına transferine ilişkin esaslar Kurulca belirlenir.

8. Fon, iflas masasının aktifindeki paralarla, iflas idaresi sıfatıyla tahsil ettiği paraları muhafaza ve nemalandırma hususunda 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 9 uncu ve sair ilgili maddelerine tâbi değildir. 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun 36 ncı maddesinin birinci fıkrası hükmü bu paralar için uygulanmaz.

9. Fon, iflas idaresi sıfatıyla ve masanın menfaatine olduğu takdirde her türlü alacaklar bakımından tahkim, sulh, kabul ve feragat yetkilerini haizdir. Müflise ait menkul ve gayrimenkullerin satışında 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümleri uygulanmaz.

Şahsi sorumluluk

MADDE 17. – 1. Bir bankanın yönetim kurulu ve kredi komitesi başkan ve üyeleri ile genel müdür, genel müdür yardımcıları ve imzaları bankayı ilzam eden memurlarının kanuna aykırı karar ve işlemleriyle bankanın iflasına neden olduklarının tespiti halinde, bankaya verdikleri zararlarla sınırlı olarak bunların şahsi sorumlulukları yoluna gidilerek, Kurul kararına istinaden ve Fon'un talebi üzerine şahsen iflaslarına mahkemece karar verilebilir. Bu karar ve işlemler bankanın yönetim ve denetimini doğrudan veya dolaylı olarak tek başına veya birlikte elinde bulunduran ortaklara menfaat temini amacıyla yapıldığı takdirde, menfaat temin eden ortaklar hakkında da temin ettikleri menfaat üzerinden aynı hüküm uygulanır. 14 üncü maddenin (4) numaralı fıkrasındaki mal beyannamesine ve muhafaza tedbirlerine ilişkin hükümler burada da kıyasen uygulanır.

2. Bu madde, 14 üncü maddenin (4) numaralı fıkrası gereğince ortaklık hakları sınırlandırılan ya da hisseleri devrolunan ortaklar ile anılan fıkrada belirtilen işlemlerde sorumluluğu bulunan ve bu maddenin (1) numaralı fıkrasında sayılan banka görevlileri hakkında da bankanın iflası aranmaksızın uygulanır.

3. Mahkemece iflasına karar verilenler hakkındaki takibi, alacaklı sıfatıyla Fon yürütür.

4. Bu madde hükmüne göre iflası istenenler hakkında mahkemece 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 257 nci ve izleyen maddeleri hükümleri uygulanır.

5. 16 ncı madde hükümleri, bu maddeye göre şahsi iflası istenenler hakkında da uygulanır.

Bankaların devir, birleşme ve tasfiyesi

MADDE 18. – 1. Türkiye'de faaliyette bulunan bankalardan birinin diğer bir veya birkaç banka ile birleşmesi veya bütün borç, alacak ve mevduatını Türkiye'de faaliyette bulunan diğer bir bankaya devretmesi, Kurulun iznine bağlıdır. İzin tarihinden itibaren üç ay içinde ilgili bankaların yet-

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Motin)

kili organlarının karar alınarak devir veya birleşme işlemlerine geçilmediği takdirde, verilen izin geçersiz olur. Merkez Bankası, Kurulca alınacak karar üzerine devir veya birleşme işlemleri sürecince bankalara mevduat munzam karşılıkları hesabından iadeler yapabilir veya bu yükümlülüklerini erteleyebilir. Bankaların bu madde hükümlerine göre birleşme ve devirlerinde 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri uygulanmaz. Birleşme ve devirlere ilişkin esas ve usuller Bakanlar Kurulu Kararı ile çıkarılacak bir yönetmelik ile belirlenir. Birleşme veya devir işleminin kesinleşmesini müteakip, devredilen bankanın bütün hak ve borçları ile mevduatı devralan bankaya geçer ve devredilen bankanın tüzelkişiliği sona ererek kaydı Ticaret Sicilinden silinir.

2. Türkiye’de faaliyette bulunan bankalar faaliyetlerine son vermek ve bunları tasfiye etmek istedikleri takdirde, durumu Türkiye çapında basını ve dağıtım yapılan en az iki gazete ile ilan ve mevduat sahipleri ile alacaklılarına veya bu durumda sayılabilecek kişi ve kurumlara tebliğ ederek ellerinde bulunan aynı ve nakdi her türlü mevduat ile emanet ve cari hesap bakiyelerini ve sair borçlarını, vadeli olsalar bile vadelerini beklemeksizin iki ay içinde iadeye ve bu süre içerisinde sahibi başvurmayan aynı ve nakdi her türlü mevduat, emanet ve alacakları Kuruma tevdi etmeye mecburdurlar. Kurum, bu suretle verilen değerleri, takip eden yılbaşından başlamak üzere on yıl süre ile her yıl başında usulüne göre ilan etmek suretiyle saklar. Son ilan tarihinden itibaren altı ay içinde aranmayan bu değerler Fona gelir kaydolunur. Kurum, tasfiye işlemlerini denetlemeye ve ilgililerden gerek göreceği her türlü belge ve bilgiyi istemeye yetkilidir.

Türkiye Bankalar Birliği

MADDE 19. – 1. Bu Kanuna tâbi bankalar faaliyet izni aldıkları tarihten itibaren bir ay içinde Türkiye Bankalar Birliğine üye olmak zorundadırlar. tüzelkişiliği haiz ve kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olan bu Birliğin amacı;

- a) Bankacılık mesleğinin gelişmesini temin etmek,
- b) Bankaların birlik ve bankacılık mesleğinin gerektirdiği vakar ve disiplin içinde ekonominin ihtiyaçlarına uygun olarak çalışmalarını sağlamak,
- c) Bankalar arasındaki haksız rekabeti önlemek amacıyla, gerekli her türlü tedbiri almak ve uygulamak,
- d) İlan ve reklamlarında bankaların uyacakları esas ve şartları tür, şekil, nitelik ve miktarları itibarıyla Kurumun uygun görüşünü alarak tespit etmektir.

2. Birlik, bankacılık konusundaki mevzuatı ve aldığı karar ve önlemlerin uygulanmasını takip eder ve Kurumca alınması istenen tedbirleri alır.

3. Birliğin organ seçimleri bu Kanunda öngörülen esaslar çerçevesinde gizli oyla ve yargı gözetimi altında gerçekleştirilir. Seçim yapılacak genel kurul toplantısından en az onbeş gün önce seçimlere katılacak üye kuruluşları ve temsilcilerini belirleyen liste, toplantının gündemini, yerini, gününü, saatini ve çoğunluk olmadığı takdirde yapılacak ikinci toplantıya ilişkin hususları belirten bir yazı ile birlikte üç nüsha olarak Yüksek Seçim Kurulunca belirlenecek seçim kurulu başkanı hakime tevdi edilir. Hakim gerekli incelemeyi yaparak listeyi ve diğer hususları onaylar bir sandık kurulu başkanı ve iki sandık kurulu üyesi ile bunlar için birer yedek üye atar. Oy verme işlemi gizli oy, açık sayım ilkelerine göre yapılır. Seçim süresinin sonunda seçim sonuçları tutanakla tespit edilip seçim sandık kurulu başkanı ve üyeleri tarafından imzalanır. Tutanağın düzenlenmesinden itibaren iki gün içinde seçimlere yapılacak her türlü itirazlar hakim tarafından aynı gün incelenir ve kesin olarak karara bağlanır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

4. Birliğin organları, çalışma esasları ve faaliyetlerinin kapsamı Kurulun, Birliğin görüşünü alarak yapacağı öneri üzerine Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulacak Birlik Statüsünde gösterilir. Bankalar, Birlik Statüsüne ve Birlik tarafından alınacak karar ve tedbirlere uymak zorundadır. Birliğin giderleri, Birlik Statüsü gereğince tespit olunan oy sayısına göre bankalara dağıtılır. Bankalar, kendilerine düşen masraf paylarını statüde belirtilen süre içinde yatırmak zorundadırlar. Masraf iştirak payları belirlenen süre içinde ödenmediği takdirde Birlik tarafından icra yoluyla tahsil olunur. Masraf iştirak paylarının ödenmesine dair kararlar 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 68 inci maddesinde yazılı resmi belge niteliğindedir.

5. Birliğin aldığı genel ya da özel nitelikteki karar ve tedbirlere zamanında ve tam olarak uymayan üyeler hakkında Birlik Yönetim Kurulunca bir milyar liraya kadar para cezası uygulanabilir. Birlik, cezaları bir yandan ilgiliye tebliğ etmekle beraber diğer yandan gelir kaydı için Fona bildirir. Bu cezalar tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde ödenmediği takdirde Fon tarafından 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil olunur.

Diğer hükümler

MADDE 20. – 1. Bakanlar Kurulu;

a) Bankaların ödünç para verme işlemleri ve mevduat kabulünde uygulayacakları azami faiz oranları ile sağlayacakları diğer menfaatlerin nitelikleri ile azami miktar ya da oranlarını tespit etmeye, bunları kısmen veya tamamen serbest bırakmaya,

b) Kredilerin kalkınma planlarının amaçlarına uygun olarak yönlendirilmesi için fon kurmaya, kaldırmaya, kaynağını kredilere tahakkuk ettirilen faizlerden veya sair suretlerle sağlamaya,

yetkilidir. Bakanlar Kurulu, (a) bendinde belirtilen yetkilerini Merkez Bankasına devredebilir.

2. Mevduat kabul etmeyen bankalar bu Kanunun 10 uncu maddesinin (2), (3) ve (4) numaralı, 11 inci maddesinin (1), (2), (3), (4), (5), (6), (7), (8) numaralı fıkraları ile 12, 15(2/c,d ve e bentleri hariç), 16 ve 17 nci maddeleri hükümlerine tâbi değildir. Bu bankaların kuruluşunda ödenmiş sermaye tutarı 7 nci maddenin (2) numaralı fıkrasının (d) bendinde belirtilen tutarın üçte ikisinden az olamaz. Bu bankaların bankalardan ve kendi müstakrizlerinden genel esaslar dahilinde sağladıkları paralar mevduat sayılmaz.

3. 21, 22 ve 23 üncü madde hükümleri hariç olmak üzere, bu Kanundaki parasal tutar ve sınırlardan her biri, her yıl, kısmen ya da tamamen, Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan toptan eşya fiyatları endeksinin iki katının gerektirdiği miktar ve sınırları geçmemek üzere Kurul kararıyla artırılabilir. Bu Kanunun 21, 22 ve 23 nci maddelerinde yer alan maktu para cezaları ise, her yıl Ocak ayından geçerli olmak üzere, 213 Sayılı Vergi Usul Kanununun Mükerrer 298 nci maddesi uyarınca tespit edilecek yeniden değerlendirme oranı kadar artırılmak suretiyle bulunacak tutarlar üzerinden uygulanır.

4. Bankaların, kimliklerini ve vergi kimlik numaralarını belgelemeyen müşterileri adına mevduat, kredi ve her ne ad altında olursa olsun hesap açmaları, sözleşme düzenlemeleri, havale ve kambiyo hizmetleri ile diğer bankacılık ve mali hizmetleri vermeleri yasaktır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin esas ve usuller Kurumun görüşü alınarak maliye Bakanlığınca düzenlenir. Bu fıkra hükmüne ve maliye Bakanlığınca yapılan düzenlemelere uymayanlar hakkında, 2/4/1998 tarihli ve 4358 sayılı Kanunun 5 inci maddesi hükmünün uygulanması bu Kanunun 24 üncü maddesinde belirlenen kovuşturma usulüne tâbi değildir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

5. Bankalar dışındaki malî kuruluşların kuruluş ve faaliyetleri bu Kanun hükümlerine tâbi değildir. Bu kurumların kuruluşlarına, faaliyetlerine, organlarına ve tasfiyelerine ilişkin hususlar ile bunların 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun ve diğer mevzuatın çeke ilişkin hükümlerine tâbi olup olmayacağı Bakanlar Kurulunca düzenlenir. Düzenleme dışı kalan hususlarda 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve ilgili diğer kanun hükümleri uygulanır

İdari suç ve cezalar

MADDE 21. — 1. Kurul kararıyla ve gerekçesi belirtilmek suretiyle bankalara, bu Kanunun;

a) 8 inci maddesinin (2) numaralı fıkrasındaki izin alınmaksızın yapılan pay devirlerinin pay defterine kaydedilmesi halinde iki milyar lira,

b) 9 uncu maddesinin (2) ve (3) numaralı fıkralarına aykırı şekilde atama yapılması veya (5) numaralı fıkrasında belirtilen kişilerin yasaklanan görevlerde çalıştırılması halinde beş milyar lira ve cezanın tebliğ tarihinden itibaren on iş günü içinde aykırılığın giderilmemesi halinde bu sürenin bitiminden itibaren geçen her gün için verilmiş olan cezanın yüzde onu tutarında,

c) 9 uncu maddesinin (6) numaralı fıkrasına aykırı şekilde şube ve temsilcilik açılması halinde on milyar lira,

d) 10 uncu maddesinin (2) numaralı fıkrasındaki yükümlülüğün yerine getirilmemesi halinde bir milyar lira,

e) 11 inci maddesinin (2), (3), (7) ve (8) numaralı fıkralarındaki kredi sınırlarına uyulmaması halinde iki milyar liradan az olmamak üzere aykırılık oluşturan tutarın yüzde biri ve (9) numaralı fıkrasındaki kredi yasaklarına uyulmaması halinde verilen kredinin yüzde beşi tutarında,

f) 11 inci maddesinin (11) numaralı fıkrasına aykırı davranılması halinde bir milyar lira,

g) 11 inci maddesinin (12) numaralı fıkrasına göre ayrılması gereken karşılıkların tesis edilmemesi halinde, beşyüz milyon liradan az olmamak üzere, ayrılması gereken karşılık tutarının binde ikisi; üç aydan az olmamak üzere Kurumca verilecek süre içinde aykırılığın giderilmemesi halinde ise tesis edilmeyen karşılık tutarının yüzde üçü tutarında,

h) 12 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasındaki sınırlama ve yasaklamalara aykırı davranılması halinde, iki milyar liradan az olmamak üzere, aykırılık teşkil eden tutarın yüzde beşi ve cezanın tebliğ tarihinden itibaren bir yıl içinde aykırılığın giderilmemesi durumunda ise bu sürenin bitiminden itibaren aykırılığın giderildiği tarihe kadar geçen her gün için verilen cezanın yüzde biri tutarında,

ı) 12 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasındaki yasaklama ve sınırlamalara aykırılık halinde, iki milyar liradan az olmamak üzere, yasaklama ve sınırlama konusu değerlerin yüzde onu ve cezanın tebliğ tarihinden itibaren bir yıl içinde aykırılığın giderilmemesi durumunda ise, kredi kullandırımından kaynaklanan aykırılık hariç, bu sürenin bitiminden itibaren aykırılığın giderildiği tarihe kadar geçen her gün için verilen cezanın yüzde biri tutarında,

j) 13 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi ile (2) ve (4) numaralı fıkralarına aykırı davranılması halinde üç milyar lira,

k) 20 nci maddesinin (1) numaralı fıkrası uyarınca alınan kararlara ve yapılan düzenlemelere aykırı şekilde faiz alınması veya verilmesi ya da sair menfaat sağlanması halinde, bir milyar liradan az olmamak üzere, sağlanan menfaat tutarında,

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

1) İlgili maddelerine göre, Bakanlar Kurulu ve Kurum tarafından bu Kanuna dayanılarak alınan kararlara, çıkarılan yönetmelik ve tebliğlere ve yapılan diğer düzenlemelere uyulmaması halinde bir milyar lira,

idari para cezası uygulanır.

İdari para cezalarının uygulanmasından önce ilgili bankanın savunması alınır. Savunma istendiğine ilişkin yazının tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde savunma verilmemesi halinde savunma hakkından feragat edildiği kabul edilir. İdari para cezalarının verilmesini gerektiren fiillerin tekrarı halinde, süreli ve oransal cezalar hariç olmak üzere, verilen para cezası iki katı, ikinci ve müteakip tekrarlarda üç katı artırılarak uygulanır. Bu cezaların verildiği tarihten itibaren iki yıl içinde idari para cezası verilmesini gerektiren aynı fiil işlenmediği takdirde, önceki cezalar tekrarda esas alınmaz. Verilen para cezaları bir taraftan ilgili bankaya tebliğ edilmekle beraber diğer taraftan tahsil ve gelir kaydı için Fona bildirilir.

2. Bu maddeye göre ceza uygulama hakkı, aykırılığın vuku bulduğu tarihten itibaren beş yıllık zaman aşımına tâbidir.

3. Bu Kanunun 22 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasındaki suçları işleyenler hakkında kanuni kovuşturmaya geçilmekle birlikte, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Kurul kararına istinaden Kurumun talebi üzerine valiliklerce bunların işyerleri geçici olarak kapatılacağı gibi, ilan ve reklamları durdurulur ya da toplatılır. Bu hüküm 9 uncu maddenin (6) numaralı fıkrası hükümlerine aykırı olarak yurtiçinde açılan şube ve temsilcilikler hakkında da uygulanır.

Adli suç ve cezalar

MADDE 22. - 1. Bu Kanuna göre alınması gereken izinleri almaksızın bankacılık işlemleri ile uğraşan veya mevduat kabul eden veya ticaret unvanları, her türlü belgeleri, ilan ve reklamları veya kamuoyuna yaptıkları açıklamalarda banka adını kullanan, mevduat kabul ettikleri, bankacılık yaptıkları izlenimini yaratacak söz ve deyimleri kullanan gerçek kişiler ile tüzelkişilerin görevlileri, fiile katılma derecelerine göre, üç yıldan beş yıla kadar hapis ve üç milyar liradan beş milyar liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar. Ayrıca, Kurulun talebi üzerine, bu suçları işleyen kişilerin işyerlerinin sürekli veya bir yılı geçmemek üzere geçici olarak kapatılmasına, ilan ve reklamlarının durdurulması veya toplatılmasına mahkemece karar verilir.

2. Bu Kanunun 10 uncu maddesinin (3) numaralı fıkrası hükmü saklı kalmak kaydıyla, mevduat sahiplerinin mevduatlarını geri almalarını kasıtlı olarak engelleyen bankaların görevli veya ilgili mensupları altı aydan iki yıla kadar hapis ve bir milyar lira ağır para cezası ile cezalandırılır.

3. Banka yönetim kurulu başkanı ve üyeleri ile diğer mensupları görevleri dolayısıyla kendilerine tevdi olunan veya muhafazaları, denetim veya sorumlulukları altında bulunan bankaya ait para veya sair varlıkları zimmellerine geçirirlerse altı yıldan oniki yıla kadar ağır hapis cezası ile cezalandırılacakları gibi bankanın uğradığı zararı tazmine mahkum edilirler. Bu fıkrada gösterilen suç, bankayı aldatacak ve fiilin açığa çıkmamasını sağlayacak her türlü hileli faaliyette bulunmak suretiyle işlenmişse faile oniki yıldan aşağı olmamak üzere ağır hapis ve meydana gelen zararın üç katı kadar ağır para cezası verilir. Ayrıca, meydana gelen zararın ödenmemesi halinde mahkemece re'sen ödetirilmesine hükümlenir. Zararın kovuşturma yapılmadan önce tamamıyla ödenmiş olması halinde cezaların yarısı, ödeme hükümden önce gerçekleştirilmiş ise üçte bir oranında indirilir.

4. Bu Kanunda gösterilen yetkili mercilerin ve denetim görevlilerinin istedikleri bilgi ve belgeleri vermeyen ya da denetim görevlilerinin görevlerini yapmalarına engel olan gerçek kişilerle tüzelkişilerin görevli ve ilgilileri bir yıldan üç yıla kadar hapis ve bir milyar liradan üç milyar liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar. Bu fıkrada belirtilen cezalar 13 üncü maddenin (5) nu-

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

maralı fıkrasında belirtilen yükümlülüğe uymayan bankaların sorumluluğu bulunan görevli ya da ilgilileri hakkında da uygulanır.

5. Bankaların bu Kanunda gösterilen merciler ile denetim görevlilerine, mahkemelere ve diğer resmi dairelere hitaben düzenledikleri belgelerle yayımladıkları belgelerde yapılan gerçeğe aykırı beyanlardan, işlemlerin kayıt dışı bırakılmasından veya gerçek mahiyetlerine uygun düşmeyen bir şekilde muhasebeleştirilmesinden, kanuni ve yardımcı defterler ile kayıtlar, şubeler, yurtiçi ve yurtdışındaki muhabetler ile hesap uygunluğu sağlanmadan bilançolarının kapatılmasından dolayı bunları veya bunların düzenlenmesine esas olan her türlü belgeleri imza edenler görev ve ilgelerine ve fiile katılma derecelerine göre bir yıldan üç yıla kadar hapis ve üç milyar liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

6. Bir bankanın itibarını kırabilecek ya da şöhretine ya da servetine zarar verebilecek bir hususa kasten sebep olan ya da bu yolda asılsız haberler yayanlar için bir yıldan iki yıla kadar hapis ve bir milyar liradan iki milyar liraya kadar ağır para cezası hükmolunur. Bu fiilin 15/7/1950 tarihli ve 5680 sayılı Basın Kanununda belirtilen ya da radyo, televizyon, video, internet, kablolu yayın veya elektronik bilgi iletişim araçları ve benzeri yayın araçlarından biri ile işlenmesi halinde bir yıldan üç yıla kadar hapis ve iki milyar liradan dört milyar liraya kadar ağır para cezasına hükmolunur. İsimleri belirtilmese dahi bankaların güvenilirliği konusunda kamuoyunda tereddüte yol açarak bankaların mali bütüncülerinin olumsuz etkilenmesine neden olabilecek nitelikte asılsız haberleri yukarıda belirtilen araçlarla yayımlayanlara iki milyar liradan dört milyar liraya kadar ağır para cezası verilir.

7. Bu Kanunun uygulanmasında ve uygulanmasının denetiminde görev alanlar, görevleri sırasında öğrendikleri bankalar ile bunların iştirakleri, kuruluşları ve müşterilerine ait sırları bu Kanuna ve özel kanunlarına göre yetkili olanlardan başkasına açıklayamazlar ve kendi yararlarına kullanamazlar. Bu yükümlülük görevden ayrılmalarından sonra da devam eder. Bu yükümlülüğe uymayan kimseler için bir yıldan üç yıla kadar ağır hapis ve iki milyar liradan az olmamak üzere ağır para cezasına hükmolunur.

8. Bankaların mensupları ve diğer görevlileri, sıfat ve görevleri dolayısıyla öğrendikleri bankalara veya müşterilerine ait sırları bu konuda kanunen açıkça yetkili kılınan mercilerden başkasına açıklayamazlar. Bu yükümlülük görevden ayrılmalarından sonra da devam eder. Bu madde hükmüne aykırı davrandığı tespit edilen kişiler için bir yıldan üç yıla kadar ağır hapis ve bir milyar liradan az olmamak üzere ağır para cezasına hükmolunur. Banka ve müşterilerine ait sırları açıklayan üçüncü kişiler hakkında da aynı cezalar uygulanır. Kredilerin takip ve kontrolü için, ana faaliyet konuları para ve sermaye piyasaları ile sigortacılık olan ve bu konularda özel kanunlarına göre alınan izin ve ruhsat ile faaliyet gösteren mali kurumlar arasında müşterileri ile ilgili olarak doğrudan doğruya veya en az on kurum tarafından kurulacak şirketler vasıtasıyla yapılacak bilgi alışverişi bu hükmün dışındadır.

9. (7) ve (8) numaralı fıkralarda yazılı kişiler sırları kendileri ya da başkaları için yarar sağlamak amacıyla açıklarlarsa, üç yıldan beş yıla kadar ağır hapis cezasına ve üç milyar liradan az olmamak üzere ağır para cezasına mahkum edilmekle birlikte, fiilin önemine göre bu Kanun kapsamına giren kuruluşlarda görev yapmaları geçici veya süreklilikli olarak yasaklanır.

10. Bu Kanuna göre suç teşkil eden hareket ve fiiller başka kanunlara göre de cezayı gerektirdiği takdirde, faileri hakkında en ağır cezayı gerektiren kanun maddesi uygulanır. 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun sorumluluğu gerektiren hükümleri saklıdır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Diğer kanunlara aykırılıklar

MADDE 23. — 1. 14/1/1970 tarihli ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 4 üncü maddesinin (II) numaralı paragrafının (d) bendi ile 52 nci madde düzenlemelerine uymayan; 40 ıncı maddesinin (II) numaralı paragrafının (a) bendi uyarınca umumi disponibilitate ve mevduat karşılıkları için tespit edilen oranları süresi içinde tesis etmeyen veya noksan tesis eden ya da (c) bendi uyarınca Merkez Bankasınca alınan ayarlama kararlarına uymayan bankaların, kurum ve kuruluşların sorumluları hakkında beşyüz milyon liradan bir milyar liraya kadar para cezası uygulanır.

2. 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 43 ve 44 üncü maddelerinde gösterilen zorunluluk ve yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde sorumlular hakkında 22 nci maddenin (4) ve (5) numaralı fıkra hükümleri uygulanır.

3. Bu maddenin (1) ve (2) numaralı fıkra hükümleri dolayısıyla kovuşturma yapılması; kanuna aykırılığın Merkez Bankasınca tespiti halinde bu Bankaca Kuruma bildirimde bulunulması, diğer hallerde ise bu Bankanın görüşü alınarak Kurum tarafından Cumhuriyet Başsavcılığına yazılı başvuruda bulunulmasına bağlıdır.

4. 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 35 inci maddesine aykırı hareket edenler 22 nci maddenin (7) ve (9) numaralı fıkraları gereğince cezalandırılırlar.

5. Diğer Kanunlarda 3182 sayılı Kanuna yapılan atıflar bu Kanunun ilgili maddelerine yapılmış sayılır.

Kovuşturma usulü ve para cezalarının tahsili

MADDE 24. — 1. Bu Kanunda belirtilen cezalara ilişkin suçlardan dolayı kovuşturma yapılması Kurumun Cumhuriyet Başsavcılığına yazılı başvuruda bulunmasına bağlıdır. Bu başvuru ile Kurum aynı zamanda müdahil sıfatını kazanır.

2. Cumhuriyet savcıları kovuşturmaya yer olmadığına karar veritlerse, Kurum, 4/4/1929 tarihli ve 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa göre kendisine tebliğ edilecek bu kararlara karşı itiraza yetkilidir.

3. 22 nci maddenin (6), (8) ve (9) numaralı fıkralarında yazılı suçlardan dolayı ilgili kuruluşların dava açma hakkı saklıdır.

4. Bu maddeye göre açılacak davalar, ilgili bankanın merkezinin bulunduğu yerdeki mahkemelerde 8/6/1936 tarihli ve 3005 sayılı Meşhud Suçların Muhakeme Usulü Kanunu hükümlerine göre görülür.

5. Bu Kanunda gösterilen para cezaları 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri gereğince vergi dairelerince tahsil edilir. Para cezalarında tüzelkişilerin sorumluluğu 29/6/1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 65 inci maddesine göre tayin olunur.

Kaldırılan ve değiştirilen hükümler

MADDE 25. — 1. 25/4/1985 tarihli ve 3182 sayılı Bankalar Kanunu ile ek ve değişiklikleri yürürlükten kaldırılmıştır.

2. 9/12/1994 tarihli ve 4059 sayılı Hazine Müsteşarlığı ile Dış Ticaret Müsteşarlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun, bu Kanunda düzenlenen görev ve yetkilere ilişkin hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

3. 14/1/1970 tarihli ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 4 üncü maddesinin I/j bendi, 22 nci maddesinin (14) numaralı, 43 üncü maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkraları yürürlükten kaldırılmış, 4 üncü maddesinin III/c bendi ile 44 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir;

“Banka dışı mali kurumlarla ilgili kuruluş izinleri ve bunlardan, tasfiyeleri hususunda karar alma yetkisi Hükümete ait olanların tasfiyeleri hakkında karara varılmadan önce Bankanın mütalaa alınır.”

“Madde 44- Banka, Türkiye’de faaliyette bulunan bankalar, özel finans kurumları, finansal kiralama şirketleri, faktoring şirketleri, finansman şirketleri ve Bankaca uygun görülecek benzeri mali kurumların müşterilerinin risk durumlarını nezdinde toplamak amacıyla Risk Merkezi kurar.

Yukarıdaki kurumlar, risk durumları hakkında Bankanın kendilerinden istediği bütün bilgileri, Bankanın talimatına göre belirteceği süre içinde ve standartlara uygun olarak vermekle yükümlüdürler.

Risk Merkezinin bütün işlem ve kayıtları gizli olup, Banka ancak, yukarıdaki kurumları, müşterilerinin veya kredi istekçilerinin risk durumları hakkında aydınlatabilir. Bilgi alma ve verme şekil ve şartları yönetmelikle belirtilir.

Bankaların keşide ettikleri protestolar, Bankada toplanır. Bunların toplanma ve duyurulma esasları, Türkiye Bankalar Birliğinin görüşü alınarak Banka tarafından tespit edilir.”

GEÇİCİ MADDE 1. – a) Kurul Başkan ve Üyeleri, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde atanırlar. İlk defa atanan üyelere Başkan dışında, ikinci yılın sonunda kura sonucunda belirlenecek iki üye ve dördüncü yılın sonunda, kalan üyelere kura sonucunda belirlenecek iki üyenin yerine, bu Kanunda belirtilen hükümlere uygun olarak yeni üye ataması yapılır.

b) Kurum, Başkan ve Üyelerin atandığı tarihten itibaren en geç bir yıl içinde faaliyete geçer. Kurul, Kurumun faaliyete geçeceği tarihe kadar, Hazine Müsteşarlığı ile müştereken, Kurumun teşkilatına, faaliyetlerine ve bu Kanun uygulamasına ilişkin hazırlık ve düzenlemeler yanında ilgili mercilere görev alanına giren konularda mütalaa ve önerilerde bulunmak da dahil olmak üzere istişari nitelikte çalışmalar yapar. Bu süre içinde Kurulun sekreteryası hizmetleri Fon tarafından yerine getirilir

c) Kurumun faaliyete başlayacağı tarihe kadar, bu Kanunla Kuruma veya Kurula verilen görev ve yetkiler, ilgisine göre, mülga 3182 sayılı Bankalar Kanununda belirtilen Bakanlar Kurulu, Bakan, Hazine Müsteşarlığı ile bankalar yeminli murakıpları ve yardımcıları, Merkez Bankası ve Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından kullanılmaya devam olunur. 3182 sayılı Bankalar Kanununda yer almayan ve bu Kanunla getirilen düzenlemelerle ilgili yetkiler, Kurumun faaliyete başlayacağı tarihe kadar ilgili Bakan tarafından kullanılır.

d) Kurul Hazine Müsteşarlığı ile müştereken kuruluş bütçesini hazırlar. Bu bütçenin giderlerini karşılamak üzere bankalar, 1998 yıl sonu bilanço toplamaları üzerinden 6 nci maddedeki esaslar çerçevesinde giderlere katılma paylarını tebligattan itibaren 15 gün içinde öderler. Bakanlar Kurulu ilk iki yıl için 6 nci maddenin 3 numaralı fıkrasında belirtilen oranı iki katına kadar artırmaya yetkilidir. Bütçenin uygulanması Kurulca yürütülür. Kuruluş bütçesi yürürlüğe girinceye kadar Kurul üyelerinin ücretleri, mali hakları ve sair giderleri Fon tarafından karşılanır.

e) Hazine Müsteşarlığı Bankalar Yeminli Murakıpları Kurulu Başkanı ile bankalar yeminli murakıpları, murakıp yardımcıları ve Bankalar Yeminli Murakıpları Kurulunun diğer personeli, Kurumun faaliyete geçtiği tarihte başkaca bir işleme gerek kalmaksızın Kuruma devredilmiş sayılır. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihteki Hazine Müsteşarlığı ile Merkez Bankasının bu Kanunun uy-

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

gulanmasıyla ilgili personeli, muvafakatleri alınmak kaydıyla, Kuruma naklen atanır. Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, Müsteşarlık ve Merkez Bankasının bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili personelinin; bu Kurumların yurtdışı teşkilatında görev yapan veya uluslararası kuruluşlarda görevli bulunan, lisans üstü eğitim nedeniyle yurtdışında bulunan veya askerlik ya da sair nedenlerle ücretsiz izinli olanların naklen atanma hakları saklıdır. Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde kullanılmayan haklar geçersiz olur. Muvafakatları olmayan personel gerektiğinde Kurum tarafından yeterli personel sağlanıncaya kadar ve her halde iki yılı geçmemek üzere 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun ek 8 ve ek 9 uncu maddeleri hükümlerine bağlı kalınmaksızın Kurumda geçici olarak görevlendirilebilir.

f) Hazine Müsteşarlığı ile Merkez Bankasından naklen atanacak ilgili personelden, yaş şartı dışındaki şartları taşıyan ve hazırlanacak yönetmeliğe göre yeterli görülener arasında en az 3 yıllık hizmeti bulunanlar, bankacılık uzmanı, 3 yıldan az hizmeti olanlar bankacılık uzman yardımcısı olarak atanır. Bunların geldikleri Kurumlarda çalıştıkları süreler bankacılık uzman ve uzman yardımcılığında geçmiş sayılır. Devredilmiş sayılan ve naklen atanan personelden geldikleri kurumlara karşı mecburi hizmet yükümlülüğü bulunanların Kurumda geçirdikleri süreler bu yükümlülüklerin ifasında dikkate alınır.

g) Bu maddenin (e) fıkrası hükmüne göre Hazine Müsteşarlığından Kuruma devredilmiş sayılanların kadroları ile naklen ataması yapılan personel kadroları hiçbir işleme gerek kalmaksızın iptal edilerek, 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli cetvelin Hazine Müsteşarlığına ait bölümünden çıkartılmış sayılır.

GEÇİCİ MADDE 2. — a) Bu Kanuna göre çıkarılacak kararname, yönetmelik ve tebliğler yürürlüğe girinceye kadar, kaldırılan hükümlere dayanılarak çıkarılmış ve halen yürürlükte bulunan düzenlemelerin, bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

b) Bankalar, anasözleşmelerini bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi izleyen bir yıl içinde, bu Kanuna uygun hale getirmek zorundadırlar.

c) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla faaliyet göstermekte olan bankaların yönetim ve denetiminin doğrudan ya da dolaylı olarak başka bir sermaye grubuna geçmesine yol açan hisse devir ve edinimlerine izin verilmesinde, 8 inci maddenin (2) numaralı fıkrasında belirtilen hükümlere uygunluk yanında, banka ödenmiş sermayesinin 7 nci maddenin (2) numaralı fıkrasının (d) bendinde belirtilen tutara yükseltilmesi şarttır. Ödenmiş sermayenin devre ilişkin izin tarihinden itibaren bir yıl içinde 7 nci maddenin (2) numaralı fıkrasının (d) bendinde belirtilen tutara yükseltilmemesi halinde, hisseleri devralan ortaklar temettü hariç ortaklık haklarından yararlanamaz. Bu halde diğer ortaklık hakları Fon tarafından kullanılır.

d) 9 uncu maddenin (1) numaralı fıkrasının murahhas üyelerle ilişkin hükmü, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte görev yapmakta olan kişiler hakkında bu görevlerine devam ettikleri sürece uygulanmaz.

e) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla faaliyet göstermekte olan bankalar özkaynaklarını 9 uncu maddenin (6) numaralı fıkrasının gerektirdiği tutara yükseltmedikleri sürece yeni şube açamazlar.

f) Bankalar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce açtıkları kredileri ve bunlara ilişkin karşılık yükümlülüklerini dört yıl içinde bu Kanun hükümlerine uygun hale getirmek zorundadırlar.

g) 11 inci maddenin (3) numaralı fıkrasının (a) bendindeki oran, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi izleyen onikinci ayın sonuna kadar yüzde yetmişbeş, onikinci ayın sonundan onsekizinci ayın sonuna kadar yüzde yetmiş, onsekizinci ayın sonundan otuzuncu ayın sonuna kadar yüzde altı-

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

mişbeş, otuzuncu ayın sonundan kırkikinci ayın sonuna kadar yüzde altmış, kırkikinci ayın sonundan ellidördüncü ayın sonuna kadar yüzde ellibeş olarak uygulanır.

h) Bankalar iştirak tutarlarını 31/12/2000 tarihine kadar bu Kanun hükümlerine uygun hale getirmek zorundadırlar.

ı) Bankalarca, 3182 sayılı Bankalar Kanununun 32 nci maddesinin (1) numaralı fıkrası hükmü gereğince ayrılmış bulunan "Muhtemel Zararlar Karşılığı" hesabındaki bakiyeler "İhtiyari Yedek Akçeler Hesabı"na aktarılır.

j) Bu Kanunun yayımı tarihinden önce iflas etmiş olan Bankaların tasfiyesi, tekemmül ettirilen işlemler saklı kalmak kaydıyla, iflas idareleri tarafından bu Kanun hükümlerine göre yürütülür. Bu maddenin uygulanmasında, iflas idareleri, bu Kanunun 16 ncı maddesinin 4 üncü, 8 inci ve 9 uncu fıkralarında Fon'a verilen yetkileri haizdir ve iflas idarelerinin açacağı dava ve yürütecekleri takiplerde 492 sayılı Harçlar Kanununun 2 nci maddesi uygulanmayacağı gibi, her türlü ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz taleplerinde teminat şartı aranmaz. Bu Kanunun yayımı tarihinden önce 25.4.1985 tarih ve 3182 sayılı Kanunun 23.8.1993 tarih ve 512 sayılı Kanun Hükümünde Kararname ile yürürlükten kaldırılan 64 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına dayanılarak yapılan işlemler hakkında eski hükümlerin uygulanmasına devam olunur.

k) Bu Kanunun 21 inci maddesinde yazılı oransal cezalar, 2000 yılı sonuna kadar maddede belirtilen yarısı nispetinde uygulanır.

l) Bu Kanunun yayımı tarihinden önce yönetimi veya hisseleri Fona intikal eden bankalar hakkında da Kurul, 14 üncü maddede belirtilenler de dahil olmak üzere, bankanın mali bünyesinin iyileştirilmesi ve yeniden yapılandırılması için gerekli her türlü tedbiri almaya yetkilidir.

GEÇİCİ MADDE 3. – Tasfiye halindeki müflis Türkiye Turizm Yatırma ve Dış Ticaret Bankası A.Ş., Marmara Bankası A.Ş., ve Türkiye İthalat ve İhracat Bankası A.Ş.'nin bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izinlerinin kaldırdığı tarihler itibariyle bu bankalar nezdinde bulunan bir gerçek kişiye ait Türk Lirası cinsinden tasarruf mevduatı ile tasarruf mevduatı niteliğini haiz döviz tevdiat hesapları toplamının, Fon tarafından sigorta kapsamında nakden veya hesaben yapılan ödemeler düşüldükten sonraki bakiyesinin 1 milyar Türk Lirasına kadar olan kısmı, Bankaların bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izinlerinin kaldırdığı tarihte geçerli Merkez Bankası döviz alış kurları üzerinden ABD Doları'na çevirilerek, bu Kanunun yayımı tarihinde geçerli Merkez Bankası ABD Doları döviz alış kuru üzerinden hesaplanacak Türk Lirası karşılıkları, Fon tarafından hesap sahiplerine ödenir.

Tasarruf mevduatı niteliğini haiz döviz tevdiat hesaplarının yukarıda belirtilen 1 milyar Türk Lirasına kadar olan karşılığının belirlenmesinde, bankaların bankacılık işlemi yapma ve mevduat kabul etme izinlerinin kaldırdığı tarihte geçerli Merkez Bankası döviz alış kurları esas alınır.

Ödemelere ilişkin sair usul ve esaslar Fon tarafından belirlenir.

Fon, yukarıda belirtilen esaslar çerçevesinde yapacağı ödemelerle ilgili olarak iflas masalarına imtiyazlı alacaklı sıfatıyla iştirak eder.

Yürürlük

MADDE 26. – Bu Kanunun 14 üncü maddesi ve Geçici 2 nci maddesinin (1) bendi hükümleri 11.06.1999 tarihinde, diğer hükümleri ise yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 27. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.